

59964

LETO XXVI.

1959

MAREC

DUHOVNO V ŽIVLJENJE

V I D A E S P I R I T U A L

D II 59964

59964
+

Udeleženci in udeleženke duhovnih vaj v Buenos Airesu, ki so bile za žene 13. in 14. za moške pa 20. in 21. decembra 1958. Vodil jih je prof. dr. Rudolf Hanzelič

PD 59964/1968

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Pravo kešanje prihaja iz zavesti, da greh žali svelega Boga. In takšno kešanje je kakor ognjen pogled, v katerem se greh pouzije, izbriše, uniči. (P. Lippert)

K R I Ž I

Kolikor je ljudi na svetu, toliko je tudi križev. Kajti vsak človek, ki se rodi na ta svet, mora od zibeli do groba nositi svoj križ, ki se od križa vseh drugih ljudi razlikuje. Razlikuje se od drugih po velikosti in teži, pa tudi po tem, kako ga kdo nosi in kako na njem umira. A čeprav je na svetu toliko različnih križev, kolikor je ljudi, vendar se dajo vsi križi ljudi, kar jih je živel na zemlji in kar jih še bo, uvrstiti pod enega od treh križev, ki so stali na Kalvariji.

Tri vrste križev

Križi na Kalvariji se na zunaj niso dosti ločili drug od drugega. Srednji je bil nekoliko večji in težji, sicer pa med njimi ni bilo bistvene razlike. Vsi so bili iz enakega lesa in enake oblike. Vendar so pa tem trem križem dali bistveno razliko in povsem različen pomen tisti, ki so te križe nosili in na njih umirali.

Evangelist Janez je zapisal: „Nesoč sam sebi križ je šel ven, na kraj, ki se imenuje Kalvarija, po hebrejsko pa Golgota. Tam so ga križali in z njim dva druga: ob vsaki strani enega, v sredi pa Jezusa“ (Jan 19, 18).

Križev pot vseh treh je bil torej približno enak: po isti poti so nosili križ, na istem kraju in na enak način so bili križani. Na zunaj so torej vsi trije enako trpeli, le da je bil Jezusov križ nekoliko večji in težji in da so z njim na križevem potu in pri križanju rabljali še nekoliko grše ravnali, kakor z desnim in levim razbojnikom.

Bistveno se torej loči vrednost teh križev le po tem, kako in zakaj ga je vsak izmed teh treh nosil in kako in zakaj je na njem umiral. Jezus je nosil križ z vdanostjo in ljubeznijo. Iz ljubezni do nebeškega Očeta, ki je terjal od njega zadoščenje za grehe človeštva, in iz ljubezni do vseh ljudi, ki jih je hotel s križem odrešiti, je po križu hrepenel, ga voljno in ljubeče objel in na njem umrl iz popolne ljubezni do nebeškega Očeta in do ljudi. To je dalo vso veličino in neprecenljivo vrednost njegovemu križu. Ta križ je ozelenel in postal na veke rodovitno.

Ti sadovi so tako bogati in dragoceni, da Cerkev na veliki petek silno povečuje Kristusov križ, razkriva ga svojim vernikom in visoko dviga, pojoč: „Glejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta.“ Apostol Pavel pa

imenuje Kristusov križ „božjo moč in božjo modrost“. Iz tega križa je vzklilo življenje, ta križ je spravil nebo z zemljo, Boga z ljudmi, prinesel je ljudem mir, priklical je v življenje sveto Cerkev in odprl zveličavne studence Kristusovih zakramentov, ki nas sedaj odrešujejo in posvečujejo.

Pred veličino Kristusovega križa obmolgne vsaka svetna modrost in se ukloni pred njim vsaka zemeljska oblast. Veličino in neprecenljivo vrednost Kristusovega križa bomo doumeli šele takrat, ko se bo znamenje Kristusovega križa pokazalo na oblakih neba in bo Jezus v moči tega križa sodil svet in vse ljudi in jih za večno poplačal ali kaznoval prav po tem, kako so sadove njegove odrešilne daritve na križu v življenju uporabili. Tedaj nam bo Kristusov križ ali v vstajenje in poveličanje ali pa v padec in v pogubljenje.

Da nam bo v vstajenje in poveličanje, se uvrstimo pod Kristusov križ. Največja čast in milost za nas je, da smemo nositi križ v isti vrsti s križanim Kristusom na čelu. Mi bi se kot grešniki morali postaviti kvečjemu v vrsto pod križ desnega razbojnika, ki se je končno vdal v svojo trpečo usodo in priznal, da to silno trpljenje po pravici trpi, ker ga je zaslužil za svoje grehe in zločine. Vendar pa Bog nam vsem, čeprav smo morda veliki grešniki, daje milost, da trpimo tudi za druge in da naš križ dobi odrešujočo in posrečujočo moč od križa Kristusovega. Tako tudi mi z apostolom Pavlom „na svojem mesu dopolnjujemo, kar nedostaja bridkostim Kristusovim, ki je Cerkev“ (Kol 1, 24). Tako tudi naš križ ozeleni in donaša obilne sadove nam samim, drugim ljudem in vsej sveti Cerkvi.

Prokletstvo križa

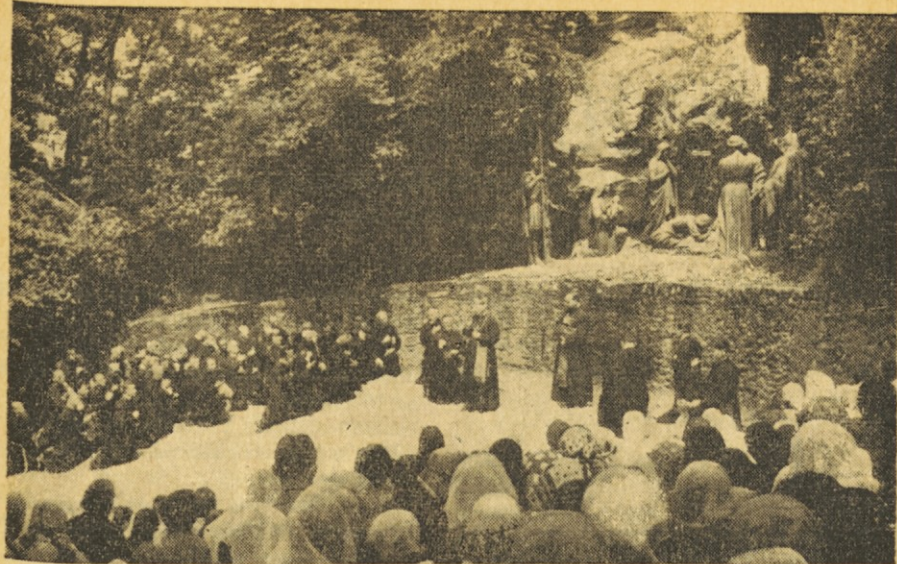
A kakor je bil Kristusov križ Jezusu in vsemu človeštvu v vstajenje in poveličanje, tako je križ levega razbojnika za vse čase simbol največjega prokletstva. Prinesel je levemu razbojniku samo muke in smrt. Ni ozelenel, a vendar se je popolnoma posušil in bil vržen v ogenj.

Kajti levi razbojnik je nosil vse življenje svoj križ z veliko nejevoljo. Hotel se ga je znebiti s tem, da je iskal utehe v zločinih in grehah. Vendar se s tem križa ni rešil, nasprotno; vedno bolj ga je težil. Vso njegovo težo je čutil zlasti na Kalvariji, ko je visel pribit na križu. Kristusov zgled vdanega trpljenja, ki je desnega razbojnika spreobrnil, mu je nudil začetno milost, da bi svoje trpljenje pravilno prenašal in prokletstvo svojega križa spremeni v blagoslov.

A levi razbojnik je do zadnjega diha trpel z jezo in kletvijo v srcu, češ, če je Jezus res Bog, naj bi me rešil. Tako mu je bil križ v prokletstvo v življenju in v smrti in zelo verjetno — dasi so nam božje sodbe prikrite — mu je bil križ v večno pogubo.

Pod Kristusovim križem

V postnem času nam vsako leto znova hite misli na Kalvarijo pod Kristusov križ. Kakor Jezusova mati Marija, pobožne žene in apostol Janez se uvrstimo pod Kristusov križ in nosimo svoj križ za njim. To bo dalo našemu

Iz lanskega slovenskega romanja v Lurd: Romarji so dospeli do 12. postaje križevega pota. Škof dr. Gregorij Rožman jim govori misli v zvezi s postajo

življenju največjo vrednost in nam bo križ res v vstajenje; to bo dalo našemu življenju in trpljenju na tem svetu tudi največjo rodovitnost in svetost, saj bomo s križem odreševali sebe in svet.

A če že kdo trpljenja ne more sprejeti tako velikodušno, kot ga je Jezus, naj ga sprejme vsaj vdano v zadoščenje za svoje grehe, kot ga je desni razbojnik na križu; naj se vsaj pod ta križ uvrsti in se z zaupanjem obrača na križanega Jezusa poleg sebe; pa bo tudi njegov križ ozelenel in mu bo v vstajenje in poveličanje kot je bil desnemu razbojniku.

Je pa mnogo ljudi, tudi med Slovenci, ki nosijo svoj križ tako kot levi razbojnik. Iščejo sreče v grehih, pa so vedno bolj nesrečni; križ jih vedno bolj teži. Skušajo se ga rešiti s sovraštvom do vsega božjega, s kletvijo zoper Boga in s preganjanjem pravičnih. Naj bi ti ljudje vsaj v dnevih, ko Cerkev vabi k pokori, spoznali, da jim je tak križ v prokletstvo in pogubljenje.

V dobri sv. spovedi, kjer jim Kristus v moči svojega križa odpušča grehe in jim očiščuje dušo s svojo krvjo, ki jo je prelil na križu, naj prokletstvo svojega križa spremene v blagoslov, ker se s svojim križem uvrste v vrsto tistih, ki jim križ ni ne v pohujšanje in ne v nespamet, temveč kraljevska pot iz smrti v večno življenje.

JANEZ KOPAČ CM, Kanada

LA VIRGEN DE ESLOVENIA

(La oración que se rezó el 4 de Octubre de 1958 en Morón frente a la Imagen de la Virgen de Brezje)

Aquí tenemos la imagen de la Virgen, tal como la ven y la veneran nuestros hermanos de la cristiana y heroica Eslovenia, — miembro geográfico que con Servia, Croacia y centros menores, constituyen el Estado de Yugoslavia.

La recibieron ellos, del pintor Layer en 1814, que la concibió artísticamente estando encarcelado, como ofrenda de gratitud a la Sma. Virgen cuando, con su invocado auxilio, recupera la libertad, y (desde entonces) la consagraron centro espiritual de sus colectivos anhelos.

Hasta su serena imagen coronada, muchas veces se han levantado, pesados de lágrimas, con la dulzura de la resignación y el brillo de la esperanza, los ojos de sus hijos predilectos, los eslovenos, suplicando el humano derecho de la libertad de conciencias en los pueblos que el comunismo subyuga.

Por eso, cuando sus hijos levantan anclas (porque se sabe amada y necesaria), rumbo a otros continentes, la sagrada imagen de su advocación, la Auxiliadora, se va con ellos, para ser la estrella que los guíe en los nuevos días; para ser el arco de esperanza que desde cualquier punto del mundo los unirá a su querida patria; para ser el centro de amor de la colectividad congregada en países abiertos a la libertad de su culto, que es el nuestro, el católico, apostólico, romano.

Y desde el fondo de sus corazones fervientes, cantan a la Sma. Virgen María coronada en Eslovenia, la hermosa

oración de la SALVE, enriquecida con las loas de las LETANIAS:

- Dios te salve, Reina y Madre
Virgen de Eslovenia, Auxilio de los cristianos;
- Vida, dulzura y esperanza nuestra
Virgen de Eslovenia, Madre Inmaculada;
- A tí llamamos los hijos del mundo
Virgen de Eslovenia, Reina de los ángeles;
- A tí suspiramos gimiendo y llorando
Virgen de Eslovenia, Madre de los mártires;
- Ea, pues Señora, abogada nuestra
Virgen de Eslovenia, Puerta del Cielo;
- Vuelve a nosotros esos tus ojos misericordiosos
Virgen de Eslovenia, consuelo de los afligidos;
- Y después de este destierro, danos a Jesús
Virgen de Eslovenia, Madre del Salvador;
- Oh clementísima, piadosa, dulce María
Virgen de Eslovenia, Refugio de los Pecadores;
- Ruega por nosotros
Virgen de Eslovenia, Santa Madre de Dios;
- Para que con tu auxilio
Virgen de Eslovenia, protectora de nuestra querida patria,
Alcancemos las promesas de Nuestro Señor Jesucristo. Amen.

RERNI

KRIŽ KRISTUSOV

(Govoril pok. prelat dr. Alojzij Odar na Veliki petek 1953, poldrugi mesec pred svojo smrtjo)

Veliki petek je dan smrti. Dan največje in najstrašnejše smrti, ki se je kdaj zgodila. Večje od te ne bo nikoli več. Je namreč dan smrti edinega Sina božjega. Ob smrti pa je na mestu molk. Če velja to že za vsako smrt, kako bi ne veljalo tudi za največjo. Zato je razumljivo, da se bogoslužje velikega petka začne z molkom. Duhovniki so prišli danes pred oltar v črnih oblačilih kakor pri pogrebu, se vrgli na obraz in vsa cerkev se je zavila v molk.

Toda smrt Kristusova ni bila le to, kot so druge smrti. Ni samó razdejanje, marveč je tudi življenje. Otožno, da bi se skala omehčala, a vendar polna optimizma, poje danes cerkvena liturgija, ko odkriva križ. Glejte, les križa na katerem je viselo naše zveličanje, pridite, molimo. V črnino velikega petka sijejo že žarki velikonočnega jutra. Kristusova smrt je bila njegova zmaga, in naše odrešenje. S smrtjo nas je Kristus odrešil. O, pozdravljen les križa, na katerem je viselo naše odrešenje. „Meni pa Bog ne daj, — je zapisal apostol Pavel v pismu Galačanom — da bi se hvalil razen s križem našega Gospoda, Jezusa Kristus.“ „Ko bom povišan z zemlje, to se pravi, ko bom na križu visel med nebom in zemljo, — je napovedal o s bi Kristus — bom vse pritegnil nase.“ Kristusov križ ni torej obup, ampak upanje, ni propad, ampak zmaga, ni smrt, ampak življenje.

Toda navzlic temu je vendar le veliki petek strašen dan. Križ Kristusov je silna priča njegove groze. Poslušajmo no-

coj nekatere stvari, ki nam jih ima ta priča povedati. Le nekatere, ne vseh, zakaj križ je tako obširna in tako globoka knjiga, da bolj obširne in bolj globoke nima svet.

Kristusov križ nam prvič govori o strašni sramoti, ki jo je moral prestati učlovečeni božji Sin. Ob Kristusovem času je bil križ pri Judih in pri Rimljanih, to se pravi po vsem tedaj znanem svetu, znamenje največje sramote. Smrt na njem je bila najbolj onečašujoča. Za zločin bogokletstva je judovski kazenski zakonik določal smrt s kamnanjem. Bolj sramotno kot kamnanje pa je bilo križanje. Judovskim veljakom je bilo za to silno všeč, da se je Kristusov proces spremenil pred Pilatom iz verskega v političnega, da je tako mogel biti Kristus obsojen na najbolj sramotno smrt križanja. Zakaj, če bi ostalo pri verskem procesu, bi moral biti Kristus po judovskem zakonu le kamenjan. Še dolgo po Kristusovi smrti je ostal križ znamenje sramote. Šele tristo let pozneje je cesar Konstantin Veliki v spomin na Kristusa odpravil smrtno kazen križanja. Toda upodabljati Kristusovo truplo na križu so začeli šele v 6. stoletju. Šele takrat je križ zgubil pečat sramote.

Kako globoko je morala biti v ljudeh ukoreninjena zavest, da je križ sramota, da je šele po pet stoletjih mogel postati križ, na katerem je viselo naše odrešenje, častna stvar celó v krščanski družbi. Ali vam ne spričuje, to razmišljanje o strašni sramoti, ki jo je moral prestati božji Sin, in o silni zlobi ju-

Fortunat Bergant: Kristusovo bičanje (Križna gora pri Ložu) — V sredi kleči Kristus, privezan ob steber. Pred njim in za njim stojita rablja, ki ga bičata. Na stopnici, na kateri kleči, začetnice W. F.

dovskih voditeljev, ki so nahujskali množico, da je rjula pred Pilatom: „Križaj ga, križaj ga.“ Ko jim je Pilat govoril: „Kaj je vendar huđega storil?“ so ti, kakor pravi evangelist, še bolj vpili: „Križaj ga.“

Kristusov križ nam dalje priča o sil-

nem fizičnem in moralnem trpljenju, ki ga je moral prestati Kristus. Tega trpljenja ne moreš pravilno ocenjevati, čenimaš pred očmi treh resnic. Prva je ta, da je tisti, ki je to trpljenje prestajal, Sin božji. Druga, da ga je prestajal za nas, záme, záte, za vse ljudi. In tretja je ta, da so se godile v Kristusovem trpljenju nam nerazumljive skrivnosti. Božja vsemogočnost je morala v njem od časa do časa prekiniti posledice, ki jih je Kristusova človeška narava uživala zaradi zedinjenja z božjo v božji osebi. Le tako je mogoče umeti Kristusov smrtni boj v Getsemani, v katerem je Kristus prosil Očeta, naj mu odvzame trpljenje, če je mogoče; prav tako moremo le na ta način umeti strašno zapuščenost, ki jo je Kristus občutil pred smrtjo. Ta zapuščenost je bila tako grozna, da je Kristus zaklical: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil.“

Te tri resnice torej moramo imeti živo pred očmi, ko stopamo v premišljevanje Kristusovega trpljenja. Vsi plemeniti ljudje imajo sočutje s trpečim Kristusom. Eden izmed apostolov ga je izdal in prodal, drugi ga je zatajil pred deklo, vsi pa so ga v nesreči zapustili. Ponoči je oborožena četa Kristusa vjela, gnali so ga pred njegova smrtna sovražnika Ano in Kajfo. Judovsko veliko sodišče ga je hinavsko obsodilo na smrt zaradi bogokletja. Vlekli so ga pred rimskega deželnega upravitelja Pilata, da bi smrtno obsodbo dal izvršiti. Ta se je ustavljal. Zato so tožniki spremenili obtožnico. Začeli so dolžiti Kristusa političnih zločinov. Pilat je spregledal njihovo igro. Šestkrat je izjavil, da je Kristus nedolžen. Napravil je razne poizkuse, da bi Kristusa oprostil. Toda bil je po značaju slabič. Ob drugih prilikah je znal pognati svojo konjenico, da je razpršila uporno množico. Ko je šlo za Kristusa, ni tega storil. Pogajal se je z njegovimi sovražniki. Javno je izjavil, da je Kristus nedolžen, obenem pa ga je dal

bičati. Nato ga je nedolžnega v strahu, da ga ne bi Judje zatožili pred rimskim cesarjem, obsodil na smrt.

In potem se je začel žalostni križev pot. Kristus, razbičan, s trnjem okronan, zapljuvan, zasramovan nese po ulicah jeruzalemskega mesta, res da samo sedem kvadrov daleč, toda po težkem potu, križ, na katerem bo križan. Oslabljen pade pod njim; da ne bi umrl pred križanjem, prisilijo Afričana Simona, da mu pomaga nositi križ. S križem obloženi Kristus je srečal na tem potu svojo žalostno Mater. Končno je prispel na Golgoto. Tam so mu strgali obleko s telesa in ga križali.

Ah, kako se to kratko pove: in so ga križali. Toda, kaj so te besede pomenile za Kristusa! Vrgli so ga na križ, mu s štirimi žebli pribili roki in nogi. O, kako je to bolelo Kristusa, ki je imel najbolj nežen človeški organizem, spočet brez moškega principa. Tri ure je Kristus prubit visel na križu. Dušilo ga je v prsih, kri je odtekala iz ran, mučila ga je strašna žeja. Bila je ta žeja tako grozna, da je Kristus sam potožil: žejen sem. Vse drugo trpljenje je prestajal molče. Nad žejo pa se je pritožil. Kako je zbolela beseda žejen sem Marijo, mater Njegovo, ki je stala pod križem, pa mu ni smela in ni mogla pomagati. Kristus je na križu molil za sovražnike, obljubil razbojniku nebesa, poskrbel za Marijo, potožil nad strašno zapuščenostjo, izročil svojo dušo z močnim glasom Očetu in s tem naznanil, da umira prostovoljno. Mrtvemu so s sulico prebodli srce; iz njega je pritekla kri in voda.

Vsi plemeniti ljudje imajo sočutje s Kristusom, ko slišijo to povest Kristusovega križa. Saj je Kristus umiral mlad, star okrog tri in trideset let. Tako mlad umreti je še prav posebej težko. Nad njim se je izvršil justični umor. Še zločinec ima ob smrti neko pravico zaščite. Kristus ni imel nobene. Norčevali so se iz njega veljaki in sodrگا, Herod, fari-

zeji in soldateska. Norčevanje pa boli plemenitega človeka. Kako je Kristusa moralo boleti norčevanje iz njega! Imeli so ga za norca, norčevali se iz njegovega proroštva, pljuvali so mu v obraz, bili so ga po glavi in okronali ga s trnjem.

O, kje sta proslavljana rimska justica in judovska pikolovska škropoloznost v izvrševanju svetopisemskih predpisov, da dopuščata vse to, kar se godi z Jezusom. Sočutje imajo plemeniti ljudje z Jezusom, ki so ga surovi rimski vojaki strašno pretepli z usnjenimi jermeni pri bičanju ne držeč se judovskega zakona, ki je dovoljeval največ štirideset udarcev. Rimski vojaki so bili, dokler se niso roke utrudile vsemu oddelku, ki je bil za bičanje poverjen. Pod udarci je kravalo Kristusovo telo; kosti in koščki železa, navezani na jermene, so trgali z njega meso. Ko so Kristusa po bičanju odvezali s stebra, se je zgrudil na tla v lastni krvi.

Kdo bi ne imel sočutja s tem Kristusom, ki je tako razbičan moral vzeti križ na svoje rame, ga nesti po tesnih jeruzalemskih ulicah sedem kvadrov daleč, s Kristusom, ki je oslavljen padel pod križem in nato na njem v nepopisnem trpljenju umiral tri ure... Kdo bi ne imel z njim sočutja, če nima v prsih kamna na mestu srca.

A, vendar je sočutje premalo, bistveno premalo. Za plemenitega pogana bi bilo pač zadostno, a za kristjane je neskončno premalo. Če bi bil Kristus samo človek, ni bilo dovolj, ker pa je Bog in človek, ni dovolj. Na veliki petek se ni zgodil samo umor človeka, najbolj nedolžnega in dobrega in svetega, križanje na Golgoti ni bilo samo najbolj ostuden justični umor v zgodovini človeštva, marveč je bil bogomor.

To moram dopovedovati sebi in vam, da je bil ta, ki sta ga judovski sinedrij in cesarski upravitelj Pilat obsodila po krivici na smrt — Bog. Bog je Kristus,

Fortunat Bergant: Kristus na križu (Križna gora pri Ložu). V os slike je postavljen križ z umrlim Kristusom. Na desni kleči jokajoča Magdalena, na levi štiri jokajoče angelske glavice, na katerih stoji kelih, v katerega teče kri iz Kristusove desne strani (iz leta 1763)

ki so ga bičali, zasramovali, vlekli na morišče in tam pribili na križ, da je tri ure visel med nebom in zemljo. Vsa grozota golgotške drame je v tem, da je bil umorjen Bog.

O, groza, ali je to sploh mogoče? Da, je mogoče. Po božjem dopuščanju se je

to zgodilo. Tako smrt je zahteval red božjega odrešenja, ki ga je izbrala presv. Trojica. Golgotška žaloigra ni samo enkratni pojav, ki je v večno sramoto judovskega velikega zbora in rimskega upravitelja Poncija Pīlata, marveč je največje dejanje Boga človeka, s katerim je enkrat za vedno odrešil ves svet. Bog se je daroval za nas, ker je sam tako hotel. Z bogomorom na Golgoti je človeška zloba nehote sodelovala pri največjem božjem dejanju. Izvršilo se je to v grozi velikega petka, s strašnim fizičnim in moralnim trpljenjem Kristusovim, o katerem nam govori križ na Kalvariji.

Tretja stvar, ki nam jo dopoveduje Kristusov križ, je obsodba greha. Dve priči imamo, ki nam kažeta strahoto greha. Prva so ognjeni plameni večnega pekla, druga pa Kristusov križ. Prva je tako strašna, da vstaja nekaterim misel, da dobri Bog vendar ne more tako grozno kaznovati greha. Ta misel je seveda napačna, zakaj neskončno dobri Jezus je sam jasno povedal in večkrat, da peklo je in da je večin in da pride vanj, kdor ne veruje ali umrje v kakem drugem smrtnem grehu, kot pravimo po kateki-zemsko.

Toda pustimo ob strani peklo kot pri-čo obsodbe greha in se obrnimo k druglji križu. Križ je še strašnejša obsodba greha kot peklo. Dopoveduje nam, da Bog Oče lastnemu Sinu ni prizanesel, ko je šlo za greh. Ko je udarila ura božje pravice, je bil Oče gluh za prošnje Sina. Tri dolge ure ga je Sin v Getsemani milo prosil: Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene.

Kateri dobri Oče ni dober? Seveda je, kdo bi o tem dvomil! Pa ni uslišal svojega Sina. Ne; ni ga uslišal, ker je Sin pač pogojno prosil in dostavil: ne moja, ampak tvoja volja se zgodi. Oče pa je hotel, da Sin umrje za naše grehe. Z našimi grehi ga je gledal obloženega v Getsemani. Sin je bojeval tam smrtni boj. Kot črv se je zvijal. Krvavi pot je

potil. Oče ga je gledal z našimi grehi obloženega. Ura božje pravičnosti je udarila. Zato se ga ni usmilil. Tako je moral Kristus v trpljenje in smrt. Po križevem potu je moral iti, tam svojo mater srečati, na Golgoti je moral priti in na križu pribit umreti. Za naše grehe. Za nas je krvavi pot potil. Za nas je bičan bil. Za nas je križan bil. O, grozoviti greh, ki samega Sina božjega tako strašno mučiš!

Odgovorite mi po vsem tem, ali ni Kristusov križ strašna obsodba greha! Če se le malo zavemo tega, da je sam Bog zaradi naših grehov trpel, moramo sprevideti, da je obsodba greha, ki jo izreka križ, še hujša obsodba, ki jo rišejo strašni plameni večnega pekla.

Obrnimo nov list v globoki knjigi Kristusovega križa! Ta nam govori o neizmerni božji ljubezni. Kaj je nagnilo nebeškega Očeta, da je dal svojega edinorojenega ljubljene Sina, da se je učlovečil, trpel zaradi naših grehov in za nas umrl. Nič drugega kot ljubezen. „Bog je svet tako ljubil,“ piše evangelist sv. Janez, „da je dal svojega edinorojenega Sina.“

In kako ga je dal! Popolnoma, v trpljenje in smrt. In ko sta se v nebeškem Očetu borili, da tako rečem, med sabo ljubezen do Sina, ki ga je gledal v smrtnem boju v Getsemani, in ljubezen do nas, je zmagala druga, ljubezen do nas. O, neizmerna božja ljubezen, kdo bi te mogel razumeti, kdo ti seči do srca?

Kaj je gnalo Kristusa po strašnem križevem potu, ko bi se mu bil mogel izogniti, saj je na Oljski gori od strahu padla na tla vsa oborožena četa ob eni sami njegovi besedi? Kaj je zadržalo Kristusa na križu, da je vztrajal v trpljenju, ko so se mu njegovi sovražniki posmehovali in ga pozivali, naj stopi s križa, če more? Kaj mu je dajalo moči, da je ob tem zasramovanju za sovražnike še molil in jih izgovarjal pri svojem Očetu: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj

Fortunat Bergant: žalostna Mati božja (žalec). Ob križu pol sedi, pol kleči Marija z mrtvim Jezusom v naročju. V prsih ji tiči meč

delajo.“ Juda, Ana, Kajfa, Herod, Pilat, farizeji, surovi vojaki, preklinjevalci na desni in levi, vsi ti ne vedo, kaj delajo, zato jim odpusti, Oče.

Na vse te kaj je en sam odgovor: neskončna ljubezen. „Ljubil me je in samega sebe za me dal,“ ugotavlja ginjen apostol. Ljubil me je in samega sebe za me dal, moramo izpovedovati tudi mi, o kristjani. Vsak udarec pri njegovem

bičanju, vsak trn iz njegove krone, vsaka sraga potu prelita na križevem potu, vsak udarec kladiva, s katerim so ga na Golgoti pribijali na križ, vsaka kaplja na križu prelite krvi, vsaka solza trpeče matere Marije pod križem, vse nam kliče: ljubil te je in samega sebe je zate dal. Ni ljubezen v lepih besedah in čustvih, marveč v trpljenju in žrtvah. Kristus je izkazal pravo ljubezen. Trpel je in umrl na križu v silnih bolečinah, ker me je ljubil. Ljubil me je in samega sebe zame dal.

Kristusov križ nam govori o junaškem zgledu Kristusovih čednosti. Pred nami je hodil Kristus po križevem potu. In kako grozen je bil njegov križev pot! Pred nami je prestal najstrašnejše trpljenje in dobojeval grozen smrtni boj. Tudi nam za zgled. Zakaj križev pot nam v življenju ne uide. Smrt nas čaka vse od kraja. Pokazal pa nam je Kristus v svojem trpljenju junaški zgled, kako se moramo obnašati v ponižanju; kako moramo prenašati trpljenje, kako moramo odpuščati krivice in moliti za sovražnike.

Nihče izmed nas ne bo tako poniževan, kot je bil Kristus; nikogar ne čaka toliko trpljenje, kot je bilo Kristusovo, od nikogar izmed nas ne bo nebeški Oče zahteval tako trdih reči, kot jih je od Kristusa; nihče ne bo pretrpel toliko krivic, kot jih je pretrpel Kristus. Zato more stopati s križem obloženi Kristus pred vsakega izmed nas s povabilom: Zadeni svoj križ in hodi za menoj. Jaz sem vse to prestal, kar čaka tebe. A še dosti več. Iz lastne skušnje vem, kaj se pravi biti poniževan in mučen na vseh udih. Naj-

hujše fizično in moralno trpljenje sem prestal. Najhujši smrtni boj sem prebil. Najstrašnejšo zapuščeno sem pretrpel. Tudi tebi za zgled. Da bo tebi v zasramovanju, trpljenju, zapuščeni v smrtnem boju lažje. Sin moj, hči moja, zapajta mi! Pred vama sem hodil po križevem potu s težjim križem, kot je vajin.

★

Naj bo dovolj te povesti Kristusovega Križa. Grozna je, a tudi tolažljiva. Sam božji Sin je umrl tisti Veliki petek, ki se ga vsako leto spominjamo, tudi zaradi mojih grehov je umrl, tudi zame, ker me je ljubil. Tudi če bi bila samo jaz in moj greh na svetu, bi bil pripravljen samó zame prav toliko pretrpeti, ker me ljubi z večno ljubeznijo.

Hvaležno se spomnimo ta večer te Kristusove ljubezni. S hvaležnostjo gledamo na les križa, na katerem je viselo naše ha, če imamo sočutje s trpečim Kristusom, za vse, kar si pretrpel za nas.

Dvoje upravičeno zahteva ta velika Kristusova ljubezen od nas. Prvo je to, da bi manj grešili. Naš greh goni Kristusa po križevem potu. Zato manj greha, če imamo sočutje s trepečim Kristusom.

Drugo pa je, da ne bi godrnjali nad Bogom v trpljenju. Saj stoji pred nami s križem obloženi Kristus in nas vabi s seboj na križev pot. Prvič je hodil sam po njem. Sedaj pa je pripravljen nam pomagati z zgledom in milostjo. Ne odbijajmo te ljubezni.

Veliko nam ima povedati Kristusov križ. Ozirajmo se nanj pogosto, zlasti v težkih urah trpljenja. Lažje nam bo.

Ko je Jezus pomnožil kruh, je velel pobrati ostanke, da se ne bi — končali. — Ti ješ čez mero, Kristus ni imel niti naj potrebnejšega. Ti piješ najboljša vina, njemu pa, ko je bil žejen, nisi dal niti kozarca mrzle vode. Ti se naslajaš z njegovim imetjem, njemu ne daš niti tega, česar potrebuje
(Sv. Janez Zlat.)

MOLIMO PO SPLOŠNIH IN POSEBNIH NAMENIH SV. OČETA

Letošnje namene Apostolstva molitve je sestavil in odločil še pokojni sv. oče Pij XII. So torej izraz njegovih zadnjih skrbi, hrepenenj in želja, ki jih je želel videti uresničene tekom letošnjega leta.

Zanimivo jih je pregledati in se ob njih ustaviti vsaj za hip. Saj nam bodo jasno povedali, česar Cerkev trenutno najbolj potrebuje in kaj jo najbolj vznemirja.

Vedno bo za Cerkev razkol z Vzhodom boleča rana. Tako pokojni sv. oče kot sedanji papež to misel stalno ponavljata. Dokler smo kristjani razklani med seboj, kako naj pričakujemo, da bodo nekrščanski narodi hrepeneli po vključenju v Kristusovo skrivnostno telo?

Že v svojem radijskem nagovoru pravi papež Janez XXIII.: „Kakršno ljubezen imamo do zapadne, takšno očetovsko ljubezen gojimo tudi do vzhodne Cerkve in do vseh tistih, ki so ločeni od Apostolskega Sedeža. Srčno želimo, da se vrnejo v hišo skupnega očeta, zato ponavljamo besede božjega Odrešenika: „Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, da bodo eno kakor midva“ (Jan 17, 11). Zato jih prosimo, naj pridejo vsi, radi in z veseljem, da se čimprej izvrši ta povratek po razsvetljenju in pomoči božje milosti. Ne bodo prišli v tujo, ampak v svojo lastno hišo, katero so nekoč njihovi predniki razsvetljevali z odličnimi nauki in jo krasili s krepostmi.“

In v božičnem nagovoru razvija sv. oče Janez XXIII. isto misel naprej: „Žal so krive, da je Kristusova dediščina razdeljena in da zlasti cerkve na Bližnjem Vzhodu — ki se imenujemo pravoslavne

— še vedno živijo ločene od Petrovega sedeža. To je tem bolj boleče, ker nosijo tudi člani teh cerkva na čelu Kristusovo ime, prebirajoč Kristusove evangelije, gojijo pobožnost in krščansko dobrotelost. Toda sv. oče je odločen tudi v bodoče, ponižno sicer, a z vso gorečnostjo istočasno, vztrajati na delu za cerkveno zedinjenje, kajti vzpodbuja ga Kristusov zgled, ki je neposredno pred svojim darovanjem molil k nebeškemu Očetu, da bi bili vsi eno.“

Mnogo skrbi povzročajo sv. očetu tudi razmere, v katerih žive škofje, duhovniki, redovnice in verniki med narodi, kjer katoliška vera nima nobene svobode ali jo uživa samo deloma, kjer se nedotakljive pravice Cerkve teptajo, kjer so zakonite pastirje pregnali ali zaprli ali jih ovirajo, da bi mogli svobodno, kakor je treba, vršiti svojo službo. Sv. oče želi, da ne bi nikdar med kristjani omrznila gorečnost, da z molitvijo, v besedi in v dejanjih izpričajo svojo solidarnost z brati, v veri preganjanimi. Posebno v decembru naj bi se po tem namenu veliko molilo. „Kot ljudje vere sicer ne bomo nikdar pozivali k uporabi sile, toda potrebno je, da se svet zave, da postaja noč po nekaterih krajih zemeljske oble vedno bolj gosta in bo treba z vso odločnostjo braniti krščanska načela, ki so danes in vedno najuspešnejši ščit resnične pravičnosti na svetu“ (Papež Janez XXIII. za božič 1958).

Nosilec borbe proti Cerkvi in vsemu, kar je božjega, je danes zlasti brezbožni komunizem. Nanj opozarja papeški molitveni namen za november. Ker je satanovo delo, mu ni za drugega, kot da ruši javni red na svetu in drži ljudi v neprestanem strahu in trepetu. Ni dovolj,

Fortunat Bergant: Jezusa polagajo v grob. XIV. postaja križevega pota v samostanski cerkvi v Stični (iz leta 1766)

da zločine komunizma samo obsojamo. Moramo tudi moliti, da Bog prekriža načrte vseh, ki bi radi upostavili na vsej zemeljski obli enakost v bedi, ponižanju in suženjstvu vsemogočni državi.

Toda komunizmu ne pripravljajo pota samo tisti, ki zanj odkrito nastopajo. Komunizem je materializem, toda tega so polni tudi takozv. antikomunisti in sploh vsi verniki, ki jim je tuj duh odpovedi in samozataje. Tehnični napredek je mnoge tako oslepel, da iščejo le še zemeljskih dobrin. Zato je sv. oče izrazil željo, naj bi bili v februarju zlasti molili za zmago krščanskega duha pokore, ki naj bi prodrli v široke množice ter jih dvignili iz materialističnega mišljenja in teženja k resnično duhovnemu, krščanskemu imenu vrednemu življenju.

Če hoče Cerkev uspešno preprečiti zle namene ateističnega komunizma in izko-

reniniti praktični materializem iz življenja katoličanov, je potreben nov duh, duh apostolata, krščanske ljubezni in socialne pravičnosti.

Naših molitev potrebujejo duhovniki, ki delujejo med ljudmi, ki so zgubili vero v Kristusa kot Odrešenika človeštva (namen za april). Potrebujejo naših molitev vsi, ki oblikujejo mladino za katoliške ideale (maj). Prav tako moramo moliti, da bi apostolski duh prodril v naše družine (september).

Vsi se moramo velikodušno in iskreno prizadevati, da bi čim bolj razumeli bližnjega. Upoštevati moramo tudi mnenja in nazore drugih. Pri iskanju resnice nas mora voditi ponižni in čisti duh evangelija. Človeštvo je treba spremeniti v božjo družino. Zato moramo preroditi, izboljšati današnji krščanski svet. Oznanjati moramo neustrašeno socialni nauk Cerkve (molitveni namen za avgust) in pobijati z njim laž dialektičnega materializma. Seveda je pa pri tem potrebno, da smo sami polni socialnega duha in pripravljeni bližnjemu priskočiti na pomoč, kadar jo od nas pričakuje, ker bo drugače tudi za nas veljalo: „Medice, cura te ipsum!“ (Zdravnik, ozdravi najprej samega sebe!)

V veliko pomoč, da bo v svetu prišlo do zmage krščanske pravičnosti, ljubezni, dobrote in s tem do miru med narodi, je pobožnost do presv. Srca Jezusovega, ki jo vsi zadnji papeži od Leona XIII. dalje neprestano in neumorno priporočajo (molitveni namen za junij).

Za pokristjanjenje razkristjanjenih fara so silne važnosti tudi ljudski misijoni. Leto osorej je pok. sv. oče o njih pomeni obširno spregovoril. „Trebalo je — je tedaj dejal — neprestano moliti in delati na to, da bo Jezus čim prej našel prosto pot do vseh src, do vseh družin, do vseh domov, do vseh šol in do vseh delavnic. Verniki naj skrbé, da ne bodo z neprimernimi nastopi vznemirjali gorečnosti, ki jo je zbudila božja milost.“

Nekatere je treba pridobiti, da Boga sploh začno iskati, drugim pa omogočiti, da ga bodo bolj spoznali. Delati je treba brez odmora. Povsod se najdejo požrtvovalne duše, ki rade podpró plemenite cilje ljudskih misijonov. Tem je treba povedati, da manjka svetu svetnikov, svetih duhovnikov, svetih redovnikov in svetih redovnic. Predvsem pa današnji svet potrebuje mnogo svetih laikov.“

Še en namen je za letos vključil sv. oče: da bi vozači po cestah brez pazili na človeško življenje (julij). Brez dvoma so ga k temu nagnile strašne številke prometnih nesreč, ki daleč presegajo one z vojnih bojišč. Samo v Rimu je bilo novembra meseca 1957 2968 nesreč, pri katerih je zgubilo življenje 31 oseb, 1928 pa je bilo ranjenih. Peta božja zapoved: „Ne ubijaj!“, velja tudi za brezvestne vozače po cestah.

To je nekaj namenov, ki jih je sv. oče objavil in za katere želi, da jih vključimo v svoje vsakdanje moštve.

Poleg tega pa skriva očetovsko srce

Kristusovega namestnika še druge želje, ki se mu porajajo ob izvajanju njegovega odgovornosti polnega in težkega poslanstva. Takoj ob nastopu je v tem smislu ponižno zaprosil papež Janez XXIII. za molitve vseh dobro mislečih z besedami: „Ko nam je bilo naloženo neizmerno težko breme najvišje oblasti, se nam stiska srce in nam peša pogum; zato predvsem dvigamo goreče ponižne prošnje k Bogu, da v svoji neskončni dobroti podeli moč naši slabosti in nesposobnosti, da razsvetli naš razum in okrepi našo voljo.“

Naj bi našel sv. oče tudi v nas Slovincih zveste molilce, ki na njegove namene, tako splošne kot posebne, ne bodo niti za en dan pozabili, temveč ga spremljali zvesto preko vseh mesecev do zadnjega dneva v letu, ko se bo reklo: Tudi leto 1959 je zatnilo v večnost, a ostala so nam dobra dela, ki nas bodo v večnost spremljala in jo spremenila v uživanje brez konca.

JOŽE JURAK

KOMUNIZEM IN CERKEV

1. Komunisti dobro vedo, da je najboljše sredstvo, s katerim lahko spodrežje delovanje duhovščine in oslabe njeno odpornost, sejanje neednosti med duhovniki.

Kakor hitro dosežejo pri nekaterih duhovnikih, da prijazno gledajo na režim, ustanove „duhovniška društva“ z brezbarvnim ali pa tudi pobožnim imenom in tam jim služijo za peto kolono v Cerkvi. Takim društvom namenijo poslanstvo, da razdvoje in razbijejo Cerkev po metodi nasprotij (v marksističnem pomenu besede), ki jih vanjo vnašajo.

Tako razpolagajo komunisti v svoje dobro z društvi kot so: „Zveza narodnih

duhovnikov“ na Češkoslovaškem; „Zveza katoliških duhovnikov za mir“ na Madžarskem; „Zveza sv. Cirila in Metoda“ v Sloveniji in podobne Zveze po ostali Jugoslaviji; „Gibanje duhovnikov — pristašev miru“ v Rumuniji; „Društvo patriotskih duhovnikov, zvestih gibanju trojne avtonomije“ na Kitajskem itd.

Kot mojstri v umetnosti „divide et impera“ nudijo komunisti tem organizacijam tolikšno oporo, da se včasih zdi, kakor da bi se odrekli lastnim načelom. V Jugoslaviji n. pr. so obljubili duhovnikom, ki so vstopili v Zvezo sv. Cirila in Metoda, dovoljenje, da poučujejo v šolah verouk.

Vzporedno s tem delom za razbitje

duhovščine začno izvajati nadzorstvo nad semenišči za vzgojo bodočih duhovnikov; v nekaterih državah so celo ustanovili državna semenišča.

2. Kadar je razbita enotnost Cerkve, postavijo komunistične vlade episkopat pred strašno izbiro: ali zastoj cerkvenega življenja — ali podpis cerkvenega statuta. S strahovanjem (zapro več škofov in mnogo duhovnikov) in z obljubami (osebna svoboda, prostost v izvrševanju duhovniških opravil, osvoboditev redovnikov, gospodarske koristi) poskušajo, da bi potisnili episkopat na pot popuščanja, ki naj bi slednjič privedla do pravega razkola.

Res je, da ne zahtevajo, naj škofje ustanove neodvisno narodno Cerkev in pretrgajo zvezo z apostolsko stolico; takšnemu ukazu se ne bi škofje nikoli uklonili. Komunisti pritiskajo samo v to, naj se Cerkev, vpoštevajoč novi ljudski demokratični red, v katerem mora živeti, prilagodi političnemu, družbenemu in gospodarskemu položaju in naj z državo podpiše poseben **modus vivendi**, ki se v komunističnem izrazju imenuje **statut**.

Ti statuti so na Kitajskem, v Albaniji, Bolgariji, Rumuniji... dejansko pomenili prave napade na edinost Cerkve.

3. Če se jim tak napad na cerkveno ustavo zaradi okoliščin ne vidi primeren, si komunisti prihaste upravljanje cerkvene organizacije.

Najprej se prirede „sporazumi“ med episkopatom in državo — prvi je bil podpisan 14. aprila 1950 na Poljskem — nato ustanove Urad za cerkvene zadeve, kakor ga imajo Poljska, Madžarska, Češkoslovaška itd.

Tak urad ima po zakonu, ki ga ustanavlja, namen, da „ureja razmerje med Cerkvijo in državo“. V resnici je odlično orodje v rokah komunistov:

a) Da iz Cerkve napravi navaden oddelek državne uprave.

b) Da z imenovanji in nastavitvami,

za kar je pristojna država, postopno odpravi tiste duhovnike, ki so še vedno „trmasti“.

c) Da se poslužuje duhovnikov kot političnih agentov, potem ko so si jih podvrgnli na gospodarskem poprišču.

č) Da ustvari v vernikih vtis, da vodi država cerkveno politiko v imenu škofov. Ustavimo se nekoliko ob drugem iz teh štirih točk!

Ena od nalog tega urada je škofom „predložiti“ (to je: vsiliti) kandidate za cerkvene funkcije. Po tem postopku se imenujejo „generalni vikarji“ in „kapitularni vikarji“, izbrani izmed „patriot-skih duhovnikov“ in pod stalnim nadzorstvom državnih funkcionarjev. Le-to je komunistom omogočilo, da so razpolagali s poslušnimi orodji za sodelovanje z vlado: odstranjali so zveste duhovnike in sejali med vernike nezaupanje in zmedo. Vodstvo škofij so polagoma izročali takim duhovnikom, ki so opravičeno veljali za manj nepopustljive kot škofje, ali pa so škofo praktično odrezali od vodstvenih poslov.

Namen takih imenovanj je bil tudi ta, da so škofo, duhovnike in vernike spravili v tragičen položaj vesti. Zlasti škofje stoje pred naslednjo izbiro: ali odklonijo kandidate, ki jih je predložila vlada — tedaj bodo ti imenovani brez njihovega privoljenja, kar bo napravilo v škofiji zmedo, ali pa jih sprejmejo in si s tem nartpjo odgovornost, da so na vodilna mesta postavili nevredne osebe.

Take in podobne krize vesti se pridružujejo težavam, ki jih komunisti ustvarjajo s svojim sistematičnim prizadevanjem, da bi razbili edinost med hierarhijo in Rimom, med škofi, med duhovniki in škofi, med verniki in duhovščino. Ta ista težnja po notranjem razkroju nalaga režimu zaščito nižje duhovščine nasproti višji duhovščini, svetnih duhovnikov nasproti redovnikom, duhovnikov — privržencev miru nasproti vojnim hujskačem, duhovnikov latinskega

obreda nasproti onim vzhodnega obreda, odpadnikov nasproti njihovim cerkvenim predstojnikom. Vse to je v načrtu uničevanja z nasprotji — v skladu z marksistično dialektiko. Tako kot družbene in gospodarske strukture se bodo tudi verske strukture razdejele in nadomestile od znotraj. Dovolj je, da vsadiš seme in ga gojiš. Prav to pa je delo Urada za cerkvene zadeve.

4. Tako je Cerkev zagrajena in dejansko izločena iz javnega življenja; ni pa zato oproščena sodelovanja pri „gradnji novega družabnega reda“.

To je celo pogoj za obstanek, ki ga Cerkvi vsilijo po vseh komunističnih državah. Iz različnih razlogov hočejo namreč komunistične vlade, da Cerkev sodeluje, seveda taka, kakor so jo oni preuredili po svoji zamisli.

a) Zato da bi ljudje podprli gospodarske napore režima, jim je vpliv duhovščine na ljudstvo še potreben.

b) „Priateljsko“ sodelovanje te vrste je koristno, da dokaže v tujini, kako „ljudske demokracije“ niso proti Cerkvi in veri.

c) Ker žele odmakniti Cerkev od nje-nega verskega poslanstva ali jo pri tem vsaj omejiti, morajo duhovnike zaposliti v svetnih zadevah; sekulariziranje Cerkve bo olajšalo njeno likvidacijo, kadar pride čas za to.

Prvo dejanje tega sodelovanja je prisega zvestobe, ki naj jo duhovniki in škofje izrečejo državi. Poleg tega morajo pogosto izjavljati, da sprejemajo komunistično sociologijo, se morajo udeleževati predavanj za mir, tečajev za prevzgojo, gospodarskih akcij za utrditev režima, spodbude za delovne brigade, slavljenje stahanovstva, pozivanje k izpolnjevanju odločb o zbirkah itd. „Sodelovanje“ zahteva, da se mora Cerkev, tako kot vse ostale organizacije, prilagoditi novemu družbenemu redu in da dejavno sodelujejo z režimom. Ni torej zadosti, da duhovnik zvesto izpolnjuje

vse svoje državljanske dolžnosti, marveč mora še na ta ali oni način izpovedati privrženost režimu. Tudi tu igra dialektika svojo vlogo s pomočjo duševnih kriz, nastajajočih ob tej izbiri: ali ne sodelujem in tako pripravim vernike ob njihovega dušnega pastirja, ali pa podprem režim in tako dam kristjanom slab zgled.

Potem ko so Cerkev zaprli v svetišča in zadušili vso njeno vnanje delovanje, jo komunisti silijo, da znova stopi iz božjih hramov v delo po ideoloških in praktičnih vidikih, kakor jih poznajo vsi sistemi, ki jih navdihuje marksizem. Z eno besedo: Cerkev mora izvajati „komunistično politiko“.

5. Pod vodstvom Urada za cerkvene zadeve je vedno ohranjena svoboda bogoslužja.

Toda ta svoboda, ki jo zagotavljajo vse ustave marksističnega kova in s katero se komunisti tako napihujejo, se more izvajati — pa še to z velikimi nevarnostmi in ob vedno grozečih ovadbah — le po cerkvah. Za marksista velja, da je mogoče vero — začasno — trpeti le kot zasebno zadevo; ne sme se razširjati in svoboda bogoslužja gre nujno vzporedno s svobodo protiverske propagande. Komunistem vidi moč Cerkve v njeni organizaciji; to hoče uničiti. Bogoslužje naj se kar nadaljuje: marksistični pouk — tako mislijo — bo prej ali slej dosegel, da vernikov ne bo več zraven.

Cerkev kot hierarhična, organizirana in javnopravna družba, navdihovalka socialnega in kulturnega dela — ta Cerkev nima pravice do obstoja.

6. Po ločitvi Cerkve od Rima in njenem podvrženju državi je samo treba prepustiti času, da izvrši svoje delo.

S časom — ta je eden od znanih činiteljev v dialektičnem procesu — bo dejansko prišlo do razkroja duhovščine, bogoslužja, torej Cerkve nasploh. Zlasti pa se bo s časom verni („praznoverni“) človek preobrazil v hominem oeconomicum (homo oeconomicus — gospodarski

ODPOVEM SE . . .

Odpovem se svojemu spoznanju
kot bi odpovedal se napuhu,
raje vdam se strtemu kesanju,
da sem ugovarjal Duhu,
motnemu prepuščal se pričakovanju.
Zdaj le Tebi verujem po posluhu,
da si se v skrivnostnem darovanju
zame skrnil v preskromnem belem kruhu,
kjer me čakaš v milem odpuščanju . . .

Niko Kotnik

človek; bitje, ki naj bi živelo le iz gospodarstva in za gospodarstvo). To postopno preobrazbo omogoči predvsem obvezna prevzgoja, katere program uvede režim in po kateri doseže komunistična dialektika, da se duhovi dobesedno izpraznijo, volje spremene in nazori popačijo.

Kadar hoče komunizem koga „prevzgojiti“ in ga spreobrniti k svojemu svetovnemu nazoru, napravi to na temeljit način. Kitajski marksisti imenujejo ta proces menjava možganov in ta označitev je često točna i v svojem intelektualnem i v moralnem pomenu. Gre namreč za preobličenje vse človekove miselnosti in vse dejavnosti. Pri tej prevzgoji mora sodelovati tisk, šola, umetnost, gledališče, kino, vsa sredstva moderne propagande, vse, kar imenujejo „socialistični realizem“. Vse življenje se mora urediti po komunistični ideologiji, zakaj nazori in praksa morajo iti vzporedno. V tej umetnosti preoblikovanja človeka so komunisti od Kitajske do češkoslovaške nedvomno mojstri.

Pri predmetu, ki nas zanima, gre za to, da odvrnejo kristjane od njihove vere in jih privedejo do iskrene privrženosti

marksizmu. Zato se poslednja doba preganjanja razlikuje od klasičnega vzorca smrtnih obsodb, deportacij in množičnega zapiranja, ki ga vsi poznamo.

Ker Cerkve ne morejo uničiti naravnost, jo hoče komunizem postopno preoblikovati v organizem, katerega krščansko vsebino naj nadomesti marksistična ideologija. To je naloga prevzgoje: ta bo dosegla, da bo vera umrla in da se bo rodil novi, komunistični človek; da bodo ob svojem času verniki prostovoljno zapustili cerkve in se bo cerkvena organizacija porušila zaradi procesa notranjega razkroja.

* * *

Na koncu te analize velikih stalnic komunističnega preganjanja, se bolje opazi to, kar ga označuje nasproti preganjanjem v preteklosti: ne le njegova presenetljiva sinkronizacija po vseh zgodovinsko in kulturno tako različnih deželah, v katerih divja, temveč tudi in predvsem njegov metodični potek, začenši od predhodne marksistične predpostavke: njegova želja, da ne dela mučencev in dejstvo, da se noče spustiti na področje vere v pravem pomenu besede.

Vse kaže, da je komunizem prišel do tega, da nikoli ne bo vere uničil s fizično silo in da odkrito preganjanje ne odstrani vere v Boga, marveč le zadušil njene javne in zunanje izraze. Od strahov ki ga komunisti čutijo pred vsakim gibanjem, ki ga nadzorstvo njihovih uradnih organizacij ne doseže, nočejo „Cerkve v katakombah“. Prenašajo pa „molčečo Cerkev“. Pričakujejo še nekaj več: Cerkev, ki naj se brez pridržka vključi v komunistično igro.

Tragedija tega preganjanja je predvsem prav v tem podvrženju Cerkve brezbožni ideologiji.

Prof. AL. GERŽINIČ, Argentina
(Konec prihodnjic)

ODNOS ZDRAVNIKOV DO ČUDEŽEV

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, kakšno stališče zavzemajo do čudežev v Lurdu in splošno do čudežev zdravniški krogi, ker čudežna ozdravljenja posegajo v prvi vrsti na področje zdravniške vede. Potem ko smo si ogledali uradni verski nauk o čudežih in ovrgli nekatere pomisleke proti njih dogajanju, si oglejmo še to plat našega vprašanja: Kakšen je odnos zdravniških krogov do čudežev?

Odgovor na to vprašanje je dvojen: eni priznajo čudeže, drugi ne. In ta opredelitev za ali proti zavisi od svetovnega nazora posameznika. Verni zdravniki priznavajo možnost čudežev in njih resnično dogajanje; neverni ne. Verni zdravnik namreč čudeže lahko preiskuje brez predsodkov. Ko stoji pred izrednim, to je nenadnim ali čudežnim ozdravljenjem, mirno lahko reče, da takega ozdravljenja ni mogoče naravno razložiti, da mora torej biti na delu višja nadnaravna sila.

Vse drugače brezverec-ateist. On je vezan na svoj brezverni svetovni nazor. In ta mu pravi: višjega bitja ni, Boga ni. Zato mu je tudi poseganje višjega bitja v naravno dogajanje nemožno, nesmisel. V trenutku, ko taji Boga je prisiljen, da taji tudi možnost čudežev. Da, brezvercu je nemožnost čudežev kar nekaka dogma, to je osnovno načelo, od katerega ne odstopi, pa naj ima pred seboj za čudež še tako prepričljive dokaze.

„Tudi če bi ves Paris drvel skupaj in pripovedoval, da so videli mrtvega vstati od mrtvih, znorel bi lahko, verovati ne bi mogel,“ je dejal eden izmed njih.

Kaj naj tedaj stori, kadar stoji pred pravim čudežnim ozdravljenjem? Skušaja pač razložiti naravnim potom kot su-

gestijo ali izgovorom, da še ne poznamo vseh skritih naravnih sil, kakor smo o tem že pisali. Zgodili so se celo primeri, da je zdravnik pravo čudežno ozdravljenje zmahčil, po svoje naslikal, torej potvoril ali celo utajil. Nekaj zgledov za to.

„Kako ste ozdraveli,“ vpraša zdravnik ateist gospodično, ki je štiri leta trpela za kostno jetiko, ki pa je par dni poprej hipoma in popolnoma ozdravela, tako da so v trenutku izginile vse bolečine in vsa gniloba. „Kdo vas je ozdravil?“ — „Kdo me je ozdravil? Preblazna Devica Marija.“ — „No,“ odvrne zdravnik, „pustimo Devico Marijo. Gospodična, priznajte, da so vam že naprej dopovedali in vas zagotavljali, da boste ozdraveli. Rekli so vam: ko boste v Lurdu, boste ono sadro (gips) in oni zaboj, na katerem ste ležali, določeni trenutek kar sami od sebe zapustili. Veste, take stvari se dogajajo. Mi pravimo temu sugestija.“

Dekle pa mirno zagotavlja, da temu ni bilo tako, da so se stvari povsem drugače vršile. Zdravnik ji ponudi denar, če prizna, da je ozdravela po sugestiji. Dekle denar ogorčeno odkloni...

Pa je prišla v Lurd neka druga oseba z zdravniškim izpričevalom, da je jetična. Ker je bila tista izjava zelo kratka, so iz previdnosti zdravniku, ki jo je napisal, še enkrat iz Lurda brzojavili, naj o bolnici izreče svoje zdravniško mnenje. Tega pa, da je že čudežno ozdravela, seveda niso sporočili. Zdravnik brzojavno odgovoril: „dekle je jetična; isto diagnozo so izdali o dekletu tudi zdravniki kolegi, ki so jo ozdravili.“

Dekle se po ozdravljenju vesela odpravi domov in hiti k temu zdravniku s prošnjo, naj potrdi njeno popolno

ozdravljenje. Z vidno nevoljo sede zdravnik za mizo in napiše izpričevalo. Ko ga pa dekle vzame v roko in prebere, ugotovi, da je zdravnik sicer potrdil njeno ozdravljenje, toda napisal je, da je ozdravela od KAŠLJA! Tuberkuloza prvega zdravniškega izvida se je v drugi izjavi naenkrat spremenila v goli kašelj. Strah pred čudeži je tega zdravnika prisilil, da je lagal. Ker kaj bodo njegovi stanovski tovariši rekli, če prizna čudežno ozdravljenje?!

Slavni zdravnik Aleš Carrel je prav zaradi te resnicoljubnosti bil vržen iz univerze. Sam še brezverec je spremljal romarje v Lurd, pač samo kot zdravnik, da bo bolnikom v pomoč. Na poti je spoznal neozdravljivo bolno dekle. Ni veroval, a je v sebi nekako molil: „Marija, če res si in nisi samo izmišljotina ljudi, ozdravi to bolnico!“ Bil je uslišan. Pred njegovimi očmi je dekle nenadno ozdravelo. To je bil začetek njegovega osebnega spreobrnenja. Ko pa se je vrnil z romanja med svoje stanovske tovariše in jim z dokumenti pokazal stanje bolnice pred romanjem in pokazal izvide popolnega zdravja po romanju in povedal, da se je to zgodilo pred njegovimi očmi v Lurdu, je profesorski zbor sklenil: Človeka, ki kaj takega pripoveduje in veruje, ne moremo trpeti med seboj. Moral je zapustiti univerzo. Zapustil je tudi Francijo in postal slaven v Ameriki. Šele tik pred drugo svetovno vojno, ko v Franciji niso več izobraženstva tirinizirali brezverci, so Carrela poklicali v domovino, da je nadaljeval svoje delo kot dober znanstvenik in plemenit katoličan.

Dr. Boissarie, predsednik lurskega zdravniškega kolegija, ki je strokovno preiskoval vsako posamezno ozdravljenje, je napisal o teh ozdravljenih lepo knjigo naslovljeno: *Les grandes guerisons de Lourdes*. Na to znanstveno delo je pismeno opozoril Rambacher znanega brezvernega profesorja Häckela ter mu tudi knjigo poslal s pozivom, naj jo pre-

bere, da pride do pravilnejših nazorov o bivanju nadnaravnega sveta, ki ga je Häckel tajil. Šele na ponovni poziv je dobil od Häckla odgovor, ki pa priča o tem, kako si brezverci o nebivanju nadnaravnega sveta napravijo dogmo, od katere za vse na svetu ne odstopijo, pa naj jo dejstva še tako izpodbijajo.

Takole se glasi Häcklov odgovor oziroma pismo, ki ga je pisal Rambacherju: „Zahvaljujem se vam za vašo prijaznost! Obenem vam vračam knjigo dr. Boissarieja: velika ozdravljenja v Lurdu, ki ste mi jo poslali. Branje te knjige me je znova prepričalo o kolosalni moči praznoverja in naivne lahkovernosti kakor tudi o zvitosti duhovščine, ki ljudsko lahkovernost izrablja v svojo korist. Zdravniki, ki se zavzemajo za čudežna dogajanja — tako nadaljuje v svojem pismu — so deloma neizobraženi in nekritični mazači, deloma zavestni goljufi, povezani z oblastiteljnimi duhovniki. Najtočneje je prikazal lursko goljufijo pisatelj Zola v svojem romanu „Lurd“. S ponovno zahvalo za vaš trud... Ernest Häckel.“

Iz tega dopisa se vidi, kako so se vsa resnična in dokazana dejstva razbila ob trdovratnih predsodkih dogmatičnega profesorja. Že vnaprej je odklonil vse dokaze, vsa dejstva, vsa resnična ozdravljenja kot praznoverje in goljufijo duhovnikov. Zdravnike pa, ki so nenadna ozdravljenja točno preiskali in jih ugotovili kot resnična ozdravljenja in nesporna dejstva, te zdravnike kratkomalo imenuje goljufe in mazače. Zakaj? Ker se njih ugotovitve niso strinjale z njegovim prepričanjem, da so čudeži nemožni. Zolajev tendenciozni roman mu je bila edina zgodovinska resnica.

Nujno je zato potrebno, da si ta roman in zadržanje, ki ga je v njem zavzel Zola do lurskih dogodkov, pobliže ogledamo... Pisatelj Zola je resnično potoval v Lurd in sicer leta 1892 za časa velikih lurskih romanj. Pred svojim od-

hodom v Lurd je svečano zagotavljal, da si hoče vse ogledati in potem točno poročati. Izjavil je, da hoče napisati pravi, resnični zgodovinski roman. To svojo voljo je ponovno po časopisju poudaril in slovesno izjavil, da hoče pisati samo sveto, čisto resnico.

V Lurdu so mu bila vrata povsod odprta. Imel je dostop do vseh uradov. Po mili volji je lahko stavil vprašanja in dobil pojasnitve. Kako pa se je potem v svojem poročanju, to je v svojem romanu držal resnice, naj pove sledeči primer.

Dvajsetega avgusta istega leta je prišla v Lurd Marija Lebranchu z neozdravljivo pljučno jetiko. Tam je hipno ozdraveča in bolezen se ji ni nikdar več ponovila. Leto dni po svojem ozdravljenju se je zopet vrnila k lurški votlini. Zdravniška komisija je ponovno ugotovila sijajno zdravstveno stanje njenih pljuč.

Kaj pa je Zola napravil iz tega čudežnega ozdravljenja? V svojem romanu, kjer popisuje ozdravljenje, piše, da se je tej osebi, komaj se je vrnila domov, bolezen povrnila. V romanu, kjer nastopa ta bolnica pod imenom Grivotte, govori pisatelj o „brutalni“ povrnitvi bolezni. Predsednik lurške preiskovalne komisije dr. Boissarie se nekega dne osebno poda k pisatelju Zola v Pariz, ter ga interpelira rekoč: „Kako ste se drznili napisati v svojem romanu, da je Marija Lebranchu umrla? Saj vendar dobro veste, da še živi in se počuti tako dobro kakor vi in jaz.“ — „Kaj meni to mar,“ odgovori Zola. „V svojih romanih slikam posamezne osebe, kakor jaz hočem. Jaz jih ustvarjam.“ Tako! Pred svojim odhodom v Lurd je pa po časopisju izjavljal urbi et orbi, vsemu svetu, da hoče napisati resnični zgodovinski roman, torej samo čisto resnico.

Poučen je tudi razgovor, ki ga je imel Zola z nekim urednikom. Slednji mu stavi vprašanje: kaj bi storil, če bi bil priča čudeža, ki bi odgovarjal tudi naj-

strožjim zahtevam znanosti? Ali bi potem sprejel resnico svete vere. Zola se za hip zamisli, nato pa odgovori: „Ne vem. Pa ne verjamem, da bi mogel verovati.“ — Kakor smo že poudarili: brezvercu je nemožnost čudežev dogma, od katere ne odstopi, pa naj bi se mu tik pred očmi pojavilo ravno nasprotno od tega, kar ga uči njegov svetovni nazor.

Kako je že odgovoril oni brezverni profesor, ki je pred svojimi slušatelji razvijal neko svojo brezbožno teorijo, slušatelji pa so mu ugovarjali rekoč: „Gospod profesor, dejstva govore drugače, kakor uči vaša teorija.“ — „Dejstva?“ odgovori profesor, „tem slabše za dejstva.“

To se pravi: brezverec ostane brezverec in ne priznava čudežev — ne, ker ima dokaze proti njim, ampak ker ne mara verovati. Vsa njegova nevera ni v razumu, marveč v volji. Ne veruje, ker verovati ne mara. Ne mara verovati ne v Boga in dosledno tudi ne v čudeže.

LUDOVIK ŠAVELJ CM, Trst

STVARNIKOV POMLADNI DAR

Raz vej blesti razcvet ves bel,
sladak, vonjiv,
ne kot bi v soncu ga sok sliv —
kot Bog bi v srcu ga spočel.
In v njem srebrno brenka ptič,
pod njim deklíč
in zlat sijaj,
in zrak kot med,
gorko razpet
v dišeči prostor brez ograj...

In hrepenenje je roké
razpelo v žar —
in ves ta čar
kot Stvarnikov pomladni dar
priželo na srce...

Svetobor Sodobnik

PRIHAJA LEPSA DOBA ZA CERKEV

Sveti oče Pij XII. je preteklo poletje sprejel žensko mladino Italijanske Katoliške akcije, ki je praznovala 40-letnico svoje ustanovitve in ji govoril.

Ni še dolgo, kar smo Mi izrazili svoje upanje, da se obeta Cerkvi lepša bodočnost in po Cerkvi vsemu svetu. Pa to ni bilo neutemeljeno navdušenje, kar bi se ob tako sijajnem prizoru kaj lahko zgodilo. Tudi nas ni k temu privedla želja, da bi mladce navdušili za delo in miroljuben boj za prihod Kristusovega kraljestva. Ne! Globoko notranje prepričanje nas je prisililo, da smo pred množico tistih mladeničev napovedali pomlad, ki prihaja po trdi zimi pred rodovitnim poletjem, polnim sadov.

To naše upanje danes utrjujeta pogled na vaše vesele obraze in misel na vonjavo vaših duš in na sijaj božjega življenja, ki je v vas in ga izžareva vse vaše bitje. Našim očetovskim očem se zdi, da se ta trg ves v sijaju spreminja v cvetoč vrt. Ve, ljubljene hčere, ste zdaj res v cvetoči-dobi, v cvetočem življenju. Prav zato ste tudi cvet Cerkve, cvet človeštva, cvet svetá. Ve ste čudovite cvetice v svoji, skoraj nedoumljivi pestrosti.

Pestrost cvetic

1. Kdo ne pozna pestrosti cvetic? Zanja se moramo zahvaliti krajem, kjer uspevajo, dobi, v kateri klijejo, negi, ki jo zahtevajo, različnim barvam in vonjavam, različnim namenom, za katere so določene.

Prvi pomladni dar so trobentice, zvezdice, polne vonjavih sokov, večkrat med travo ali sklonjene s svojim slabotnim stebлом proti zemlji. Nekatere cvetice naredé en sam cvet na koncu stebła,

druge pa se združujejo v šopke različnih oblik in različne gostote. Dobimo cvetice, ki imajo samo eno steblo, pa tudi cvetice, ki naredé na koncu stebel skupino izrastkov, različne dolgosti, da delajo vtis, da so ena sama velika cvetica.

Imamo gorske cvetice, ki so vedno izpostavljene neprijetnemu mrazu ali hudoornikom ali zelo veliki moči vetrov. Cvetice najdemo tudi na polju, kjer se rode in rastejo neurejene in brez kake posebne nege. Moremo jih potrgati ali pustiti, dokler ne ovenejo in jih ljudje ne pohodijo.

So tudi vrtné cvetice, ki že v zadnjih zimskih dnevih budé upanje, potem se pa skoraj neopazno spremené v pisano preprogo. To so cvetice, ki jim je treba pripraviti zemljo, jim poskrbeti za hrano in izbrati primerno vrsto. So tudi cvetice za topla gredo, ki je dodatek vrta in koristen za nego rastlin, ki bi pod milim nebom ne vzkllile ali začele cveteti šele po dolgem času. Te cvetice v topli gredi, kjer imajo primerno luč, toploto in vlago, klijejo, se razvijajo in množé, ne da bi bile pod kakršnim koli vplivom zunanjega ozračja. Vendar pa morajo tudi imeti na razpolago zrak, kadar je primerna temperatura. Le tako jih je mogoče obvarovati, da ne ovenejo in v rasti zastanejo.

2. Govorili smo o cveticah, ljubljene hčere, med tem pa mislili vedno na vas. Ali niso nekatere med vami izpostavljene kakor gorske cvetice sili vetra in napadom viharjev? Kakšnih šal predmet

ste včasih! S kakšnimi namigavanji hočejo zatemniti vaš duhovni čar! Kako vas prezirajo, da bi vas oplašili, kako vas vabijo, da bi se vdale zlu in kako nastavljajo zanke vašim dušam, da bi jih potem zvezali z verigo krivde!

Druge živé tako kakor cvetice na polju. V njihovih domovih ni nikogar, ki bi jih podpiral tako, kakor je zanje primereno. Med njimi so tudi gozdne cvetice, ki jih je organizacija odkrila in sprejela. Tako vas je zdaj mnogo med vami, ki bi se brez opore ne mogli razviti; upognile bi svoja stebela in raztresle liste svojih cvetnih kron. Zdaj pa zaljšajo in krasé svet, na katerem živé. Vendar smemo reči, da je večji del izmed vas bil rojen in rasel na dobro obdelanih vrtovih. Organizacija vas je sprejela v svoje naročje, ko ste bile še zelo majhne. Varovala vas je, ko ste bile še benjaminke, kazala vam je pot in vas za roko vodila, ko ste bile pripravnice (aspirantinke). Ko ste postale mladenke, ste že naredile prve korake na poti duhovnega življenja in apostolskega udejstvovanja.

Danes pa organizacija vas, ki ste njene članice, krepí, razsvetljuje in vodi v vaših prvih spopadih z življenjem in v prvih bojih vaše, večkrat viharne mladosti. Tiste izmed vas, ki živite v toplih gredah — mislimo na notranje gojenke verskih ustanov —, dobivate v organizaciji Katoliške akcije in v drugih podobnih organizacijah, ki jih Cerkev blagoslavlja in priporoča, primerno pobudo, da vedno bolj izrabite zelo vestno oskrbo, s katero vas obsipajo.

O veličini krščanske žene

3. Ko smo govorili o pestrosti cvetic, smo omenili tudi pestrost namenov, za katere so določene. Tu bi želeli, da se vaše misli ustavijo pri dveh vrstah cvetic, ki jih morate ve vse na nek način doumeti. So cvetice, ki ostanejo to vedno in so določene, da jih odtrgajo prej, preden so mogle posredovati nova življenja.

So pa tudi cvetice, ki najprej krasé rastlino, potem pa, ko odpadejo cvetni listi, odstopijo svoje mesto sadu.

a) Nekatere izmed vas, ne vse in tudi ne večina izmed vas, Bog kliče, da mu posvetite svoje devišstvo. Zares, žalili bi vašo velikodušnost in vaše že znano navdušenje, če bi se bali o tem govoriti tako jasno, kakor se to spodobi očetu, ki posvečuje skrb svojim hčeram in se zaveda, da so vse izmed njih vnete za vse dobro, pogumne in brezpogojno vdane Kristusu in Cerkvi.

Ljubljene hčere, pomislite na današnji svet! Zdi se, da je brezbrizen za duhovne vrednote. Večkrat se celo upira Bogu, kadar ga spomni svojih zahtev in svojih želja. Pa vendar kliče krščansko devico tja, kjer je treba pomagati slabotnim, dajati tolažbo in obrisati iz oči solzo. Sirote si želé mater; bolniki iščejo človeka, ki bi jim stregel z nesebičnostjo in ljubeznijo; starčki prosijo, da bi kdo tako, kakor dober sin, skrbel zanje; starši in varuhi zahtevajo šol in zavodov, ki bi jih vodile redovnice; misijonski kraji proseče kličejo, naj se jim pošljejo množice (legije) Bogu posvečenih žen. Pa-pežu je znano, da vsak dan prihaja mnogo prošenj. Med tem pa mnogo mladenk na različnih področjih življenja živi brez dela in žalostno mrmrajo: „Nihče nas ni najel“ (Mt 20, 7), nihče nas noče povabiti na delo. Tu bi bilo treba z bridkostjo v srcu ponavljati: „Žetev je velika, delavcev pa malo“ (Mt 9, 37).

Vse, ki bi vas Gospod kdaj zares klical, velikodušno odgovorite: „Tukaj sem, Gospod! Pripravljena sem.“ Ah, dobro vemo, ljubljene hčere, da bi se morale odpovedati očetu, materi, človeškemu ženinu, otrokom, odpovedati vsemu, kar imate, celo samim sebi. Vendar ne bojte se! V tej odpovedi je že na zemlji globoko, neizrekljivo veselje; v nebesih pa vas čaka posebna krona, poseben sijaj slave. Tudi ve boste med tistimi, „ki

spremljajo Jagnje, kamor gré" (Raz 14, 4).

b) Med vami so še druge — in te imajo veliko večino —, ki jih je ali jih bo kmalu Bog poklical, da bodo cvetice, ki ne bodo sledile tem, ker bodo nekega dne prinašale sadove domačemu svetišču, če bo Bog hotel.

Že ob različnih priložnostih smo morali zavračati zmoto tistih, ki trdijo, da je krščanska devica nekaj okrnjenega, nepopolnega, bitje, ki ne doseže svoje dopolnitve. Nasprotno je res! Devištvo je življenje po evangeliju, stan, ki je po svoji odličnosti višji od zakonskega (glej okrožnico „Sveto devištvo“ z dne 25. 5. 1954). Toda vzvišenost devištva prav nič ne zmanjšuje lepote in veličine zakonskega življenja.

Ljubljene hčere, zavedajte se že sedaj veličine krščanske žene, krščanske matere. Ako se bo ta zavest v vas že zgodaj zbudila in boste jasno spoznale njeno veličino, boste vse storile, da ne boste ničesar opustile, kar zahteva od vas vredna priprava na vzvišeno nalogo, ki vas čaka. Nekega dne boste pokleknile pred oltar. Ob vaši strani bo mladenič, ki se je odločil, da bo vse življenje živel z vami skupaj. Mi vam to očetovsko privoščimo. Tisti dan boste sklenile zvezo, katere začetnik je Bog, katere predmet je zelo važen in privolitev vanjo sveta. Ta zveza je pogodba, ki jo je Jezus povišal do časti zakramenta in jo tako vključil v število tistih svetih znamenj, ki izvirajo iz učlovečenja in so njegovi najbolj očitvidni in zveličavni sadovi.

Ko je namreč Bog postal človek, je postala človeška narava podlaga življenja božje Besede, druge osebe presvete Trojice. Človeška dela Kristusova so tako postala božja dela in so zato tudi imela božjo vrednost. Učlovečenje je namreč skrivnost, po kateri sta telo in človeška duša z božjo naravo Besede bila združena v eno samo osebo. Zato je apostol Janez

mogel zapisati: „Beseda je meso postala“ (Jan 1, 14).

Učinek milosti, ki je bila podeljena v soglasju z mero, v kateri jo je učlovečena Beseda hotela podeliti (gl. Ef 4, 7) je ta, da so ljudje s svojo dušo, s svojim razumom, svojo voljo, s svojim delovanjem in celo s svojim telesom postali dejansko deležni božje narave in postali tudi božji otroci. Odtod dobivajo tudi krščanski zakoni posebno dostojanstvo. Ker je sveti zakon zakrament, postane človeška ustanova družinske skupnosti orodje Stvarnika samega, ki zakonsko zvezo neposredno posvečuje in ji vtisne svoj posebni božji pečat.

Ker se boste torej nekega dne odločile za tako veličasten poklic, ker boste poklicane, da boste sodelovale s samim Bogom, ko boste posredovale novo življenje, se mora v vas roditi in vedno bolj krepiti odločna volja, da hočete postati svete, syete kot žene v zakonski zvezi sami in svete tudi pri izvrševanju dejanj svoje ljubezni. Želimo, da bi se poleg legij čistih devic, ki naj se vsak dan bolj množé, našle tudi množice svetih žen, ki se ne bodo zadovoljile samo s tem, da bodo prosile Boga, da bi blagoslovil njihovo zvezo in ljubezen, ampak skrbele za svetost svojega moža in svojih otrok.

Ljubljene mladenke Katoliške akcije! V tej pomladi Cerkve morate ve cveteti: „Cvetite, cvetice!“ Ne dopustite, da bi kdaj ovenele in izgubile svojo vonjavo, svoj sijaj. Bodite pripravljene na vsako žrtev, ki je potrebna, da zavrnete vsak poskus zapeljevanja. Ljubljene hčere, cvetite in množite se! Množite se, kakor se množé cvetice, ki jih skrbno negujejo v toplih gredicah in gojijo na vrtovih, ki so raztresene po polju ali valové na gorskih vrhovih.

Cvetite in množite se! Vendar skrbite, da se boste vsak dan bolj zavedale, da so še druge cvetice, ki krasé različne vrtove edinega in očarljivega vrta Cerkve. Ljubljene hčere! Glejte na vse cvetice in na

TEMELJI SREČNE DRUŽINE

Vrt življenja, od Boga Očeta zasajen, po Bogu Sinu urejen in pri Sv. Duhu posvečen, je krščanska družina. V sreči in miru naj bi iz te blagoslovljene zemlje poganjale in cvetele vedno nove, zdrave mladike človeškega rodu.

Motil bi se pa, kdor bi mislil, da srečno družino ustvarja premoženje, lep dom, udobno urejeno stanovanje. Tiha družinska sreča in domačnost ni tovarniški izdelek, ki se z denarjem kupi na trgu ali v trgovini, ampak mora zrasti iz najskrivnejših globin duše, iz plemenitosti srca vseh, ki družino sestavljajo.

Kako pa družina do pravega miru in sreče pride? Sv. pismo, ki nam daje jasen odgovor na vsa važna življenjska vprašanja, nam odgovarja tudi na to: mir je plačilo, ki ga Bog obeta

vse vrtove z globoko naklonjenostjo in s stalnim duhom sestrskega sodelovanja. Razevet vaših duš naj vedno služi razcvetu ljubezni med vami in razcvetu vaše ljubezni do vseh drugih.

Kakor veste, imamo Ženo, v katero je Bog z neskončno milino obrnil svoje oči in jo določil za svojo mater. Njegova neskončna ljubezen jo je ohranila nedotakljivo v sijaju devištva in ji obenem podarila krono žene in dostojanstvo matere. Glejte v njej svoj vzvišen in nedosegljiv vzor! Marija je lilija dolin, pa je po posredovanju Svetega Duha rodila najlepši sad: dala je svetu Jezusa.

Če se hoste ozirale na Njo in jo zvesto posnemale, boste ohranile nedotaknjeno svojo svežost, nespremenjeno svojo vonjavo in vedno žareč svoj sijaj.

Priredil GREGOR MALI

onim, ki izpolnjujejo njegovo postavo: „Ako boste po mojih postavah živeli in moje zapovedi izpolnjevali in se po njih ravnali, vam bom dal mir po vaših pokrajinah... in nikogar ne bo, ki bi vas strašil“ (3 Moz 26, 3, 6).

Božje zapovedi so tisti obrambni zid, ki je z njim Bog zagrabil vrtove človeških družin, zlasti pa četrta. S to zapovedjo, ki ureja medsebojno razmerje družinskih članov, poseže Bog kot gospodar družine globoko v družino in se z očetovsko roko dotakne src, da pod kaznijo greha kar nekako izsili iz njih to, kar v družini ustvarja srečo: namreč sveto spoštovanje, požrtvovalno ljubezen in vdano pokorščino.

1. Po božji zamisli red in mir v družini ustvarja sveto medsebojno spoštovanje, v prvi vrsti med obema roditeljema. Kjer je doma sveto spoštovanje, mož-gospodar ne bo odurno ukazoval ženi-gospodinji, je ne preziral in manj cenil njenega dela, ki na zunaj ni tako vidno, pa zahteva dostikrat več tih in skritih žrtev in odpovedi kakor moževo delo. Prav tako bo pa tudi žena vedno spoštljivo govorila o možu, posebno še vpričo otrok, pa četudi bi bil s slabostjo obdan. Tu velja raje potrpeti, voljno in krotko prenašati kot pa opravljati in prepirati se. Včasih ni veliko treba, majhna iskrica pa že zaneti družinski razdor in prepir, ki se kaj težko poleže, zlasti v časih splošne nezadovoljnosti in občutljivosti.

V družini, kjer žena spoštuje moža in mož ženo, kjer potrpežljivo prenašata slabosti drug drugega in se izogibata trdim besedam, tudi otroci

spoštujejo očeta in mater, kakor jim Bog naroča. Zdi se jim to samo ob sebi umevno. Kjer imata roditelja svet strah drug pred drugim, imajo tudi otroci spoštovanje pred starši. In sveto spoštovanje do staršev je otrokom neprecenljiv zaklad za vse življenje, ki ga tudi Bog plačuje, kakor obeta četrta zapoved.

Na spoštovanju med roditelji sloni tudi spoštovanje med ostalimi člani družine. Če se ne prepirata oče in mati, se tudi otroci ne bodo prepirali, tožarili in obkladali z grdimi primki. Spoštovali se bodo med seboj in skozi vse življenje stali drug drugemu ob strani. Tudi o tem, kar se v družini godi, ne bodo govorili pred svetom, ki ima za take stvari že itak prevelike oči, in družinske zadeve bodo ostale skrite pred sosedi in prijatelji.

V domači hiši pa naj se nauče otroci svetega spoštovanja do vseh drugih ljudi, zaradi bratstva po božjem očetovstvu in večnem cilju. Če otrok ne bo nikdar slišal doma porogljivega govorjenja o sorodnikih, sosedih, sploh o nikomur, se mu ne bodo skalila čustva, ki so potrebna za srečno in mirno življenje v družbi. Spoštovanje do vsakega človeka, svet strah do njegove božje podobe bo šele dal vsebino in resnično vrednost tudi zunanjim oblikam lepega vedenja.

Družina, ki živi v svetem medsebojnem spoštovanju in goji čut spoštovanja do vseh soljudi, je ognjišče miru in reda, zgled tudi za sosede in vso okolico. Blagor staršem, blagor otrokom takih družin!

2. Poleg svetega spoštovanja ustvarja in podpira red in mir v družini sveta, požrtvovalna ljubezen. Nekaj velikega je ljubezen, saj ima svoj izvor v Bogu, ki je Ljubezen, ki večno gori in nikoli ne ugasne. Povsod je je treba, a njen plamen bi ne smel nikjer tako visoko in toplo goret ka-

kor na domačem ognjišču. Če komu, velja družini Jezusovo naročilo: „To je moja zapoved, da se med seboj ljubite!“ (Jan 5, 12).

Sveta ljubezen mora vezati najprej srci moža in žene, to zahteva bistvo zakonskega življenja. Zakon ustvarja iz dveh oseb eno bitje, eno ime, eno dušo in eno življenje. In ako komu, onim, ki jih zakrament sv. zakona združi v enotno življenjsko zvezo, velja božje povelje: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!“

Kjer v družini ni ljubezni, tam ni sreče, ni veselja. Otroci, ki doraščajo v mrzlem ozračju družine brez ljubezni, so podobni rastlini, ki je zasajena v senčno, nezdravo zemljo; ne morejo se svoji naravi primerno razviti, zato tudi med njimi ni prave medsebojne ljubezni, in to kal notranje bolezni, ki jim greni otroška in mladostna leta, vzamejo s seboj v življenje. Ker so od mladih nog zagrenjeni, grene življenje drugim. Tako se nesreča, ki jo rodi pomanjkanje ljubezni, iz ozkega družinskega kroga širi v svet, v življenje človeštva.

Kjer pa v družini vlada ljubezen, s svojimi blagodejnimi žarki ogreva ves dom. Oče ukazuje v ljubezni, in če ljubezen ukaže, se lahko uboga. Mati se použiva v žrtvah ljubezni za moža in za otroke; dobri otroci pa nimajo večjega veselja, kakor da za ljubezen vračajo ljubezen in z vdano pokorščino povračajo vse, kar sta jim oče in mati od prvega diha življenja dobrega storila.

Ker je družinska ljubezen tolikega pomena ne samo za domači svet, ampak sega njen vpliv v človeško družbo sploh, je določila Cerkev, naj zaročenci zvezo ljubezni sklenejo onstran obhajilne mize, prav pred tabernakljem, kjer vlada večna Ljubezen. Iz Gospodovega Srca naj si za poročno darilo na dom vzamejo nekaj njegove božje

ljubezni, da ta svoj novi dom z božjo ljubeznijo pretvorijo v košček izgubljenega raja.

3. Svetemu spoštovanju in požrtvovalni ljubezni se mora pridružiti še vdana pokorščina. Bog tako hoče in ukazuje, ker le uklonitev volje postavam božjim ustvarja red, ki je Bogu všeč. Bog zahteva pokorščino od vseh stvari, zato je pokorščina božjega in ne človeškega izvora. Sam Sin božji je molil: „Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“. Nas pa je učil moliti: „Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.“

Pokorščina ustvarja red in lepo ubranost, nepokorščina pa napravlja nered, kjer koli se pokaže. Pokorščina ustvarja blaženost v nebesih, kjer se angeli in svetniki klanjajo volji troedinega Boga; red v svetovju, kjer milijoni zvezd hodijo natančno po določeni poti in ne pridejo v napotje drugim; red na zemlji, kjer se noč umakne dnevu in pomlad poletju in setev žetvi, kakor Bog ukaže; in red in mir v državi, ki bi brez pokorščine morala razpasti; in red v Cerkvi, ki svoje vzvišeno poslanstvo more vršiti le tako, da verniki poslušajo duhovnike in škofa in vsi skupaj papeža; in red in mir v družini, ako otroci ubogajo svoje starše, ti pa Boga.

Nasprotno pa nepokorščina nujno dovede do nereda in nemira, celo do razsula družbe, kakor je to krepko povedal Zveličar, rekoč: „Vsako kraljestvo, ki se razdeli zoper sebe, se opustoši in hiša se na hišo zruši“ (Lk 11, 17).

Vesela in vdana pokorščina uspeva v družini, kjer znajo starši svojo oblast modro uveljaviti. To je pa mogoče tedaj, ako se zavedajo, da njihova oblast ni drugega kot odsev božje oblasti. Oče, ki ga morajo poslušati žena in otroci, se mora zavedati, da je za svojo oblast odgovoren Bogu, in da

Ne neham trkati...

Ne neham trkati na vrata,
čeprav brni polnočna ura
in moja senca ko podoba tata
in rokokojško spačena figura
ob tvojem dvoru oprezuje,
kdaj tvoja roka luč zaneti
in duša glas preblag začuje,
da dveri smem v tvoj grad odpreti.

Niko Kotnik

mora ukazovati tako, da se pri tem sam Bogu ne bo zameril. On, ki zahteva, da ga ubogajo drugi, mora vedeti, da mora biti tudi sam prav tako pokoren Njemu, čigar namestnik je. In če ukazuje tako, da pri tem sam uboga Njega, ki je višji kakor sam, bo njegove ukaze lahko slediti ne z godrnjanjem in nevoljo, ampak z veseljem. Taka pokorščina bo brez dvoma klicala v hišo mir in edinost.

Naj bi vsaka krščanska družina pogledala večkrat v hišo sv. Družine v Nazaretu, kjer je sijala natančna in vesela pokorščina kakor nikjer na svetu. Sveti Jožef kot pravičen mož v vsem pokoren Bogu, Marija pokorna sv. Jožefu, obema pa pokoren Jezus in to ne samo kot dete, kot deček, marveč tudi kot mladenič in mož do svojega tridesetega leta, ko zapusti dom v Nazaretu in začne svoje javno delovanje. Pokorščina kot nikjer na svetu, zato pa tudi vsa družina srečna in zadovoljna kot nebena druga na svetu.

Ne samo v Nazaretu, tudi po slovenskih domovih lahko opazujemo iz dneva v dan, kako najlepšo družinsko srečo ustvarjajo blagoslovljene žrtve svetega spoštovanja, požrtvovalne ljubezni in vesele pokorščine. Obljuba četrte božje zapovedi ni prazna človeška beseda.

ZDRAVKO DOBERNIK

MEJA

GREGOR HRIBAR

GOSTIJA NA GROBOVIH

Nagli in nepričakovani uspeh seje ministrov velikih štirih je bil vsekakor silno zanimiv dogodek, ki njegovega pomena v vsem obsegu na kratko niti ni moč oceniti. Pomembni odločitvi velesil na starega leta dan glede premaknitve avstrojugoslovanske meje na Slemenico se je v novoletnem jutru pridružil drug nič manj pomemben sporazum, da se dotdanja italojugoslovanska meja ohrani, kar je brez dvoma zelo veliko pripomoglo k ublažitvi škripajočih odnosov vlada-jočih velesil.

Tako je na pragu novega leta preplašenemu človeštvu zasijala na političnem nebu mavrica novega upanja, da se bodo temni oblaki zopet brez nevihte in atomske toče razpodili.

Novoletna seja je tudi nazorno potrdila že pridobljene izkušnje zapadnih zaveznikov, da je najuspešnejša obramba proti živčni in mrzli vojski v tem, da napadeni vsaj na videz ohrani mirne živce ter hladno kri in ne pričinja vroče vojske. S tem je napadalec v razmeroma kratkem času ohlajen in razorožen in človeštvu je zagotovljeno nadaljno životarjenje v pričakovanju atomskega razdejanja.

Vendar to še daleč ni bil glavni pomen novoletne seje. Še veliko značilnejše je bilo zanjo to, da je takorekoč s prstom pokazala, kje je mogoče najti tudi v bodočnosti trdno podlago za potrebne sporazume med velesilami: V popuščanju na škodo drugih!

Ako je res, da je pot v vojsko posuta z neuspešimi sejami državnikov,

je tudi res, da so se državniki že na prvi seji novega leta odločili za nasprotno smer in krenili na pot miru, ki je pot uspešnega razumevanja velesil na škodo njihovih varovancev.

Ne da bi Britanski imperij izgubil en sam dominijon, ne da bi padel en sam vojak v francoski tujski legiji, ne da bi USA prišle navzkriž z enim samim diktatorjem latinske Amerike in ne da bi se en sam satelit odtrgal od S. S. S. R. ter pričel krožiti okrog USA, je bilo mogoče doseči sporazum in ohraniti mir, ker se je velesilam posrečilo sprta sosedu prisiliti k popuščanju.

V resnici sta tako Tito kakor De Petacci silno veliko popustila od svojih minimalnih zahtev na ljubo miru. Tito ni odstopil Italiji nič manj kot ozemlje med goriškim pokopališčem in Tilmontom. V zameno je De Petacci prepustil FNRJ skoraj vso Julijsko Benečijo z Ljubljansko pokrajino in Dalmacijo vred. Vsekakor so bile to velike žrtve, ki jih v vsej globini more doumeti in v vsej višini pravilno oceniti le, kdor je trdno prepričan, da je treba reševati mir za vsako ceno vse dotlej, dokler njegove koristi niso ogrožane.

Naravno je, da se v tako velikih in slovesnih trenutkih, kot je bilo zboganje velesil in zblížanje Rima z Belgradom, človeško srce zaželi dati izraza prekipevajoči radosti s primerno zunanjo slovesnostjo. Če že drugega ni moč storiti, si človek v takih primerih skuša napolniti vsaj svoj želodec, da takó veselja prepolno srce zadobi potrebno protiutež in se zmanjša nevarnost srčne kapi.

V resnici so se kakor na povelje vselj

oči obrnile proti Marshallu, da jim pri-skoči na pomoč in pokaže prednosti gos-podarsko-političnega načrta, ki nosi nje-govo ime.

Marshallu je bilo po godu, da je viso-kim predstavnikom velesil mogel v de-janju pokazati brezhibno delovanje svo-jega velikopoteznega načrta. Brez naj-manjše zadrege je odprl kovček in pričel iz njega vleči vzorce blaga, ki ga je na-menil stradajočim narodom.

Škatlje UNRRA z mlekom v prahu, ribje konzerve, svinjske in konjske sala-me, makarone, belo in koruzno moko, hlebe sira in kruha — vse to in drugo je kakor kak sejmar razstavljal okrog sebe in gledal, kakšen učinek bodo njegove dobrote napravile na okrog čepeče in sto-ječe prave, krščanske in navadne demo-krate.

Učinek je bil stoodstoten. Vseh oči so se poželjivo zabliskale ob pogledu na božje dari, ki si jih je kapitalizem v takih skrbih za bodočnost nagrmadil v taki meri, da sedaj ni vedel kam z njimi. Brez pomisleka so drug za drugim izte-govali roke proti miselnemu tvorcu tako plemenitega načrta. Samo po sebi se jim je zdelo umevno, da vse to tudi njim pripada.

Prvi je prišel na vrsto Francoz. Treba ga je bilo pač spet trdno privezati v za-padni tabor. Marshall mu je pripravil na krožniku okusno majonezo. V desni žep mu je spustil stekleničico dragoce-nega parfuma, ki je zaradi lepšega no-sila napis: Vzorec brez vrednosti. Hkrati mu je v levi žep potisnil revolver, da se bo mogel še nadalje krepko zoperstav-ljati škodoželjnim afroazijskim narodom.

Za Bidaultom je stegnili roko Anglež. Dal je svoji nekdanji koloniji kulturo, jezik, kri in vero. Pravično je torej, da mu hči, ki se je zaradi polnoletnosti osam-svojila, vsaj delno skuša povrniti vso skrb in delo, ki ga je z njo imela osta-rela mati domovina. Dobil je Reber ste-klenico whiskyja in škatljo cigar. Res

ni bilo bogvekaj. A treba je upoštevati, da rahlo čuteče materinsko srce vzdrti že ob najmanjši otrokovi pozornosti. Zato je docela razumljivo, da je hčer-kina ljubeznivost predstavnika Anglije zelo globoko ganila.

Na vrsti je bil Molotov. Ošabno je odklonil pomoč iz Marshallovega načrta, češ naša petletka predvideva več in bolj-šega kruha iz ogrske in rumunjske moke. Hkrati je Molotov pomignil Titu in se primerno oddaljil.

Tito je položaj docela obvladal. Iz-tegnil je obe roki — eno v imenu SSSR, drugo v imenu FNRJ — in z vidnim za-doščanjem sprejemal obilne darove. Mar-shall je pač moral skrbeti za Titovo od-cepitev. Kajti kdo drug bi v primeru njegovega padca znal skupaj držati ju-goslovanske narode? In kaj je za USA važnejše kakor to, da jugoslovanski na-rodni proti lastni volji ostanejo v skupni državi!

Ko mu je Marshall naložil polno na-ročje, je Tito brez zahvale odšel naravnost k Molotovu in z njim delil darove po temle edinstvenem ključu:

Ena škatlja UNRRA za Molotova, druga za Tita, tretja za KPJ, da bodo tudi partijci videli, koliko pomoči prihaja v obubožano balkansko državo iz bratske Rusije.

Molotov si ni prav nič pomišljal vzeti, kar je Marshall namenil lačnim ju-goslovanskim narodom. Ena izmed gospo-darskih postavk sovjetske vojne petletke je pač bila izmozgavanje osvobojenih satelitov. Tito se pa tudi ni mogel dosti pritoževati nad obveznim dajanjem desetine sovjetom, saj bi brez njih nikoli ne bil zlezel v sedlo.

Pred Marshallom je med tem že stala Sršenka in iztegovala proti njemu pod-hranjeno koščeno roko. Imela je prednost pred poraženo Italijo, ker je bila prva žrtev nacizma. Pomoč je prišla kakor nalašč, saj so bile ob koncu vojske v Avstriji zaloge do kraja izčrpane.

Gospod Simon bi ji najrajši vrgel v obraz, da se bo morala angleščine priučiti, če bo ameriški kruh jedla, a se mu usta kar niso hotela odpreti.

Marshall tudi za Avstrijo ni bil grd. Madame Sehrs Schön je dobila škatljo mleka v prahu, da ji ga ne bi primanjkovalo do pomladi, ko bo koza zopet dajala več mleka. Tudi zavoj prave brazilske kave ji je Marshall ljubeznivo potisnil v roke. Težko bi si v tistem času kaka Avstrijka mogla želeli lepšega daru, kakor ga je dobila zastopnica Avstrije na novoletni mednarodni seji. Bo le res, da diplomatska služba dobro nese, čeprav je le ad honorem, kakor je verjetno bilo v Sršenkinem primeru, ker ženska ni imela priložnosti, da bi svoje sposobnosti izpopolnila v diplomatski šoli. Pod pazduho ji je Marshall potisnil dežnik, da ji v kajži ne bi teklo na glavo. H koncu je dobila Zoppernigbäuerin še mehkega belega kruha, da ji ne bi delal težav v brezzobih ustih.

Vse bi bilo v redu, ako se tudi madame Sehrs Schön ne bi kakor na povelje napatila z vsemi darovi k Molotovu in z njim delila Marshallove dobrote. Amerikancu njeno veselje očitvidno ni bilo všeč. Vendar se ni maral vtikati v notranje zadeve v srcu Evrope ležeče podonavske republike, da ne bi izzval nejevolje sovjetov, ki so ob koncu vojske osvobodili severnovzhodno tretjino Avstrije nacističnega jarma in v njej namesto hitlerjancev za nedoločen čas sami prevzeli skrb za red in mir, zahtevajoč za to uslugo kar moč veliko nagrado.

Končno je bilo treba dati nekaj tudi predstavniku preobljudene in poražene apeninske republike. De Petacci je dobil zavoj makaronov in lonec koruzne moke. Brž je nabral po grobovih nekaj ostan- kov vencev in zakuril, da si je skuhal pošteno. Hkrati se je v zadregi opravičeval Marshallu, da je šla Italija prisiljena v vojsko in da so protifašistični elementi silno veliko pripomogli k porazu

osnih sil, zaradi česar so Nemci odpeljali vse stroje za izdelavo testenin in tudi veliko lombardske moke pojedli.

Marshall je De Petaccija obzirno to- lažil, naj si vsega tega več ne žene k srcu, kajti njegov načrt predvideva, da bo Italija še pred volitvami dobila večje število strojev za izdelavo makaronov in veliko bele moke. Italiji bo k vsemu temu treba prispevati zgolj luknje in ljudstvo bo imelo makaronov zopet na pretek.

Tako so razen gospoda Simona vsi navzoči dobili prvo pomoč iz Marshallovega plana, eden posredno, drugi neposredno. Vsi so se okrepili, nikomur pa ni prišlo na misel, da bi se zahvalil.

Nič manj kakor nehvaležnost obdarovancev ni šlo Beli hiši v račun spoznanje, da FNRJ in Avstrija nimata dna. Zato je Marshall nepričakovano ustavil svojo pomoč in zaprl že itak precej izpraznjeni kovček z namenom, da ostanke rajši prihrani za vladajoče in bodoče diktatorje latinskih držav, ki je mogoče z njimi delati račune na daljši rok.

Le še zase je Marshall potegnil iz kovčka stekleničico Coca-Cole, vanjo potisnil makaron in močno srknil oživlja- jočo pijačo, da se okrepi od utrudljive delitve in požanje sadove svojega načrta.

SKRIVNOST

Kdo ve, kaj mi teži srce?

Kaj skriva se za krinko smeha?

Morda je kriva senca greha,

ki mi povzroča bol, gorjè?

Ni greha, krivde ni,

in smrt je le orožje,

da z njim preganjam grenko bol,

ki je ime ji — domotožje — —

Nada Černetič, USA

(Nekaj vtisov iz obiska po slovenski zemlji)

SPET V LJUBLJANI

Radi Zadrugarjeve smrti sem moral odgoditi svojo pot v Ljubljano. Zadržal sem se tisti dan doma in obiskal najbližjen sorodnike. Na praznik Srca Jezusovega, 13. junija, sem bil v Rovtah, da pomagam župniku. Poklical je tudi pater jezuita. Vsi trije smo imeli dosti opravka v spovednici. Spoznal sem tedaj, da je versko življenje zelo poglobljeno. Bil je delavni dan, a vendar je domalo vse prišlo k maši in obhajil je bilo brez konca. Bridke preskušnje so ljudi še bolj Bogu približale.

Za naslednjo nečeljo sem obljubil pomoč zavraškemu župniku, ki ima na svetega Vida dan celodnevno česčenje. Nikdar nisem bil v Zavrtecu, čeprav je to bližnja fara in celo žlahto smo imeli tam. Toda Zavrteac k meni ni prišel, mene pa ni pot vodila tja, čeprav sem bil marsikdaj blizu. Tako sem hotel porabiti to priliko.

Krasen kraj je to. Čudovit razgled ima tja na Triglav in čez tolminske hribe tja proti Krnu. Vrh Svetih Treh kraljev drži stražo nad Zavrtecem. Tik tam gori ga vidiš.

Spet sem doživel čudovito vernost dobrega ljudstva. Pozna se pa, da je bil Zavrteac dolga leta pod tujo oblastjo. Bil je namreč v ozemlju, zasedenem po Italiji. To se čuti v cerkvi pri petju in molitvi. Imajo že različne napeve in navede, drugačne kot so v Rovtah.

Takoj po obedu sem se poslovil. Godobovski Francelj, nečak, me je že čakal z motociklom, da me potegne na Črni vrh nad Idrijo, kjer imam veliko sorodstva in sem imel zanje tudi pozdrave iz Argentine. Tam živi še edini ujec, brat moje rajne matere, stric Pahovec, ki ima v Argentini sedem otrok. Zelo ljubeznjivo so me sprejeli in se marsikaj pomenili. Še isti večer sem bil doma. Včasih sem rabil štiri ure hoda!

Naslednje jutro, 17. junija, je bila obletnica smrti brata Franceljna, ki so ga ustrelili Italijani, češ da pripravlja proti njim ustajo.

Naslednji dan sem bil namenjen v Ljubljano. Kako drugače je sedaj, kot je bilo nekoč. Preje je bilo treba že ob treh misliti na konja, da ga nakrmiš in napojiš. Potem na vlak v Logatec! Tako si bil ob devetih v Ljubljani.

Sedaj pa vstaneš ob petih, ob šestih sedeš na avtobus pri Sivcu, v tričetrt ure si pa že v Ljubljani.

Kar malo nervozen sem bil. Saj bo šele danes, tako sem občutil, ko pridem do kraja domov. Saj je bila Ljubljana za Slovenca, ki je bil po šolah, prav tako topel domači kotiček, kakor sama rojstna hiša.

Točno ob uri je stal avtobus pred mano. Čeprav sem bil civilno oblečen, kot hodijo v domovini sedaj vsi duhovniki, so me nekateri takoj spoznali. Doli proti Logatecu smo brzeli in nato po cesarski

cesti na Vrhniko. Vsa je preložena. Sedaj je avtostrada, krasno speljana, in za kak kilometer okrajšana. Nič več ne prečka železnice. Na mah je bila pred mano Sveta Trojica in pod mano vrhniška cerkev. — O ljubi svetega Antona zvon! Na Mantovi smo postali za hip in že smo gnali dalje proti Ljubljani. Rahla meglica je odevala barje in odmikala pogledu bližnje vasi. Kot bi trenil, smo bili na Viču in že smo pustili za sabo trolejbus. To vozilo veže skrajne točke vélike Ljubljane: Vič—šent Vid—Ježica. Še malo, pa je avtobus ustavil na končni avtobusni postaji nasproti nekdanjemu Mikličevemu hotelu. Tu je prihod in izhodišče vseh avtobusov za blizu in daleč.

Z mešanimi občutki sem stopil na ljubljanska tla: občutek domačnosti je to, ki ga čutiš, ko po dolgem zopet pozdraviš ljubljene ljudi, in občutek negotovosti, ko s tesnobo občutiš bližino nečesa grozečega. Ti napisi, ki so sicer slovenski, pa očitujejo nekaj tujega, nekaj odurnega. „Petrol — Agrotehnika — Interpromet.“ Stopim na tramvaj. Menda je prav tak in prav tako, kot je bil.

Kam želite? Do škofije! 10 dinarjev! Hvala! Ljudje vstopajo, izstopajo. Dunajska cesta, ne, te ni več. Titova cesta je. Figovca tudi ni več. Nove zgradbe so zrastle ob njem. Tam je pa sedaj trg Ajdovščina, stična točka vseh trolejbusov. Putnik, Pomorska agencija, šestica, Slon, stara pošta (nova poštna palača za telefon in brzojav je zrastle na Masarykovi ulici ob Miklošičevi cesti).

Tramvaj zavije doli po Prešernovi ulici, čez trimostovje. Zame nove tržnice, po Plečnikovem načrtu. Že je tukaj Mestni trg.

Za hip pozneje sem vstopil v šenklavško cerkev. Po tolikih letih spet v tej božji hiši, kjer sem prejel zakrament mašniškega posvečenja in obljubil škofu Jegliču in njegovim naslednikom zvesto službo v božjem vinogradu. Ganjen sem pokleknil in se zahvalil Gospodu za toliko milosti, ki sem jih prejel in še zato, da sem mogel spet priti na ta sveti in ljubljeni kraj.

Ni vidnih sprememb. Le podroben ogled ti pokaže novo stopnišče na priž-

nico ter nov škofov tron. Oboje delo Plečnikovo. Prvo še nedokončano, ker bo tam gori, pri oltarju sv. Križa tudi nova krstilnica, sedaj še ne dodelana.

Stopim v zakristijo. Ali bom koga spoznal? Da, tole je Vencelj Snoj! Že me je spoznal tudi on in že so vedeli vsi. Sicer pa so me že pričakovali, čeprav niso vedeli za dan. Tu je dr. Vilko Fajdiga, sošolec, tu prof. Glinšek, sedaj stolni župnik, katerega sem na svojem potu v tujino videl v Parizu pred 22 leti in bil tam njegov gost. „Sedaj boš pa spet,“ je menil. „Moraš mi obljubiti, da prideš vsaj enkrat na šenklavško prižnico in nam kaj lepega poveš.“

Pustimo to za pozneje! Sedaj bi rad opravil sv. mašo, tako sem se opravičil in se pripravil za sveto daritev, katero sem po 30 letih zopet daroval v ljubljanski stolnici, in sicer pri Marijinem oltarju, ki je bil nekoč sv. Dizmu posvečen. Krasna podoba brezjanske Marije tvori sedaj centralno točko oltarja, kjer je seveda ostalo tudi vse prejšnje. Po končani maši so me obstopili dr. Čepon, prof. Jaka Šolar, dr. Šimenc, častitljivi starček, msgr. Stanko Premrl, dr. Maks Miklavčič in drugi.

OBISK PRI ŠKOFU

Komaj sem opravil zahvalno molitev, že so me obdali drugi, meni neznaní obrazi, ki imajo svoje v Argentini. Kar hitro sem videl, kako mnogovrstna bodo moja pota po Ljubljani. A moj prvi obisk je bil namenjen apostolskemu administratorju ljubljanske škofije, monsenjorju Antonu Vovku. Jaz sem še vedno ljubljanski duhovnik in je torej moja dolžnost, da obiščem najprej svojega predstojnika, ki je pa tudi moj davni prijatelj. Za deveto uro me je povabil tajnik g. Vencelj Snoj.

Ljubéznivo me je sprejel gospod škof. Pojasnil mi je najprej najtežjo točko vsega, ki je bil začetek rednega verskega življenja. V smislu marksizma je bila vsaka vera popolnoma odveč. Po Marxu so si vero izmislili bogatini, zato da preprosti narod strahujejo. Treba je torej narodu vzeti duhovnike, pa se bo oddahnil, ko bo prost te more. Toda izkazalo se je, da vera ni to, kar pravi marksizem

že ni več prahu na
cesti od Radovljice
do Lesc, kajti po-
kriva jo asfalt.
Desno v ozadju
zasneženi Stol

in komunisti sami so se kmalu prepričali, da so korenine vere mnogo bolj globoke, kot se jim je zdelo. Bolj ko so zatirali in stiskali duhovnike, bolj jih je narod ljubil in bolj ko so jih odstranjevali, bolj je narod zanje prosil.

Tako je oblast sprevidela, da bo nemogoče upostaviti v deželi red, če ne pusti v tej točki in tako je prišel trenutek, ko je oblast čutila, da mora s Cerkvijo nekaj napraviti. In je prišlo do prvih stikov in se je začelo življenje normalizirati. Pripovedujejo iz tistega časa sledečo zgodbo:

V tistih dneh je šel msgr. Vovk do ministra Mačka. Nič po volji ni bil minister. Monsenior je pri vratih čakal, kaj bo. Minister je pri mizi premetaval svoje papirje. Dolgo je čakal škof, a končno ga je minila potrpežljivost in je vzkrižil:

„Torej, kaj bo sedaj? Ali bo skočil maček v vovka, ali naj vovk skoči na mačka?“

Tako je minister moral reagirati in začel se je normalizirati položaj na osnovi sožitja.

Velike so bile tudi težave, ker je „ljudstvo“ zasedlo veliko cerkvenih plospij.

Sama škofija je bila polna strank. V semenišču je bilo tudi polno. Novo, Baragovo seemnišče, je bilo torej iskati nacija, kako se medsebojne razmere uredi, vidi s strani oblasti je bilo nekaj boljše, tudi želja, da se najde sožitje.

Tako se je doseglo, da je mogel škof po previdnih predvarkih nastavljeni duhovnike; začela se je služba božja, dovolili so zvonjenje, določili postopek glede cerkvene lastnine.

Težavno je delo škofovo, ker mora upoštevati vedno vsakovrstne vidike, tako pri nastavljanju duhovnikov kot pri urejevanju odnosov med Cerkvijo in državo.

„Če nimate že druge obveznosti, vas povabim na kosilo in ne samo danes; kadar koli ste v Ljubljani, imate v škofiji mizo in posteljo,“ tako me je prevzvišeni povabil in jaz sem sprejel vabilo na obed tisti dan in potem tudi ponudbo za romanje na Brezje in to z novim škofovim avtom.

PRI MARIJI POMAGAJ

Zanimiva je zgodba škofovega avtomobila. Le od kje naj bi ga imel! Naj

povem, kako je bilo, ker tako lepo priča o tem, kaj se pravi: katoliška Cerkev, ki je ena za vse narode in ki je niti železna zavesa ne more ločiti!

Iz Kölna je prišlo na škofijo vprašanje, če je primerno, da se nekemu župniku na Pivki podari motocikelj, katerega mu je skušala izposlovati faranka, ki živi v Kölnu. Škof je odgovoril, da zadevo priporoči, obenem je pa pristavil: morda prevzvišeni nadškof in presvetli kardinal ne ve, da so v Jugoslaviji škofje, kateri nimajo nikakega prometnega sredstva in niti taksija ni dobiti, ker voziti škofa utegne biti nevarno. Kaj pomeni oskrbovanje 30č župnij, to pa presvetli že sam razume.

Odgovor je prišel kar kmalu: kölnski nadškof je poslal ljubljanskemu škofu v dar Volkswagen in dodal še vse, kar je bilo treba za plačilo carine in prevoza in za zavarovanje. „In sedaj,“ tako so nadaljevali škof, „je gospod kaplan že napravil šoferski izpit; v četrtek grem na Brezje, in če hočeš z mano, prostor imaš.“

Česa sem si pač bolj želel kot to! Saj je bil moj namen prav tiste dneve skočiti na Brezje, da se Mariji zahvalim, kakor sem se ji tik pred odhodom priporočil.

Še isti dan popoldne sem hotel spet podoživeti Ljubljano. Po kosilu sem jo ubral na Grad. Kolikokrat sem stopal po isti poti tja gori v breg! Taka je kot je bila in na Gradu vse enako. Le pri vhodu v grad stoji spomenik tiste vrste, kot jih je vsa dežela polna. In pod Gradom stoji Ljubljanca, dolga vas.

Pozorni opazovalec seveda kmalu opazi spremembe, toda na debelo gledano: tik pod teboj ni kaj veliko drugače. Če pa gledaš tja proti pokopališču, Bežigradu in proti Šentvidu, tedaj pa seveda vidiš, da je Ljubljana postala že mnogo daljša vas. Pred teboj cerkev sv. Jožefa. Ni več hiša božja. Bridkost ti napolni srce ob tej ugotovitvi.

Tam za postajo, ki je taka kot nekoč, vsaj od daleč gledano, stoji veličastno poslonje Baragovega semenišča. Bilo je nekoč. Danes je prostor za komunistične manifestacije. Tam se je vršil sedmi ge-

neralni komunistični kongres. Prav v kapeli so bile seje, in prav tam je padla beseda, ki zahteva revizionizem v komunizmu. Gori do Škofjih zavodov v Št. Vidu je vse že strnjeno mesto. In Škofjovi zavodi, zavod sv. Stanislava! Kako bridko prevzame človeka, če pomisli na to. Tudi tja proti Polju in tja na Mirje je mesto raztegnilo svoje ulice in zidove. Tamle žare Kamniške planine v popoldanskem soncu; gori v gorenjskem kotu dremlje Stol in komaj vidni Triglav ter Polhograjski griči; dalje tam na levo Krim, Golovec, Čemšeniška planina in Črnivec.

To se pa ni spremenilo. Vse je vihar razdjal, narod pa zmirom stal, gledal na Triglava neba obok. Naslednji dan sem nadaljeval obiske in ogled Ljubljane, v četrtek pa, ob devetih, kot dogovorjeno, sem bil v škofiji, da pohitimo k Mariji.

Kar na pot! Do Vižmarij se komaj znajdeš. Preنالgo smo šli, da bi prepoznal hiše, ki so nekoč samevale ob cesti. Ostale so preveč nezatne sredi novih zgradb. Komaj sem se spoznal v Št. Vidu samem, ki je še več ali manj podoben nekdanjemu, a le po videzu. Sicer pa ni več tisti in skoraj ne več slovenski. Toliko se je naselilo v njem Srbov in Črnogorcev, ki imajo svoj posel v vojaški šoli, v katero je zavod spremenjen. Krasna cesta, že v stari Jugo-

Pogled na planine

Prvi

*V črno sem žalost zakopan,
pa se ozrem v gorenjsko stran,
in glej:*

planine so visoke kakor prej.

Še eden

*Zamaknjen v čisti soj naših planin
pozabim, da jih gledam z razvalin.*

Oton Župančič (1942, 1945)

slaviji so jo tako preuredili, teče skozi Medno, Medvode, mimo Preske, skozi bogata polja tja proti Kranju in naprej. Tudi Kranj se je potegnil na vse kraje; in pravijo, da ima kar 35.000 ljudi z vključenimi vasmi.

V Naklem je ponosni Prosvetni dom v bridek spomin župniku, ki ga je gradil. Upal je dobiti v njem stanovanje za leta pokoja, pa se je zgodilo drugače. Skozi Podbrezje smo šli in še malo, pa smo zavili iz velike ceste nazaj in pred nami je bilo svetišče Marije Pomagaj.

Naravnost pred Marijin oltar sem pohitel. Prošnje in želje vseh daljnih rojakov sem izlil pred Njo, med tem ko sem prisostvoval daritvi senjskega škofa msgr. Buriča. Potem sem opravil sveto mašo tudi jaz, v zahvalo Mariji, kateri so me moji starši predstavili kot otroka, ko mi je osemletnemu rešila nogo.

Potem sem si ogledal prenovljeno Marijino kapelico. Plečnikova zamisel je, in v vsej preprostosti in domačnosti čudovito lepa. Bereš votivne napise: Mati Marija, včeraj si nam pomagala in jutri nam boš, Marija vselej pomaga. Potolaženi so se vračali in se vračajo rodovi z Marijinega svetišča; srečen sem bil tudi jaz, da sem po tolikih križpotih spet mogel poklekniti pred ta Marijin oltar in prosil sem, naj mi bo še kdaj dano, da stopim na ta sveti kraj.

Šolske sestre skrbe za lepoto Marijinega svetišča, patri frančiškani pa vodijo duše božjepotnikov, katerih je vsak čas kaj, ob nedeljah tisoče, ob posebnih praznikih pa nepregledne množice. Marsikaj so prometne oblasti poskušale, da bi ostrašile narod, toda ljudje so izstopali kjerkoli in potem peš nadaljevali pot do Marije; tako so slednjič oblasti sprevidele, da je tudi zanje nesmisel, če ustvarjajo težave; nato so spet odprli Finžgarjevo gostilno in prodajo romarskih spominčkov.

Patri so nam postregli s kosilom, potem smo pa napravili še skok na Bled. Ravno teče cesta daleč izven Radovljice in Lesc. Na desni ostane letovišče, ki služi turistom. Čez nov most, ki križa Savo Bohinjko, in kar kmalu zablesti pred teboj Bled. Mnogo novih hotelov Polno avtomobilov ti priča, da je

Cerkev na blejskem otoku sicer še stoji, toda maševati se v njej ne sme in Marije častiti tudi ne. Toda prišel bo čas, ko bo Devica „z vencem dvanajstih zvezd okrog glave in s polmesečem pod nogami“ strla glavo tudi sodobni peklenski kači — brezbožnemu komunizmu. Tedaj se bo vsa Slovenija in tudi cerkev na blejskem otoku vzradovala v pesmi: „Zmagala si, Kraljica slavna...“

to obiskana točka. Če pogledaš, vidiš nemška, avstrijska, nizozemska, francoska, italijanska vozila in prostorne avtobuse, ki so kdo ve od kod pripeljali tujce na ogled tega prečudnega kraja, ki je bil nekoč podoba raja. Potegnili smo se okrog jezera. Marije na otoku ni več, zato je nismo mogli pozdraviti. Cerkvica pa še stoji in zvonček se še tudi oglašča, toda cerkev je muzej, zvonček pa zabava golobedrih zapravljivcev, ki prihajajo od blizu in daleč. Kje so čudoviti davni spomini, ko smo kot šolarji kronali obisk Bleda s pozdravom Mariji na otoku!

IZ KOMUNISTIČNIH JEČ

Dragi gospod urednik!

Na Vašo prošnjo, naj napišem kaj o svojem zaporu, se odzivam z obotavljanjem. Ker moram vedno misliti na one, ki so ostali v „komunističnem raj“u, ne morem povedati vsega. O notranjih doživetjih in o tistem, kar je bilo največ boleče, je težko dopovedati s človeškimi besedami tako, da bi bralci mogli občutiti težo trpljenja. Končno pa na nekaj straneh ni mogoče napisati drugega kot neke bežne spomine.

Vendar nekaj malega rad napišem z željo, da se ob teh vrsticah bralci spominijo vseh, ki trpe za železno in bambusovo zaveso.

Temnica

Sedem mesecev sem bil popolnoma sam. Nikogar nisem videl razen čuvajev in zasliševalcev. Moji sobratje tri mesece niso vedeli, ali sem živ ali mrtev. Prva dva meseca je bila moja velika težava v tem, ker sem prišel v zapor v poletni obleki, nastopil pa je že zimski mraz in pa ker za vso toaletto nisem imel drugega kot en sam robec. V samotni celici se je odigravalo vse moje življenje. Dobil pa nisem ne koščka papirja, ne mila, ne brisače. Tako sem v svoji nezaslišani umazanosti moral prenašati neprijetnosti, ki jih ni mogoče opisati.

Ker nisem hotel govoriti o drugih sobratih, so me po dveh mesecih vrgli v temnico. To je bila sobica v podzemlju. Vanjo je prihajal mali pramenček indirektno svetlobe. A videl nisem nikamor in ves dan je bil somrak. Seveda sem bil brez knjig in brez sleherne stvari. Šele koncem tretjega meseca sem dobil prvi paket s perilom in šele četrty mesec brevir in bogoslovno knjigo.

Dan je bil na ta način spremenjen v noč. Noč pa v dan. Kajti vso noč mi je svetila v obraz močna žarnica za sto

sveč. Že ta moreča svetloba mi ni dala spati. Podnevi pa spati nisem smel. Če sem tudi sede kdaj zadremal, me je takoj stražar, ki je vsak čas prihajal gledat na linico, oštel. Ponoči pa je poleg svetlobe vsake četrte ure morebitno drnavico pretrgala hoja paznika, ki je hodil po hodniku in rožljaj s ključem in klical zapornike na zaslišanje. Tako sem čakal uro za uro, noč za nočjo, kdaj bo vtaknil ključ v moja vrata in me peljal na zaslišanje.

Teh zaslišanj, ki so bila redno ponoči, sem se vedno bal. Trajala so po več ur. Kadar je šlo zame, je bila stvar lahka. A ponovno so hoteli vedeti to ali cno stvar o drugih. Ker sem vzdržal v svojem sklepu, da o drugih ne bom govoril, so me mučili dalje.

Samota, tema in nespečnost so vedno bolj delovale na moje živce. Nekateri duhovniki in tudi laiki so v takem položaju zblazneli. Nekateri so v tej blaznosti umrli, drugi so kasneje ozdraveli. Vsem pa so se do skrajnosti napeli živci.

Bili so dnevi in tedni, ko sem bil tudi sam na robu blaznosti. Posebno v petem mesecu, ko so za vsako ceno hoteli vedeti ime nekega gospoda, kateremu sem oddal pismo za vrhovne redovne predstojnike. Še danes se čudim, kako da nisem podlegel. Kajti moči so bile pri kraju.

Ko sem pričakoval najhujše, sem bil nenadno iz preiskovalnega zapora prepeljan pred sodišče in po enem mesecu obsojen na pet let zapora. Ker sem kmalu po obsodbi prišel med duhovnike, se je moj položaj v mnogih stvareh olajšal. Točno po enem letu sem spet maševal. Redko je bilo dano to dovoljenje; a vendar sem potem še nekajkrat mogel maševati.

Zidanje hiš

Metoda, kako so obdelovali duhovnike, se je vedno spreminjala. Stradanje

in obilje, kazenske celice in lepe sobe, dovoljenje maše in odvzem brevirja in knjig. Stalno se je menjavalo. Cilj pa je bil: ukloniti duhovnike in jih pridobiti zase ali pa jih uničiti fizično, moralno in intelektualno.

Po letu in pol življenja med zidovi sem bil postavljen v taborišče. Oslabljeni, bledi, neutrjeni smo morali delati po deset ur na dan najtežje delo pri zidavi hiš. Ker smo želeli pokazati, da imamo voljo do dela, smo vložili ves trud. A šlo je preko moči. Hrane je bilo dovolj. A deseterno delo na vročem soncu nas je zmučilo do kraja. Spali smo nekaj časa v mali sobici; po tri postelje so bile ena vrh druge in po dva duhovnika v eni ozki postelji. Utrujeni in prepoteni smo se mučili celo noč in v polsnu nadaljevali, kar smo delali čez dan. Nekateri so vozili samokolnice, drugi betonirali, tretji sejali pesek. Življenje dneva je obnavljala noč. Tako smo zjutraj vstali utrujeni.

Ležal sem v tretji postelji zgoraj. In zjutraj je bila največja skrb, kako se bom brez nesreče izvlekel iz postelje. Kajti roke so bile tako otekle, da jih nisem mogel skrčiti. Ko se je spet delo pričelo, je eno uro bolev vsak sklep. Potem smo otopeli in nadaljevali: dopoldne pet ur, popoldne tri ure. V sredi je bilo kosilo. A ker sem bil že po petih urah utrujen čez mero, nisem mogel jesti. Dobil sem v paketu kavni ekstrat in sem umetno podžigal svoje moči s kavo in tako samo s tem nadaljeval popoldansko delo.

Vseh deset ur ni bilo dovoljeno sestiti za minuto. Res smo imeli možnost biti vsako nedeljo pri sveti maši. Imeli smo knjige, dobivali pakete in razmeroma dobro hrano. A vse to je prevpila trajna in nezasiščana utrujenost, ki nas je tudi duševno tako otopila, da mnogi niti brevirja niso mogli zmoliti. Poleg tega pa so bili vedno nad nami s pridobivanjem zase, z obljubami in grožnjami, s pretkanimi spletkami, s špionažo in vsemi premetenimi metodami, ki so poznane iz komunističnih ječ. In to je ustvarjalo novo duševno trpljenje.

Kazensko taborišče

Še danes ne vem gotovo, po čigavi zaslugi sem bil čez leto dni prestavljen v kazensko taborišče. Nič ve maše, nič brevirja, nič knjig strokovne vsebine. Samo delo, delo pa trdo in nevarno.

Več mesecev smo delali v vodi. Bil je jesenski in zimski čas. Gradili smo hidrocentralo. Po osem ur smo stali v vodi do kolen, včasih manj, včasih bolj visoko. In iz struge smo kopali material in ga nalagali in vagončke, ki jih je izpod dvajsetmetrske globine dvigal žerjav.

Nekaj mesecev smo nalagali pesek za betoniranje. Dali so nam močnega laika, ki je z lahkoto v kratkem času naložil svoj vagonček. Potem pa se je smejal in zabaval, tako so priganjali nas, da smo čimprej naložili vsak svoj vagonček. Obojno delo: v vodi in v nalaganja peska je bilo težko in veljalo v tem — sicer kazenskem taborišču — kot najtežje. Če so hoteli kakšnega laika še posebej kaznovati, so ga dali za nekaj dni k duhovniški grupi. Sicer so pa poskrbeli, da smo imeli nanje čim manj vpliva. In upravnik je temeljito poskrbel za to.

Bilo je leto telesnega in dušnega trpljenja. A vendarle moje zadnje leto.

Nisem se zavedal, kako sem izmučen. Ko sem prišel iz zapora in je padla iz mene duševna napetost, sem čisto klonil in tri mesece sem bil nesposoben za vsako delo. Pretekla so že leta, pozdravil sem glavo (imel sem hudo revmo), zobe, a živčne posledice še nosim s seboj. A ohranil sem dvoje: trdnost vere in za vest, da nikomur nisem niti za las škodoval. In to je največja dragocenost.

Dragi gospod urednik! Morda sem hotel preveč povedati in tako nisem povedal nič. A kdor bo bral s pozornostjo, bo lahko spoznal, da so v komunističnih ječah duhovniki in verniki v velikih stiskah in velikih nevarnostih. Mnogi zblazne, mnogi omahnejo in izdajajo druge. Nekateri tudi odpadejo in se za vedno izgube. Zato je dolžnost vseh katoličanov, da veliko molijo za trpeče brate, da bi vztrajali do konca, pa četudi bi bilo treba umreti.

B. B.

Božič je bil tudi letos za naše brate v Jugoslaviji navaden delovni dan. Otroci so morali v šolo, delavci na delo. Da bi nihče ne manjkal, so najbolj vneti šolski voditelji ter delodajalci kontrolirali vse odsotne. Le kmečko prebivalstvo je obhajalo božič kakor v lepih starih časih. Vendar so bile poňoćnice povsod dobro obiskovane. Prav tako so povsod po hišah postavili jaslice, božična drevesca pa niso smeli prodajati pred božičem, služila naj bi le kot novoletna jelka. Oblast je v toliko nagajala, da so po nekod bili prav navigilijo brez električne luči, drugje so se pokvarili televizijski aparati, tudi zvonjenje so ovirali in vsak duhovnik je moral imeti dovoljenje, ako je hotel zvoniti. Uradna Jugoslavija pa je božič povsem prezrla.

Dvajset let je minilo, kar je ljubljanska mestna uprava pričela na prostoru pred pokopališčem pri sv. Križu graditi mrtvaške kapelice. Novemu stavbenemu kompleksu je bilo treba dati prikladno značilno ime. Na seji 13. oktobra 1938 je mestni ljubljanski svet odobril predlog člana kulturnega odbora Josipa Westra, naj se kapelice imenujejo Žale, ker da je to star slovanski naziv za grobišča, kakor so n. pr. Žale v Kamniku, na Bledu, v Bohinju. Leta 1939 so stavbe na Žalah v glavnem dogradili. Nastalo je vprašanje, kako naj se posamezne kapelice poimenujejo: ali posvetna imena, ali imena zgodovinskih oseb, zgodovinskih dogodkov in krajev, ali pa nabožna, verska imena. Mojster Plečnik je menil, da bi se posvetna imena protivila mišljenju slovenskega človeka, ki je vsaj ob smrti svojcev versko navdahnjen. Že omenjeni Josip Wester je predlagal, naj imajo kapelice, ker je pokopališče namenjeno predvsem Ljubljancanom, imena patronov starih mestnih župnij: stolnice sv. Nikolaja, Matere božje pri frančiškanih, sv. Petra v predmestju, sv. Jakoba in sv. Janeza Krstnika v Trnovem. Plečnik je vse odobril ter pripomnil, da najlepšo kapelo dobi sv. Nikolaj, patron škofijske cerkve. Nato so prišli na vrsto patroni novejših dobe: sv. Anton Padovanski z Viča, sv. Frančišek Asiški iz Šiške ter

sv. Ciril in Metod izza Bežigrada. S staroga pokopališča je prišlo ime sv. Krištofa. Eno kapelico je zaslužil tudi sv. Jožef, ki je zaščitnik kranjske dežele. Ker je bil včasih sv. Ahac patron Kranjske, je tudi on prišel do svoje kapelice. Zelo priljubljen svetnik med Slovenci je tudi sv. Jurij, pa še na ljubljanskem Gradu je starinska kapelica njemu posvećena. Zato je tudi on prišel v poštev. Ker pa vsi ne verujejo ali drugače verujejo kot katoličani in bi morda neradi ležali v prostorih, poimenovanih z izrazitimi krščanskimi imeni, sta prišla do kapelice še Adam in Eva, naša prva starša, ki ju menda nihče ne zanikuje. Preostala je le še ena kapelica: štirinajsta. Pa si je mojster Plečnik pogladil bradico in čustveno pripomnil: „Veste, imel sem brata duhovnika, Andrej mu je bilo ime. Rada sva se imela. Naj dobi še njegov patron svojo kapelico!“ Nato je bilo treba določiti še patrona molilnici kot osrednji stavbi. To sta Plečnik in Wester namenila Vsem svetim. — Po političnem prevratu leta 1945 je mestna uprava odpravila ime sv. Križa za ljubljansko pokopališče ter ga preimenovala v Žale. Vežicam (kapelicam) pa je na nepojasn način pustila svetniška imena, ki uaravnost bijejo marksistični miselnosti v obraz, vse do danes.

SLOVENSKA KOROŠKA

Dober slovenski duhovnik, dr. Ivan Lučovnik, je umrl 10. decembra 1958 na svojem domu v Borovljah. Bil je star 77 let in Bogu služil 55 let. Imel je silno lep značaj, ostal je kljub ječam in preganjanju trden Slovenec, goreče je častil Mater božjo in vestno je vse življenje pojmoval svoj poklic. Pastiriral je v vseh štirih dolinah slovenske Koroške, najprej v št. Jakobu v Rožu, nato v Pliberku v Podjuni, potem na Ojstrici v mežiški dolini, nadalje v Štebnu pri Beljaku, v Borljah pri Zilji in se končno vrnil v št. Janž v Rožu, kjer je ostal do septembra 1955. Tisto leto je vstopil v pokoj in se naselil v Borovljah na Dobravi. Zadnji čas je govoril samo o smrti, o večnosti, o nebesih: „Veselim se smrti, veselim se, da bom kmalu pri Bogu. Upam, da mi bo Bog dal še lepši pokoj“

Z lanskega obiska škofa dr. Gregorija Rožmana na Koroškem: v Ainetu, sicer sedaj župniku, je msgr. dr. Jože Jagodic, se ljudje poslavljajo od škofa

kmalu v lepši deželi.“ Res, tako umirajo samo pravični.

V št. Rupertu so obhajali stoletnico lurskih prikazovanj 8. decembra. Najprej je bila tridnevna adventna duhovna obnova, ki jo je vodil g. kanonik Aleš Zechner. Pri tej priložnosti je kraj obiskal tudi kip fatimske Marije-romarice iz Dobrle vasi. Na sam praznik je zjutraj mnogo vernikov prejelo sv. obhajilo, popoldne pa je bila marijanska akademija pri slovenskih šolskih sestrah.

Cerkev na Rebrci je popolnoma prenovljena. Notranjost je pobeljena, koder ni starih fresk, in oltarji odnosno oltarni podstavki so bili obnovljeni in nekoliko drugače nameščeni. Freske so iz treh dob. V sprednjem delu nad oltarjem so delo slikarja Janeza Ljubljanskega. Poleg dragocenih fresk hrani cerkev v sebi še druge umetnije: gotško plastiko sv. križa, lepe baročne (rokoko) oltarje ter pomemben (ljudsko-umetniški) križev pot. Cerkev so pred sedem sto leti zgradili rebrški grofje in jo kmalu dali okrasiti z znamenitimi freskami. Tudi v kostnici, ki je po izjavi predsednika deželnega Spomeniškega urada ena najlepših na Koroškem, so lani odkrili staro romansko okno in zanimivo renesančno fresko o Mariji, ki doji Dete Jezusa. Pripisan je tudi rebrški grof, ki je leta 1568 dal naslikati fresko ter umetnik iz Italije, ki je leta 1572 fresko izvršil. Preteklo leto

si je to cerkev ogledalo veliko gospode iz bližnjih letovišč in tudi iz tujine, celo iz Amerike.

Preteklo leto so očistili notranjost cerkve na Kamnu. Radi pomembnih fresk, na katere so pri delu naleteli, dela ni bilo mogoče dovršiti. Nadaljevali bodo z restavracijo cerkve na spomlad. Po izjavi strokovnjakov so to najstarejše freske na Koroškem. Nekaterim nestrpnem pa obnova cerkve ni bila všeč. Zagnali so krik: „Cerkev nam rušijo!“ Obrnili so se celo v Celovec na višjo oblast. Prišla je komisija, ki je v nekaj minutah ugotovila dejanski stan in dala dovoljenje za nadaljevanje dela.

Tudi na Kamnu se je razpasla gonja nacističnih priganjačev zoper slovenski pouk v šoli. In moramo z žalostjo zapisati, da so stoodstotno uspeli, kajti čeprav pravih Nemcev v kraju sploh ni, se niti en šoloobvezni otrok ni javil za jezik svojih staršev, ki je slovenski. Čudna in nerazumljiva slepota staršev, ki si ne želijo, da bi otrok znal njihov jezik!

PRIMORSKE VESTI

Večer, posvečen Brezmadežni v Gorici. V nedeljo, dne 14. decembra so v Gorici gostovali Doberdobei. V dvorani Brezmadežne so pripravili zelo posrečeno prireditev s pestrim sporedom. Dobrdob-ska dekleta so po laskavem pozdravu zapela nekaj lepih pesmi, nakar je do-

berdovski g. župnik Breclj pokazal film o življenju sv. Bernardke Soubirous. Sledil je prizor v dveh slikah o življenju Eve Lavallier in njeno spreobrnjenje, ki se je dopolnilo prav v Lurdu.

Božični prazniki v Gorici. Proti vsemu pričakovanju so bili božični prazniki izredno lepi in sončni. Zdelo se je, da je že zgodnja pomlad. Za polnočnico so se vse goriške cerkve napolnile z verniki. Za slovenske vernike je bila polnočna sv. maša v cerkvi sv. Ivana. Na koru so lepo prepevali pevci Slovenskega katoliškega prosvetnega društva. Skoro po vseh hišah so postavili jaslice in božično drevesce. Zvečer pa so goriške ulice, zlasti še glavna mestna ulica, zažarele v tisočihih lučkah. Svetlobni oboki so prepregali ulice, drevesa ob straneh pa so tudi razodevala božično skrivnost s svojo lepo razsvetljavo. Na Božič opoldne je po radiu spregovoril goriški nadškof ter voščil vernikom k praznikom. Prav tako sta vernikom voščila tudi tržaški in videmski škof. — Tudi radio Trst za božič ni razočaral. Kljub požaru, ki je nekaj dni pred božičem uničil skoro dve nadstropji radijske palače, je bil božični spored zelo lep in bogat. Požrtvovalnim napovedovalcem se je posrečilo, da so rešili skoro ves material, da se je lahko spored oddaj skoro nemoteno nadaljeval. Zlasti so prisluhnili božičnim pesmim po radiu ljudje onstran meje, za katere je bil božič le navaden deloven dan.

Božični koncert v stolnici. Zadnjo nedeljo v letu 1958 se je že osmič ponovil koncert božičnih pesmi v goriški stolnici. Izvajali so ga združeni cerkveni pevski zbori z Goriške skupno z goriškim zborom Slovenskega katoliškega prosvetnega društva. 150 pevcev je pod taktirko prof. M. Fileja odpelo vrsto najlepših božičnih pesmi. Č. g. dr. Kazimir Humar na ie v svojem govoru prikazal veličino božične pesmi. Malokdaj se v stolnici zbere toliko ljudi kakor prav tega dne. Mnogo je bilo ljudi iz onstran meje in vsem je milina božičnih pesmi segla do dna srca. Sledila je zahvalna pesem. litonije in blagoslov. — Božični koncert so snemali tudi za tržaški radio in nekaj pesmi je bilo že slišati v božičnih oddajah.

Sv. Ivan v Trstu. Drugo nedeljo v decembru je slovensko Marijino družbo obiskal škofijski voditelj Marijinih družb, msgr. Silvani. V družbeni dvorani je imel g. monsenjor lep govor o skrbi za naraščaj. O nobeni drugi stvari bi ne bilo tako potrebno govoriti kakor o tej. To je najhujša rana, ne samo te družbe, temveč vseh družb na Tržaškem in Goriškem. Poudaril je tudi potrebo po novem, bolj privlačnem sedežu, kajti sedanja dvorana je napol razpadla in ne more biti primerna za zbiranje mladine, ki jo skušajo nasprotniki vere zavajati z zelo učinkovitimi sredstvi.

Zgonik pri Trstu. Po 35 letih se je vršil v tej župniji sv. misijon in sicer od 7. do 15. decembra. Vodila sta ga dva čč. gg. minijonarja iz Jugoslavije. Žal je bilo ves čas izredno slabo vreme, najprej huda burja in mraz, nato pa dež. Vendar tudi tako vreme ni preprečilo, da bi ljudje ne hodili premrzli in mokri k misijonskim govorom. Zlasti žene in dekleta so se odlikovala v svoji gorečnosti. Pa tudi moški so se ob koncu odtajali in jih je bilo pri skupnem sv. obhajilu ob sklepu kar zadovoljivo število.

Dolna pri Trstu. Ta župnija je dobila novega gospoda kaplana. Prišel je salezijanski duhovnik dr. Jože Miklič, do sedaj ravnatelj katakomb sv. Kalista v Rimu. Dosedanji dolinski kaplan g. Jože Kunčič je bil imenovan za podravnanitelja v Marjanišču v Opčinah.

Šolske sestre so začele v decembru v Dolini dvomesečni gospodinjski tečaj, katerega se je z velikim uspehom udeležilo 16 deklet. Vsem je bilo žal, da je prehitro končal, pa čeravno so morale dekleta žrtvovati nočne ure, da so se tečaja udeležile.

Izšle so Mohorjeve knjige. V začetku decembra so izšle Mohorjeve knjige za leto 1959. Obsegajo zelo zanimiv kolektar, življenjepisi sv. Bernardke Soubirous z daljšim opisom lanskega romanja zamejskih Slovencev v Lurd ter zbirko črtic Zdravka Novaka „Utrinki“. Ljudje so pridno segli po lepih knjigah, tako da so pred božičem že zmanjkale. Zlasti se ljudje zanimajo za življenjepisi sv. Bernardke.

Brez družine, pa nikdar sam

Naslov francoskega izvirnika: UN VIEUX CELIBATAIRE — Spisal Jules Pravierux,
v slovenščino prevaja Jože Jurak

ŽUPNIKOVA SKRIVNOST

Zadnje čase, dragi bralci, ne bi rad nikomur privoščil, da bi bil v moji koži. Dobival sem pisma od vseh strani, kjer je kar deževalo protestov zoper mojo odločitev, da se mladi Maks, sin župana Thuryja, ne sme poročiti z dražestno Kamilo, hčerko gospe vdove Ferrandiere. Le kaj imajo duhovniki iskati pri mladih zaljubljenih, če se ti hočejo poročiti! Če bi vsaj iskali njihov srečo, dobro, naj bo; da pa hočejo preprečiti ljubezen, ko je ravno najlepša in ko si oba ravno zidata gradove v oblake, no, to je pa že zloraba duhovniške oblasti, to je naravnost zloba, ki zasluži vso obsodbo dobronamernih ljudi.

Prav, le izkašljajte se! Toda dajte pravico tudi meni, da se branim in povem, zakaj sem temu zakonu nasproten. Potem pa vam dajem na prosto, da izrečete svojo sodbo. Prepričan pa sem, da bo zame ugodna.

Začel bom pri Maksu. Tedaj je izpolnil triindvajset let. V Parizu si je pridobil odvetniški naslov. Morda ga je bil njegov oče še bolj vesel kot on sam. Ne vem, če je mladi odvetnik žel uspehe v svojih obrambah. Lahko pa rečem, da zaradi njega ni nihče zašel pod morilni nož.

„Slabi“ volilci, to se pravi, županovi politični nasprotniki so vedeli povedati, da je spadal k tistemu regimentu advokatov, ki jih je bilo videti stalno v sodni palači, pa vedno brez dela, ker so se ga pač previdno izogibali.

Sicer pa Maksu niti ni šlo za to, da zmaga kot govornik ob priliki procesov. Ker so ga ženske označile, da je „čeden človek“, se je vrgel na drugo področje: na osvajanje ženskega spola. In ne brez uspeha. Saj je bil visoke postave, lepo počesanih las, z ostro prstriženo črno brado.

Človek, ki je živel proti

koncu devetnajstega stoletja, je poznal navadno tri dobe: v prvi je hotel družbo reformirati in vse postaviti na glavo; v drugi se je z njo sprijaznil, taka kot je; v tretji pa se je je celo začel posluževati za svoje namene.

V letu 1895, ko teče naša zgodba, je mladi Maks stopil v drugo dobo: postal je tipičen buržuj, čigar lasje so izpuhtevali značilen vonj po dišavah; ni imel več želje po obnovi sveta in celogledu vere je postal strpen, to se pravi, priznal je duhovnikom pravico do življenja in da ostanejo samski, če so že pač tako neumni.

Kot vidite, sta oče in sin različno gledala na svet in njegove probleme. Gospod župan je bil ognjevit človek, neomajno zvest svojim načelom in trdno odločen, da stre „klerikalno“ zalego. Njegov sin pa je bil zmernejši. Ni bil prepričan kot oče, da je vera le izkoriščanje preprostega, v

nevednosti tičечега ljudstva; globoko ga je zadel misel pisatelja Renana, ki je zapisal, „da svobodomisleci le zato napadajo vero, ker je ne poznajo“. On, Thury mlajši, pa ni želel veljati za nevedneža.

Tri kilometre ven iz Romenaya je živela na gradu Amazy vdova gospa Ferrandiére, moja najbolj pobožna in najbolj darežljiva vernica. Bila je bogata, zelo bogata. Bila je lastnica številnih pristav, gozdov in pašnikov. Otroka je imela le dva: nesrečno zaljubljeno Kamilo in Oktavija, vedno nasmejanega in pripravljenega za šalo. Oktavij je bil približno toliko star kot Maks in tudi že odvetnik apelacijskega sodišča v Parizu.

Maks in Oktavij sta si bila velika prijatelja. Ljubila sta lov in ko sta prehodila livade in gozdove po dolgem in počez, sta navadno skupno večerjala na gradu Amazy, v družbi prelestne Kamile in njene matere gospo Ferrandiére.

Ali se potem še čudite, da je prišlo, kar je storalo priti?

Nekega dne Kamila že ni več držala. Slovesno je izjavila materi, da se hoče poročiti z Maksom ali pa z nobenim. Gospa Ferrandiére se je seveda takoj zatekla k meni po nasvet. Jaz sem bil strašno razočaran. Da se prav ta mladenka, sama tako dobra in verna, in iz tako krščanske družine, za-

gleda v sina največjega „farožerja“ v kraju, to mi pa res ni šlo v račune.

Gotovo boste hoteli sedaj vedeti, kakšna je bila Kamila, ta nesrečna zaljubljenka.

O, lepa, zelo lepa. In če me vprašate, kako jaz to vem, vam bom povedal, da se poslužujem metode, ki mi nikdar ne odpove, ko moram presojati, ali je ženska grda ali ne. Tej „metodi“ je ime Prudencija Taboulot, vdova po rajnem možu Taboulotu.

Dvajset let je že minilo, kar sem zaupal skrb nad kokošnjakom in upravo svoje kuhinje tej preprosti ženski, ki se je preje bavila s pletenjem nizkih moških nogavic. Po splošnem prepričanju, „ex consensu communi“, kot smo se učili pri filozofiji v semenišču, je bilo to bitje grdo, neznansko grdo, tako grdo, da je to priznal celo gospod škof, ko je pri meni vršil pastoralni obisk.

Ko mi je umrla prva kuharica, je vdova gospa Taboulot ravno izpolnila sedemintrideset spomladi. Eden mojih duhovnih sobratov je zvedel za mojo stisko in smatral za pametno, da mi vdovo priporoči. Seveda, jaz sem bil takoj pripravljen, da jo sprejemem, toda težave mi je delal tisti kánon cerkvenega prava, ki zahteva, da ima kuharica v župnišču že štirideset let za seboj.

Šel sem torej h gospodu škofu in mu vso zadevo razložil. Namrščil je obr-

vi in mi suho odvrnil: „Za take primere zahtevam posebna jamstva, saj veste, kako iščejo naši nasprotniki vsako priliko, da bi nas oblatili.“ „Če je tako,“ sem veselo odvrnil, „ni treba skrbeti za jamstvo, ker ga ta žena že nosi na svojem obrazu.“

„Kaj hočete s tem reči?“ je postal gospod škof radoveden. „Ali je morda grda?“

„Kot smrten greh,“ sem pritrtil. „Tako grda, kot si jo želi sam cerkveni zakonik.“

Gospodu škofu je bila primera všeč in mi izdal dovoljenje, da jo lahko vzamem pod streho. Ko se je čez čas mudil pri meni in videl prvič Prudencijo, me je potrepjal hudomušno po rami in dejal: „Moje čestitke! Res me niste nalagali!“

Kot vidite, so celo moji predstojniki potrdili, da je Prudencija grda. Zato pa se, kadar hočem ugotoviti, ali je zastopnica nežnega spola lepa ali ne, vedno zatečem za merilo k Prudenciji. Bliže kot je kakšna ženska njej, za gršo jo smatram; bolj kot se od nje oddaljuje, za lepšo jo imam.

Prav zato se upam trditi, da je Kamila lepo, dražestno, privlačno dekle. Če bi ne bil tako nevesč pesniških izrazov, bi dejal, da je Kamila kot prihod pomladi, poln pisanih cvetov, opojnih vonjav in očarljive prelesti. Ali sem povedal dovolj? Prepuščam kar vaši domišljiji, da si jo naslikate v najbolj privlačni

luči. Najbrže boste še vedno daleč od resnice!

Bila je drobčkena, nemirna, živahna. Njen način hoje, njene kretanje, njeno vedenje, vse je vzbujalo simpatijo. Oči so ji bile svetlo modre kot jasno nebo, lasje pšenične barve, usta majhna in okrogla, nos fin in lepo oblikovan. In imela je smeh, ki je poživljal, osrečeval, privlačeval, očaral.

Kadar sem jedel v njeni družbi, nisem mogel razumeti, da je spadala k tistemu spolu kot moja Prudencija. Čeprav čista in nedolžna, ni bila nevedna. Zнала je voditi razgovor v družbi in zagovarjati na prijeten način svoje mnenje. Z eno besedo: bilo je dekle, ki si ga želim vsem fantom, ko si iščejo družice za življenje.

Ker ni poznala družina Ferrandiére nobenih skrivnosti pred menoj, sem kaj hitro zvedel vest o Kamilini srčni bolezni.

„Za veste, gospod župnik,“ mi je v smehu dejal Oktavij nekega dneva, „da se je Maks zgledal v mojo sestro?“

„Na okusu mu ne manjka,“ sem ravnodušno odgovoril. „In ona?“

„Zatreskana do zadnjih vlaken!“

„Kako?“ sem se resno vznemiril.

„Da, prav tako, kot sem rekel, gospod župnik. Kadar pride on, zardi kot kuhan rak. Že ne poje več, tudi smeh jo je zapustil. In če bi vi videli Maksa! Ne poznali bi ga

več. Samo eno še govori: moja sestra, moja sestra, in spet moja sestra. Najbolj primerno bi bilo, da bi mu zapel: 'Ljubezem, kaj si st'čila, das' fanta napojila!'"

„Oktavij, želel bi malo več resnosti s tvoje strani!“ sem ga ukoril. „Ali ne vidiš, da postaja stvar tragično resna?“

„Kaj ne bi videl? Golobčeka bi se rada poročila. In imata kar prav. Maks je odličen fant, Sicer zaenkrat še ne mara duhovnikov, a to bo prešlo. Zlasti, če se vi zakonu ne boste upirali in boste moji materi svetovali, naj privoli in da svoj pristanek.“

„Oktavij, bi me rad zapeljal?“ sem postal nevoljen.

„Ne gospod; samo to vam hočem povedati, da so pri županovih z nameravanim zakonom zelo zadovoljni. Toda problem je moja mama. Nikdar ne bo dovolila, da gre njena hči v družino, kjer govorijo slabo o duhovnikih. In če pomislim,“ pri tem je Oktavij pogledal na uro — „da je gospod župan prav sedaj pri nas na obisku in prosi Kamilino roko za svojega sina, še bolj razumem, da se bo mama odločila samo tako, kot ji boste vi nasvetovali. Samo vi lahko to zadevo uredite. Bodite dobri, gospod župnik, in pomagajte mladima zaljubljenca.“

„Ravnal se bom po svoji vesti,“ sem bil kratak v odgovoru.

„Hm! Rajši bi čul kak

drug odgovor. Vaša vest! Ta beseda me napolnjuje s strahom, zlasti način, kako ste jo izgovorili.“

„Toda, kako sta se vendarle zblížala Kamila in Maks?“ sem hotel pogovor malo stran naobrtni.

„Pisala sta si!“

„Pisala?“

„Da; vsak dan.“

„In kdo je pisma posredoval?“

„Kdo drugi kot jaz?“

je bil Oktavij ponosen. „Zaljubljenecem je treba pomagati.“

„Vaša mati s tem ne bo zadovoljna, Oktavij!“

„Pa če se imata rada!“

Nisem hotel spraševati dalje, kajti vsa zadeva me je močno zaskrbelo.

*

Naslednji dan je bila gospa Ferrandiére že pri meni. Obraz ji je bil bolj bled kot navadno. V kratkih besedah mi je povedala, da je bil prejšnji dan romenayski župan pri njej in jo prosil za roko njene hčere.

„Silno sem razdvojen,“ se mi je potožila.

„Rada bi videla, da bi bila Kamila srečna. Toda, ali bo našla srečo v nameravani zvezi? Saj imam toliko razlogov, da dvomim. Maks Thury ne veruje nič. Kako lahko potegne za seboj tudi Kamilo! Poleg tega: ideološko nasprotstvo bo vplivalo na vzgojo otrok. Seveda, z druge strani pa vem: zelo se ljubita. Bojim se, da bi mi nekoč hčerka očitala, da sem ravnala sebično.“ Gospe Ferrandiére so se pojavile solze v očeh. „Gospod župnik, prav zato sem

prišla, da vas prosim za svet.“

„Prav, gospa,“ sem slovesno odgovoril, „ker si sveta želite, vam ga bom tudi dal. Imam razloge, ki vam jih pa ne smem razodeti. Toda rečem vam: Maks se s Kamilo ne sme poročiti!“

Gospa Ferrandière je prikimala. „Razumem, gospod župnik. Maks Thury ne bo dobil moje hčere!“

*

Osem dni nato me je obiskal župan Thury v župnišču. Kako je uspel, vam je že znano. Zagrozil mi je, da bo pripeljal v vas protestantovskega pastora.

Obiskal me je tudi Oktavij. Ni bil zadovoljen z mojim vedenjem. „Gospod župnik,“ mi je očital, „s svojim svetom moji mami ne delate veri v našem kraju nobene usluge. Že veste, da Maks duhovnikov nikdar ni maral, vas pa še posebno ne. Ali ne bi bilo bolj pametno, zmanjševati število nasprotnikov Cerkve kot pa jih večati?“

„Oktavij,“ sem mu odgovoril, „pustiva to zadevo, ki se tiče samo moje vesti.“

Taki pogovori so se večkrat ponavljali, ne da bi kaj vplivali na mojo odločitev. Bolj me je bolelo, kadar sem bil povabljen na kosilo h gospe Ferrandière. Takrat res nisem vedel, kam bi usmeril oči, kajti čutil sem, da mi Kamila sledi s pogledom, ki je poln tihe žalosti in bolečih očitkov. Vedel sem, da bi

rada na samem govorila z menoj, pa sem se zato skrbno pazil, da se to ne bi zgodilo.

Pa me je le enkrat uvela. Prestregla me je ob vhodu na grajski vrt in mi z jeznim obrazkom poočitala: „Gospod župnik, kaj vas je nagnilo, da ste tako poneumili mojo mamo?“

„Moja hči,“ sem odvrnil, „nisem ji zmešal glave, le nasvet sem ji dal, za katerega je prosila. Vem, da vam ni všeč, pa vam rečem, da meni prav tako ne. Trpim kot vi!“

„To pa gotovo ne!“ je Kamila živahno ugovarjala. „Toda, kaj vam je ta mladi človek za božjo voljo storil? Zakaj ga ne marate?“

„Kdo pravi, da ga ne maram? Moja vest je tista, ki se upira tej poroki.“

„Ah, vi cerkveni ljudje imate v vesti zmeraj dober izgovor. Ko sem bila še v samostanski šoli in prosila za kako dovoljenje, sem vedno dobila od matere prednice odgovor, da ji vest ne dopušča. Pretveza seveda! Gospod župnik, vi morate imeti razloge za svoje ravnanje. Toda, ali so dovolj tehtni?“

„Še preveč, na žalost, draga Kamila,“ sem otožno potrdil.

*

In nisem pretiraval.

Pred dvema letoma sem moral nadomestovati sobrata v sosednji fari. Komaj je prešlo štiriindvajset ur, ko so me klicali k neki ženski, ki si je

želela duhovnika. Našel sem jo v nizki revni hiši. Starka, ki mi je prišla nasproti, je vzdihnila: „Zelo je slaba, zato sem vas klicala.“

„Ali je vaša hči?“ sem vprašal.

„Ne,“ je odvrnila, „jaz sem vdova in nimam otrok. Dekle je moja nečakinja, hčerka moje sestre Klare, ki je pred časom umrla.“

Peljala me je v bolniško sobo. Preden pa je odprla vrata, se je obrnila k meni in rekla: „Bolje, da veste resnico že sedaj. Dekle je živela v Parizu in pozabila na moje nasvete. Padla je. Pravkar je rodila. Pa je bolje, da ji tega preveč ne očitate...“

„To bi bil neroden,“ sem ji odvrnil. „Bodite brez skrbi, vse se bo prav uredilo.“

Približal sem se dekletu. Oči je imela globoko vdrti, ustnice brez barve, lici posušeni.

„Ste si vi želeli duhovnika?“ sem jo prijazno vprašal.

Slaboten glas mi je odgovoril: „Da, gospod. Zelo sem bolna. Morda bom umrla. Teta mi je povedala, da ste prišli nadomestovat tukajšnjega župnika in da ste iz Romenaya.“

„Tako je, hčerka moja, iz Romenaya sem,“ sem potrdil.

Pri besedi Romenay se je njen pogled zapičil vame. „Če ste od tam, morate poznati družino Thury.“

„Kako je ne bi poznal, saj so moji verniki.“

„Če torej poznate to družino,“ dekletov glas je postal vznemirjen, „vam je morda znano, kaj dela gospod Maks, ki je nedavno odšel za tri leta v prekomorske kolonije.“

„Gospod Maks, pa v kolonije?“ sem se začudil. „Saj sem ga še predvčerajšnjim videl v Romenu.“

Dekle je bridko zajokalo. „To je strašno, tega ne prenesem!“

„Zakaj vendar jokate?“ sem nežno poizvedoval.

„Ah, gospod župnik, kakšno strašno odkritje ste mi povzročili s svojo novico! Maks Thury je očel otroku, ki sem ga pravkar rodila. Skozi dve leti sem z njim živela v Parizu, kot da bi bila poročena. Ljubila sem ga in

radi njega zapustila rodno vas. Pred petimi meseci sem mu razodela, da bom postala mati. Dejal mi je, da bo stvar uredil z očetom in se nato poročil z menoj. Ko se je vrnil iz Romenaya, mi je sporočil, da je oče protivljen poroki, ker da sem revna. Zato se je on odločil, da odide čez morje, si tam kupi zemlje, in ko bi se gospodarsko opomogel, bi me z otrokom poklical za seboj. Spremila sem ga na postajo in ob slovesu mi je še zaklical: „Na svidenje in z njim!“ In sedaj vidim, da me je nesramno nalagal. Da se me je samo skušal znebiti. Ah, to je strašno!“

Njena izpoved me je globoko pretresla. „Kaj pa,“ sem jo skušal potolažiti, „če Maks ni mogel odpotovati radi kake ne-

predvidene ovire? Zakaj ga ne obiščete in govorite z njim?“

„Nikdar!“ je dekle zahtelo. „In vas prosim, gospod župnik, da tudi vi o tem, kar ste pravkar slišali, z nikomur ne govorite.“

Obljubil sem ji držati molk, in s to skrivnostjo sem se vrnil domov.

In po vsem tem, dragi bralci, kaj se vam zdi? Ali bi vi podpirali Maksa, da se poroči s čisto Kamilo, potem ko se je do nesrečnega dekleta pokazal tako brezsrčnega? Vedno sem bil prepričan, da je Kamila prišla zato na svet, da osreči poštenega fanta. Kako bi ji rad povedal razloge, toda zaprla jih je skrivnost, ki sem jo zvedel ob postelji zapeljanega umirajočega se dekleta.

— Kakšno je vaše mnenje o Janku?

— Pravi bedak je!

— Včeraj je namreč zaprosil mojo hčerko za roko.

— No, ali vam nisem rekel, da je pravi bedak!

—:—

„Zobozdravnik pravi, da bo treba v usta postaviti mostiček pri zobeh.“

„Koliko bo pa računal?“

„Deset tisoč pesov!“

„To pa ne bo več mostiček, temveč „most vzdihljajev“ kot tisti v Benetkah.“

—:—

Žena možu: „Nehaj že govoriti, da preveč zapravim! Rajši lepo priznaj: ‘Draga žena, premalo zaslužim!’“

—:—

Preden se je profesor Kimovec oženil, je imel štiri teorije, kako je treba vzgajati otroke. Sedaj ima štiri otroke, pa nobene teorije.

—:—

V tramvaju:

Gospa gospodu: „Če me moje kurje oko ne vara, tehtate blizu sto kil.“

—:—

Gospod služkinji: „Micika, danes sem opoldne sam. Prinesite mi iz kleti tisto steklenico od piva, na kateri stoji listek z napisom: „Petrolej“. Bom pogledal, ali je še dovolj ruma notri.“

MARJETICA

PIŠE ZORA PIŠČANEC

III.

Čudovit mir nedeljskega popoldneva je razlit nad vso vasico in njeno okolico.

Marjetica se vrača od šmarnic, ki so bile danes že zgodaj popoldne. Počasi se vzpenja v hrib. Sonce že močno greje, ozračje trepeta v prvi vročini. Ptički so utihnili in se skrili v senco dreves, le murni v travi neumorno pojejo svoje večne melodije.

Marjetica je vsa utopljena v to skrivnostno tišino, ki kot balzam hladi njeno razbolelo srce. Ah, ta mir, ta sveti nedeljski mir v pomladni naravi. O, da bi mogla ustaviti te blažene ure, da bi ne minile nikoli! Zdi se ji, da sliši utripe drobnih cvetk ob poti, da razume šumeenje pomladnega gozda, ki je tako skrivnostno sladko in boleče obenem kot njene dekliške sanje.

Marjetičini koraki enakomerno odmevajo v pomladni dan. Zdjajci prisluhne. Zdi se ji, da sliši iz doline odmev drugih, hitečih korakov. Prisluhne in se ozre. Srce ji v nemiru vzvalovi. Spodaj na prvem ovinku se iz zelenja dreves in grmovja ob cesti pojavi visoka postava mladega slikarja.

„Marjetica!“ V sončni svetlobi stoji visoko nad njim. Čudovito lepa je v sveži lepoti dvojne pomladi. „Mislil sem, da te bom prej dohitel, ubežala si mi!“ Ves zasopel jo dohiti. Na visokem čelu se mu svetijo potne kaplje.

„Preveč ste hiteli,“ ga smeje pozdravi Marjetica, ki kar ne more skriti sreče,

da stoji ob njem, „stavim, da še cvetk ob poti niste opazili.“

„Ne, nisem jih videl, ker sem hitel za najlepšo, za mojo Marjetico.“

Marjetica se dela, kakor da je preslišala njegove besede.

„Gospod Pavle, ali ste bili zjutraj pri maši?“

„Marjetica, zakaj me spračuješ, saj dobro veš, da nisem bil. Po pravici ti povem, da sploh ne pomnim, kdaj sem bil zadnjič. Res, v Rimu sem še tu pa tam pogledal v cerkev, a to le zaradi umetnosti in včasih zaradi petja.“

„Hvala Bogu, da ste še tako odkrito-srčni. Toda, ali je za vas nedeljska sv. maša tako velika žrtev?“

„Saj bi šel, če bi imel v srcu vsaj drobec tiste vere, ki jo imaš ti. Po čemu naj hodim v cerkev, če pa mi je srce prazno in Boga prav nič ne čutim?“

„Kako je mogoče, da Boga ne čutite? Pogledjte okrog sebe. Ali se vam ne zdi, da je vsa zemlja in nebo en sam smehljaj njegove ljubezni? Vse to je Bog ustvaril za nas, da bi ga po njegovih čudovitih delih spoznali in vzljubili. Pomislite, kako je Bog dober, da je tudi v vaše srce položil čudovito iskrico svoje ustvarjajoče sile, tako da po njej lahko na platno izlijete vse, kar vam gori v duši. Vem, da vaše srce umetnika hrepeni po vsej najvišji lepoti in da jo iščete povsod. Toda priznajte, gospod Pavle, da ste do sedaj našli le drobce te lepote.“

„Mogoče, da imaš prav, Marjetica. Še nihče me ni tako razumel kot ti.“

Potem molčita, pogreznjena vsak v svoj svet.

„Gospod Pavle,“ ga spet povpraša Marjetica, „gotovo ste tudi vi naslikali že mnogo svetih podob. Ali so vas zadovoljile?“

Začudeno jo pogleda Pavle.

„Prav imaš, niso me zadovoljile, akoravno je svet strmel nad njimi. Manjkalo jim je nečesa... kako bi ti povedal...“

„Manjkalo jim je duše,“ dopolni Marjetica z vso gotovostjo.

„V vsem imaš prav, moja mala modrijanka! Kajti glej, slika, ki jo umetnik namerava izvršiti, se mu mora najprej poroditi v duši, mora jo prej do vseh potankosti čutiti in razumeti, da jo potem lahko v vsej dovršenosti izlije na platno. Prav pri svetih podobah pa sem jaz tega bridko pogrešal. Takrat, vidiš sem si želel, da bi mogel imeti tako živo vero, kakor na primer pastirčki ob jaslicah, ki so v tistem neznatnem detetu gledali samega Boga.“

„Toda to živo vero boste našli tudi vi, gospod Pavle, ker je vaše srce dobro in ker še sami ne veste, kako to srce hrepeni po Bogu.“

Na griču se že sveti beli Marjetičin dom. Z odprtih oken gleda v pomladni dan pestro mlado cvetje. Na travnatem bregu pred hišo že sedita Ciril in Metod in neutrudno piskata na svoje orglice.

„Marjetica, že eno uro sva doma, kod pa si hodila toliko časa?“ Ko zagledata slikarja, v zadregi obmolkneta. Žal jima je, da nista molčala. Slikar jima je namreč iz dneva v dan bolj všeč.

Pri kamniti mizi na dvorišču sedi mama Marjeta in čita. Ko ju zagleda, odloži naočnike in odzdravi na prijazen Pavlov pozdrav.

„Gospod, menda ne boste tudi danes slikali, ko je nedelja? Saj imate vendar ves teden na razpolago.“

„Res, prav nič se mi ne ljubi. Če mi

dovolite, mama Marjeta, bi peljal Marjetico in bratca na Dolgo brdo. Prav škoda bi bilo ne uporabiti tega lepega dne.“

Mala navihanca spodaj sta skozi piskanje ujela ta pogovor. Kot bi trenil, sta že pri mami in se ji od obeh strani obešata okrog vratu.

„Mama, mama, reci, da dovoliš. Marjetice ti bomo prinesli, cel šop, če hočeš. Tam na Dolgem brdu rastejo najlepše. Kot moja pest so velike,“ žgolita zdaj eden zdaj drugi.

Mama Marjeta zaskrbljeno pogleduje zdaj Marjetico zdaj Pavla.

„Težko vama dovolim, zato pa le pazite, da boste vedno skupaj.“

„Že prav, mama, še pred zdravamarijo bomo doma,“ obljubi Marjetica.

Napotijo se v hrib. Bratca hodita poleg slikarja in mu spotoma razkazujeta zanimivosti, za katere vesta le ona. Neverjetno se čudita Marjetica in Pavle, kako sta ta dva otroka povezana z naravo, kako znata opazovati vse njene tajne.

V vrhovih smrek skrivnostno šumi. Za hip vsi umolknejo in se pogrežnejo vsak v svoje najlepše misli in želje. Otroka v bajno kraljestvo škratov in vil, Marjetica in Pavle pa v mladostne sanje, ki so vedno lepše od resničnosti. Marjetico te sanje begajo. Boji se jih, ker so prelepe, ne more jih več prenašati. Zato da duška svoji notranjosti in polglasno zapoje: „Oj le šumi gozd zeleni.“ Takoj povzamejo še drugi in prijetni Pavlov tenor druguje Marjetičinemu sopranu.

V takem razpoloženju prispejo na vrh. Pred njihovimi začudenimi očmi se odpre razgled na velikanski travnik, ki sega čez ves vrh. Kamor koli sega oko, marjetica pri marjetici... Otroka sta imela prav, kajti tako velike niso rastle nikjer.

Marjetica in Pavle sedeta na mehko travo, bratca pa odbrzita preko cvetovega travnika. Že od daleč zakličeta:

„Marjetica, spleta ti bova venček

iz marjetic, da boš res kraljica med njimi.“

„Marjetica!“ jo Pavle ves zavzet gleda, „res najlepša si med svojimi sestricami.“

Potem jo nežno in boječe prime za roko.

„Marjetica, tako te ljubim, bodi mi žena!“

Njena drobna roka zatrepeta v njegovih rokah. Pavle čuti, kako ji bije srce. Tudi sam trepeta, njegova duša željno pričakuje iz njenih ust ali smrtno obsodbo ali srečno odrešenje. Marjetica pa molči. V prvem hipu jo je prevzel val neskončne sreče, da bi najraje pritisnila njegovo roko na svoje srce in mu priznala, da ga tudi ona ljubi. A že v naslednjem hipu je občutek prekipevajoče sreče preplavila grenka boleost. Rahlo mu odmakne roko in neskončna žalost je v njenem glasu, ko mu govori:

„Odpustite mi, gospod Pavle, a ne morem, ne smem! Med nama leži prepad, čez katerega so vsi mostovi razdrti. Jaz ne morem na vaš breg, ker bi morala s tem zatajiti vse, kar mi je najsvetejše, vi pa na moj breg nečete. Samo od vas je odvisno, da čez ta breg zgradite most žive vere, potem bom vsa vaša, Pavle!“ komaj slišno dahne.

Pavle jo posluša in je ne more razumeti.

„Deklica moja, to je že fanatizem! Ne morem razumeti, da ti je vera več kot tvoja in moja sreča. Glej, Marjetica, popolnoma svobodna boš, jaz se v tvoje verske reči ne bom vtikal in tudi otroke, če jih bova imela, boš lahko vzgojila, kakor boš sama hotela. Marjetica, kako lahko bi bila srečna oba, samo če bi ti hotela. Moja posestva na Gorenjskem že dolgo čakajo gospodinje. Vem, da bi vzljubila tudi moje domovino, saj je tako lepa! Tam bi živela v miru, tudi tvoja bratca bi šla z nama. Dali bi ju v šole, odprta bi jima bila pot navzgor do vse učenosti, do vsega, kar bi si sploh po-

želela. Marjetica, tudi njuna bodočnost je odvisna od tebe. In tvoja mama bi tudi našla pri nas prijeten dom na stara leta.“

Tiho ga posluša Marjetica. Kakor najlepša pesem prihajajo do nje njegove besede. Tako hudo ji je, tako neskončno hudo, saj tudi njeno srce hrepeni po sreči in ljubezni, po domu in otrocih. Ah, kako bi bilo lepo odzvati se temu presrečnemu klicu ljubezni, doživeti vso resničnost mladostnih sanj. Samo glavo bi naslonila na njegovo ramo in on bi vedel vse. Pa ne, ne sme, udari v topla čustva hladan razum.

„Gospod Pavle, hvala vam, da za vse tako skrbite. Pa moj fanatizem, kakor ga vi imenujete, je vreden več kot vsa ta sreča in vse bogastvo, da, več kot ljubezen... Ne morem vam ustreči, kajti kdo mi je porok, da bi se ob vaši brezbriznosti tudi moja vera ne omajala ali vsaj ohladila? Pot navzdol je tako lahka. Še voda, ki dan na dan kaplja na skalo, jo bo gotovo izdolbla, pa ne bo mojega šibkega srca? Če bi nama Bog poslal otroke, povejte mi, kako bi jih mogla prav vzgojiti, ko pa bi vse, kar bi jaz v njih zidala, sproti podirali? Dokler bi bili majhni, bi me mogoče še ubogali, a večje bi gotovo vaš zgled potegnili za seboj. Če bi vi ne šli nikoli v cerkev, ne k svetim zakramentom, če bi tudi doma nikoli ne molili, kako bi potem mogla zahtevati kaj takega od otrok?“

Ne, gospod Pavle, kar me prosite, je nemogoče, kajti ljubezen, ki ne sloni na popolnem soglasju dveh duš, ni prava ljubezen.“

„Marjetica, kako si neusmiljena, prav nič me nimaš rada,“ ji žalostno očita Pavle.

„Ni res, kar mi očitata, a zaradi vaše ljubezni ne morem žrtvovati svoje večne sreče.“

V diru prihitita Ciril in Metod. Nekaj skrbno skrivata za hrbtom in se navi-

hano muzata. Metod stopi pred Marjetico in se ji do tal prikloni:

„Slavna kraljica!“ začne s slovesnim glasom, „dovoli mi, da položim na tvojo glavo krono zlatih marjetic!“

Spretno ji položi venec marjetic okrog lepih svetlih kit, da ji obraz zažari v še lepši lepoti. Ponosen je na svoje delo, zato nadaljuje:

„A ker kraljica ne more sama kraljevati čez vse svoje kraljestvo, zato glej, smo ti mi, zvesti podaniki, izbrali dobrega kralja!“

Zdajci pristopi še Ciril in malce boječe položi venec marjetic še gospodu Pavlu na glavo. Mala navihanca zaploskata od veselja.

„Živela naša kraljica! živel naš kralj!“ vzklikata žarečih lic.

Marjetica ne more do besede. Ne ve, ali naj se joče, ali smeje, ali naj zlasa oba paglavca za to bridko šalo.

Pavel se prvi znajde in navidezno resno nadaljuje igro:

„Pa povejta mi, zvesta podanika, ali sta kaj vprašala svojo kraljico, če bo zadovoljna s kraljem, ki sta ji ga izbrala?“

Bratca v zadregi molčita. Pa igra ne sme kar tako končati. Ciril se muči, končno pa le odgovori:

„Ne, nismo vprašali, pa vemo, da. Kaj ne, slavna kraljica, da boš z veseljem sprejela kralja, ki smo ti ga izbrali?“

Marjetica se komaj zadržuje. Solze ji silijo v oči, da jih le s težavo požiira. Pa kaj vesta nedolžna otroka, kako bridko odmeva njuna šala v njenem srcu. Zbere vse svoje moči in nadaljuje tudi ona:

„Vidva dobro vesta, podanika moja, kako je vaša kraljica globoko verna. Sedaj pa ste ji pripeljali kralja, ki sploh v cerkev ne hodi, še manj k svetim zakramentom. Kako naj bo potem z njim zadovoljna?“

Bratca se spogledata. Ciril je zamišljen položil kazalec na čelo.

„Vse veva, o slavna kraljica, in ravno zato, ker si tako sveta in pobožna, smo ti ga pripeljali, da ga ti spreobrneš!“

Sproščeni Pavlov smeh je zopet ustvaril prejšnje veselo razpoloženje.

„Ali ne vidiš, Marjetica, kako lepo je končala naša igra. Ali se bo tudi v resnici?“

„Samo od vas je odvisno!“ je Marjetica kratka in resna obenem.

Sonce se je začelo spuščati že nizko v dolino, od skalnatih sten je zapihal hladen veter.

„Domov bo treba,“ ukaže Marjetica in vstane.

Žalostno jo bratca pogledata.

„Že domov? Še malo počakaj, Marjetica, ko je tukaj tako lepo. Še marjetic za mamo morava nabrati. Obljubili smo ji.“

Stekla sta preko travnika, še Pavle se jima je pridružil.

Marjetici se ne ljubi za njimi. Prebridko trpi njeno srce. Njen najlepši dan, o katerem je s tolikim hrepenenjem sanjala, se je sedaj spremenil v kruto bolečino. Preskeleča je njena rana, da bi jo mogla že sedaj pomiriti plemenita zavest, da je prav ravnala.

Pavle in bratca sta kmalu nazaj, vsak z velikim šopom marjetic.

Pavle se približa Marjetici: „Glej, tebi jih poklanjam, da jih boš jutri nesla Materi božji za moje spreobrnjenje.“

Hvaležno in začudeno obenem ga pogleda. Ne, ne šali se. Njegov obraz je resen. Marjetici zaleskečejo solze v očeh.

„Pavle, kako vesela jih bo Marija, ne bo vas pustila brez plačila.“

Vso pot navzdol sta molčala, pogreznjena v boleče sanje, za katere nista vedela, kako se bodo končale, kajti njuno usodo je držal v rokah sam vsemogočni Bog.

ZORA PIŠČANC, Gorica

(Se bo nadaljevalo)

PLIN, POMOČNIK ČLOVEŠTVA

(Govor pok. papeža Pija XII. dne 28. septembra 1958 zastopnikom Mednarodne plinske zveze, ki je imela lani v Rimu svoj 7. kongres.)

Plinska industrija je nastala ob koncu 18. stoletja iz poskusov destilacije premoga. V dobi 150. let so spopolnjevali tehniko in si pridobili odjemalce po vsem svetu. Plin, ki so ga prej rabili samó za razsvetljavo in ogrevanje, so pred več leti začeli uporabljati tudi v industriji. Tekma petroleja in elektrike je pospešila razvoj trgovine in spodbujala učenjake, da bi raziskovali. V zadnjem času naravni plin tekmuje z industrijskim plinom. Spojine vodika in ogljika pa posredujejo nov vir gorilnega plina. Njihova zveza se je s temi svojimi tekmeči zvezala in se zdaj skupno z njima prizadeva, da bi proizvajala toliko plina, da bi ustregla vedno večjemu številu odjemalcev.

Papeževo posebno zanimanje je zbudila varnost delavcev in potrošnikov, ki so ji posvetili več razprav. To vprašanje je tako staro kakor njihova industrija in so ga že večkrat preučevali. Odkar pa uporabljajo pline, ki nimajo nobenega vonja, so se pokazali novi vidiki. Nravni vidiki tega vprašanja spodbujajo papeža, da jim bo o tem nekoliko spregovoril.

Uporaba gorilnih plinov ne more popolnoma izključiti nevarnosti eksplozije. Gotova količina zraka, pomešanega z eksplozivnim plinom, povzroči, da hitro zgori. Vendar kdor dobro pozna lastnosti plina v skladiščih, tubah ali v delujočih strojih, more večino nevarnosti že predvidevati in jih preprečiti. Zato tudi državna zakonodaja daje o tem posebne odredbe. Nevarnost pa je še mnogo večja, če očiščen plin, ki ga pridobivajo iz podzemeljskih prostorov, ne odda nobenega vonja, ki bi ga mogli zaznati.

Zato so začeli vonj plinov skrbno raziskovati. S to raziskavo hočejo ugotoviti,

kdaj plin škoduje in kdaj ne. Kadar je nevarnost za eksplozijo ali za zastrupljenje, je treba na to opozoriti vse delavce. Brez natančnih priprav je težko natančno dognati vonj plina. Tudi niso vse osebe enako občutljive za plinski vonj. Ni vseeno, ali so stare ali mlade, zbuje ali speče, navajene vonja ali ne. Kadar večja količina ogljika v zraku oksidira, je treba vse zaposlene na vse načine opozoriti na nevarnost.

To vprašanje pa je mogoče še bolj radikalno rešiti. K tej rešitvi priganja vse merodajne osebe toliko obupancev, ki si s plinom jemljejo življenje in toliko smrtnih slučajev, ki jih povzročijo uhajanje plina zlasti ponoči. Zato papež želi, da bi se posrečilo, da bi za domačo uporabo proizvajali plin, ki bi ne bil strupen.

Pravijo, da je to mogoče doseči. Cene bi se takemu plinu res nekoliko zvišale, pa bi zmanjšale znatno število nesreč, ki jih povzroča plin. Javne oblasti bi morale to zadevo podpreti in zavarovati. Papež pričakuje, da bodo merodajni krogi ugodno rešili to vprašanje in tako spolnili svojo socialno nalogo, ker bodo odstranili od uporabe sicer tako koristnega plina vse nevarnosti.

Ta kratka razmotrivanja se lepo strinjajo z mislijo, ki jo je papež že v začetku govora omenil: „Človeka silni narava sama, da vedno napreduje. Kdor se temu zoperstavlja, doživi polom. Vedno mora napredovati in korakati proti novim obzorjem.“

Iskati mora poti, ki bi vse stvari pripeljale do edinosti. Te poti pa samo znanost ne more odkriti. Znanost namreč ni sama sebi namen, ampak je podrejena najvišjemu človeškemu cilju. Človeški duh, če je iskren, razume, da je tako. Svet je ustvaril Bog, ne človek. Človek vlada nad svetom s svojim razumom. Vendar pa se zaveda, da ni njegov začetnik in da tudi samemu sebi ni dal življenja.

Zato resno raziskavanje učenjaka

navadno privede do ponižne molitve Njega, od katerega je vse in čigar veličastna geja razodevajo „večno moč in božanstvo“ (Kim 1, 20). Ta temeljna resnica naj razsvetljuje in osrčuje njihova srca pri vsakdanjem delu. Saj želijo svetu le koristiti, ne ga uničiti. S svojim delovanjem hočejo sebi in sodobnikom olajšati raziskovanja in odkritja, ki nujno obsegajo tudi iskanje in odkritje Boga.

TUDI V TRGOVINI JE TREBA SPOŠTOVATI NRAVNA NAČELA

Pokojni sv. oče Pij XII. je lani ob pri- liki 2. narodnega kongresa Italijanske zveze trgovskih posredovalcev in zastopnikov opozoril na potrebo nravnih predpisov v trgovskem poslovanju.

1. Moderne zakonodaje pravijo, da je posredovalec tista oseba, ki pridobi dve ali tri stranke, da sklenejo kupčijo, ne da bi bila katera izmed njih vezana po sodelovanju, odvisnosti ali zastopstvu. (Ital. zakonik drž. prava, čl. 1754). Posredništvo je torej pogodba, s katero posredovalec obljubi posredovancu, da mu bo dal na razpolago svoje delo, s katerim ga bo privedel do tega, da bo sklenil kupčijo. Posredovalec pa obljubi posredovalcu, da mu bo dal primerno, dogovorjeno plačilo, če bo kupčijo sklenil po njegovem posredovanju.

Posredovalec predvsem odstranjuje ovire, ki zadržujejo sklenitev kupčije. Te ovire so večkrat subjektivne in objektivne. Kupca je treba prepričati o koristi, ki mu jo bo prinesla kupčija in ga navdušiti, da jo sklene. Če bi posredovalca ne bilo, bi kupec večkrat ne sklenil kupčije. Sklepanje kupčij posreduje blaginjo posameznikov in vse človeške družbe. Zato je pošten posredovalec resnično dobronik človeške družbe, vreden spoštovanja in hvaležnosti.

2. Da more posredovalec prav opravljati svojo službo, mora imeti primerno sposobnost in vse tiste lastnosti, ki jih zahteva od njega ta poklic. Predvsem mora temeljito poznati stroko, v kateri opravlja svojo službo. Biti mora pošten do posredovanca in v gospodarskih ciljih, ki jih zasleduje s sklenitvijo kupčije. Posredovalec mora tudi gledati na

to, da se izogiba vsega, kar bi moglo za posredovanca roditi pogubne posledice. To bi se zgodilo tedaj, kadar bi našel kupca, ki bi sicer objubljal za blago ugodno plačilo, pa bi ne bilo dovolj gotovo, če ga bo sploh mogel plačati.

Poleg resne priprave, sposobnosti in vestnosti pa mora imeti posredovalec tudi brezpogojno poštenost. Stranke mora prej poučiti o vseh okoliščinah in vseh pogojih, ki bi mogli kaj vplivati na sklepanje kupčije. Če bi svojo dolžnost zanemarjal in površno opravljal, bi moral storjeno škodo povrniti. Posredništvo, ki bi bilo v škodo posredovancem, bi ne bilo več dovoljeno in bi zaslužilo kazen.

3. Beseda posredovalec pa nas spominja nanj, ki je edini, popolni „srednik med Bogom in ljudmi, človek Kristus Jezus“ (1 Tim 2, 5). Izvirni greh je med Stvarnikom in človekom napravil razpoko. Nobena od treh božjih oseb ni mogla postati posredovalka med Bogom in ljudmi. Tudi Beseda, druga božja oseba, ni mogla to biti, ker je bila Bog, neumrljiva, neskončno blažena. Zato je bila oddaljena, ločena od vseh grešnih, umrljivih ljudi. Tudi noben človek ni mogel biti posredovalec med Bogom in ljudmi, ker je bil vsak grešnik.

Tedaj je božji Sin postal človek. „In Beseda je meso postala in med nami prebivala“ (Jan 1, 14). Bog je hotel svet s seboj spraviti v Kristusu (2 Kor 5, 19). Ker je bil učlovečeni božji Sin tudi človek, je postal srednik človeštva. Zagotovil mu je zveličanje in ga spet spravil z Bogom. Jezus je torej najboljši srednik, ker je spravil z Bogom ljudi, ki so bili grešniki in zato tudi njegovi sovražniki. Tudi hudobni duh je srednik, toda slab, ker hoče ljudi oropati blažene nesmrtnosti in jih pahnuti v večno bedo in ker seje preprij med prijatelji.

Ljudje so večkrat med seboj needini. Sovražijo se in si nasprotujejo. Samó Kristus more stopiti v sredo med n'e in jim reči: „Mir vam bodi!“ (Jan 20, 26). Ko bi bil on med nami in bi se vsi ozirali nanj in njega imeli za pot, resnico in življenje, bi izginili vsi spori in prepiri.

Posredovalci žive med ljudmi. Priza-

devajz se, da jim omogočijo sestanek in sporazum. Pri svojem delu naj posnemajo Jezusa, najboljšega srednika. Potem jim bo poklic zagotovil svetost in zveličanje. Trgovski svet pa bo priznal Kristusa in postal zares krščanski.

ZADNI NAGOVOR PAPEŽA PIJA XII. NA SEVERNOAMERIŠKE ROMARJE (3. 10. 1958)

Dolgo in naporno pot ste morali napraviti, da ste prišli v Rim, krščansko prestolico, ki je zelo ljubljena mati vaših duš. Prepluli ste oceane in obsežna morja, obiskali mesta in svetišča slavnih spominov in videli že mnogo sveta. Vaše potovanje pa še ni končano.

Vaše oči so z radostjo objemale nebo in zemljo, goré in doline, središča različnih narodov z njihovimi starodavnimi spomeniki in modernimi naselbinami. Ko vas je na neizmernem morju pozdravila noč, ogrnjena v sijajni plašč neba, se razgrnilo pred vašimi očmi stvarstvo, na nebesnih višavah pa so se prikazale množice zvezd in planetov, tedaj ste mislili: „Kako velik in krasen je ta naš vidni svet!“

Vendar oktober je mesec, ki odvraca naš pogled od vidnega sveta in spominja našo notranjost, da je še drugi nevidni, pa prav tako resnični svet, kakor je ta, ki ga gledate in vas obdaja.

Včeraj je Cerkev praznovala praznik angelov varuhov. Ti so prebivalci nevidnega sveta, ki vas obdaja. Kot poslanci božje Previdnosti prebivajo v mestih, ki so jih obiskali. Spremljali so jih tudi na potovanju. Ali ni Kristus rekel o otrokih, ki so mu zaradi svojih ljubečih in čistih src tako dragi, da „njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje njegovega Očeta, ki je v nebesih“ (Mt 18, 10)? In ko otroci doraščajo in postanejo odrasli, ali jih morda angeli potem zapuste? Nikakor ne. Prav gotovo ne. Včerajšnje bogoslužje v himni prvih večernic poje: „Človeške zavetnike hvalimo, angele; naravi slabotni je Oče predobri dal nebeške te kneze, da mi bi hudobnemu ne podlegli sovražniku.“ Podobne misli najdemo mnogokrat v spisih cerkvenih očetov.

Nikogar torej ni, pa naj bo še tako

ubog, ki bi ne užival skrbnega varstva angelov varuhov. Četudi so čisti, poveljani, nevidni, so vendar vedno ob vaši strani in vas spremljajo na življenjski poti tako, da vas varujejo in branijo, da se ne ločite od Kristusa, svojega Gospoda. Oni vas torej ne branijo samo nevarnosti, ki vam prete na dolgi poti, ampak vas spremljajo tako, da vas tudi spodbujajo in podpirajo, kadar se hočete dvigniti višje in se še bolj približati Bogu po Kristusu.

Ljubljeni romarji! Ker smo vas sprejeli v začetku oktobra, nismo mogli drugega storiti kakor to, da smo vam spregovorili nekaj kratkih besed očetovske spodbude, ki naj poglobé in poživé vašo vero v resnični nevidni svet, ki vas obdaja, kajti „kar se namreč vidi, je časno; kar pa se ne vidi, je večno“ (2 Kor 4, 18), pomnože tudi prisrčno zaupanje v angele, ki se tako goreče prizadevajo za vaše zveličanje in posvečenje. Z njimi boste tudi skupaj — Bog sam vam daje to zagotovilo — v večni blaženosti. Začnite jih torej spoznavati že zdaj na zemlji.

Angeli naj nosijo naše molitve za vas pred božji prestol in vam na priprošnje častitljive Kraljice prinašajo od vašega božjega Odrešenika neskončne zaklade milosti.

BESEDE PAPEŽA JANEZA XXIII. ZA BOŽIČ 1958

Najprej je sv. oče poudaril, da imamo vsi verniki velik zaklad v 19 božičnih nagovorih pokojnega papeža Pija XII., v katerih sta bili poudarjeni zlasti dve misli: edinost in mir. Ti dve besedi namreč ohranjata svet in sta sad rodovitne Kristusove misli.

Če hoče človek ohraniti mir in edinost, ne potrebuje drugega kot dobro voljo. Žal je te malo na svetu in zato so nesrečni tako posamezniki kot celi narodi.

Človeška zgodovina na zemlji se je pričela s prelivanjem krvi. Brat je ubil brata. „Slaba volja“ je nadomestila dobro in strla ljubezen, ki jo je Stvarnik položil v človeška srca. Edinost med ljudmi se je pretrgala. Pokazala se je potreba po odrešenju, posredovati je moral sam božji Sin, ki je, pokoren nebe-

škemu Očetu, sprejel nase človeško naravno z namenom, da s ceno svoje krvi obnovi enotnost človeškega rodu.

To enotnost sedaj pospešuje Cerkev, Kristusova ustanova na zemlji. Ona je najboljši poklicana, da združi v svojih dvo-rih vse rodove zemlje. Žal do sedaj ni uspelo premostiti težav, ki so krive, da je Kristusova dediščina razdeljena in da zlasti cerkve na Bližnjem Vzhodu — ki se imenujejo pravoslavne — še vedno živijo ločene od Petrovega sedeža. To je tem bolj boleče, ker tudi člani teh cerkva nosijo na čelu Kristusovo ime, prebirajoč Kristusove evangelije, gojijo pobožnost in krščansko dobrotelost. Toda sv. oče je odločen tudi v bodoče, ponižno sicer, a z vso gorečnostjo istočasno, vztrajati na delu za cerkveno zedinjenje, kajti vzpodbuja ga Kristusov zgled, ki je neposredno pred svojim darovanjem molil k nebeškemu Oetu, da bi bili vsi eno (Jan 19, 21).

Kar si sv. oče želi, je zlasti to, da bi njegov glas slišali vsi narodi zemlje. Toda dejstvo je, pa če bi bili še tako mili v sodbi, v izgovarjanju in sočustvo- vanju, da je mnogo dežel, ki se delajo gluhe na njegove pozive. Po mnogih de- lih sveta postavlja brezbožna in mate- rialistična nadutost ljudi nove babilon- ske stolpe, ki zahtevajo od podložnikov odpoved svobodi mišljenja in delovanja. Ti babilonski stolpi bodo seveda končali tako kot oni, o katerem govori sv. pismo, toda to dejstvo še ne olajša strašnega položaja, v katerem živi Cerkev za že- lezno zaveso, zlasti v prostranih deželah daljne Kitajske. Kar se tam dogaja, za- služi obsodbo vseh poštenih ljudi. Sicer kot ljudje vere ne bomo nikdar pozivali k uporabi sile, toda potrebno je, da se svet zave, da postaja noč po nekaterih krajih zemeljske oble vedno bolj gosta in bo treba z vso odločnostjo braniti kr- ščanska načela, ki so danes in vedno najuspešnejši ščit resnične pravičnosti na svetu.

KATOLIČANI V ITALIJI V MANJŠINI

Milanski nadškof msgr. Montini je priredil poseben tečaj za vse duhovnike v Italiji. Na zasedanje je prišlo nad 700 duhovnikov. Uvodni govor je imel nad-

škof, ki je poudaril, da so v Italiji tisti verniki, ki izpolnjujejo svoje verske dolžnosti v manjšini. „Med katoličani smo danes manjšina. Večino imajo tisti, ki verskih dolžnosti več ne izpolnjujejo.“ Najtežji je položaj v mestih in da je stanje tako, so krivi duhovniki sami. Župniki po mestih se zadovoljujejo z verniki, ki prihajajo v cerkev in se predajajo lagodnemu naziranju, da so s tem izpolnili svojo nalogo. Dejansko pa je položaj tak, da je „dela več izven cerkve kot pa v cerkvi sami“. Tja bi moral najti sodobni duhovnik pravo pot.

PROTESTANTSKI PASTOR PRESTOPIL V KATOLIŠKO CERKEV

Protestanti v italijanskem mestu Ortona so imeli svojo cerkev, kjer je bil pastor Bernardino Marmaotta. Pred kratkim se je obrnil na nadškofa v Tortoni in zaprosil za sprejem v katoliško Cerkev. Ko je bilo njegovi prošnji ugodeno, so protestantsko cerkev zaprli. Po slovesnosti je bivši pastor sprejel časnikarje in jim izjavil:

„Že nad leto dni sem želel zaključiti duhovno krizo v sebi in prestopiti v katoliško vero. Sklenil sem javno izvesti svoj sklep. Ko se vračam v naročje prave Cerkve, želim poudariti, da sem storil to prostovoljno in da ni nikdo izvajal nobenega pritiska. Hotel sem najti pravo pot, edino pravo cesto, ki vodi v večno življenje.“

BAZILIJCI NA DUNAJU

Listi pišejo, da se bodo redovniki-bazilijci naselili na Dunaju. Predvsem bodo to bazilijci iz vzhodnih evropskih pokrajin, ki so pred komunizmom v teh deželah imeli 24 samostanov in šolskih zavodov na Poljskem in češkoslovaškem. Večino redovnikov so komunisti zajeli, mnoge poklali, druge pa poslali v koncentracijska taborišča v Sibiriji.

Samostan na Dunaju ustanavlja p. Josip Martenec, rektor zavoda sv. Joza- fata v Rimu. Pred tem je bil namestnik generala reda v Rimu. Na Dunaju bodo bazilijci prevzeli župnijo, kjer bodo litur- gijo opravljali v vzhodnem obredu in vo- dili tudi poseben bogoslovni zavod reda. Bazilijci so že bili enkrat na Dunaju, ko jim je Jožef II. dovolil bivanje v mestu.

SEDEM NAČINOV BARVANJA PIRHOV

Ne moremo si misliti Velike noči brez „žegna“: medenega kolača, gnjati, hrena in pirhov: belokranjskih, gorenjskih, notranjskih. Starejši se spominjate, kako ste doma pirhe barvali, sekali, tilčali in trkljali. Ohranimo ta pristni slovenski običaj! Toda pirhe tudi po „naše“, po slovensko olupšajmo! Mogoče bo posebno mlajšemu rodu dobrodošlo, če prinesemo nekaj nasvetov za „slovensko“ barvanje in porisavanje pirhov ali pisanic (pisank).

Za pirhe izberemo lepa jajca s hrpavo lupino.

Roke, posebno prsti, morajo biti čisti, nikakor pa mastni.

Naredimo si načrt, kaj bomo narisali in v kateri barvi. Lahko si tudi s svinčnikom narahlo narišemo okrasek.

Različni načini, kako krasimo pisanice so:

1. način: Na kuhana in že pobarvana jajca z nožičem ali iglo vškrbavamo okraske in napise.

2. način: Nebarvana jajca porisavamo z voskom, mastjo ali oljem. Belokranjci se poslužujejo pisalke, t. j. drobne cevke, pritrjene v držalu. V cevki je vosek, ki se pri pisanju toliko segreva, da se počasi pomika skozi pisalko. — Delo je dosti preprostejše, če vzamemo „redis“-pero ali dobro ošiljeno palčico, to pomakamo v segreti vosek, mast ali olje in potem vrisavamo ornamente. Nato jajce prekuhamo v barvi. Popisanih mest se barva ne prime in ostanejo torej beli. Ko pirhe vzamemo iz vode, jih previdno obrišemo z mehko krpo.

3. način: Ako naj ima jajce več barv, potem narišemo z voskom ali oljem najprej tisto, kar naj ostane belo, in vložimo jajce v mrzlo — n. pr. rdečo —

barvo. Ko se posuši, porišemo v drugič tisto, kar naj ostane rdeče. Nato prekuhamo jajce — n. pr. v modri barvi ali pa v močnem „čajju“ čebulnih olupkov. — Pisanice obrišemo z mehko krpo in malo oteremo z mastjo.

4. način: Skuhamo nepobarvano jajce (lahko je tudi pobarvano), porišemo z arabskim gumijem in nato s krpico prav nalahko razmažemo preko vsega jajca slikarsko oljnato barvo. Potem pod vodovodom speremo gumi. Ornament je bel, oziroma osnovne barve.

5. način: Najlaže je delo z barvastimi tuši. Na skuhana bela jajca vrisavamo v poljubnih barvah s čopičem, navadnim ali „redis“-peresom. Ploskve lahko polnimo z barvami ali pikicami, lahko jih tudi črtkamo ali križamo.

6. način: Lepe uspehe dosežemo celo, če skuhano belo jajce porišemo z akvarelnimi barvniki. Posebno učinkovito je delo, če rišemo na nekoliko vlažno jajce. Če se v ta namen poslužimo vlažne krpice, ne smemo z njo preko že porisanih mest. Jajce lahko tudi najprej okrasimo z barvniki in potem še s čopičem preko.

7. način: Kuhano belo jajce namažemo z gumijem ali kakršnim koli lepilom. Palca in kazalca obeh rok vtaknemo v štiri različne vodene ali druge vrste barvic ter vrtimo jajce med temi prsti. Ko je pirh dovolj pisan, ga položimo na papir, da se posuši. Potem ga nateremo z mastjo.

Okraski za pisanice so lahko: različni napisi, preproste črte, geometrijski liki kot trikotniki, kvadrati, krogi itd.; različne vejice, venčki, cvetke: kot nagelj, zvončnica, marjetica, lipa, grozdčičje i. sl.; posebno hvaležen motiv je

ARGENTINA

Slovenski zavod v Adrogué se pripravlja, da spet odpre v mesecu marcu svoja vrata slovenskih študentom. Preteklo leto je našlo v njem prostora 28 gojencev. Več ni bilo prostora. Gimnazijcev je bilo 19. štirje od njih: Marijan Bečan, Janko Šparhagl, Edo in Janez Škulj so gimnazijo končali in odhajajo kot abiturienti v življenje. Vsaj dva bosta verjetno vstopila v semenišče istotam. Zavod je skušal vse leto gojiti tradicije, ki so bile lastne dvem odličnim zavodom iz preteklosti: Alojzijevišču v Ljubljani in škofovim zavodom v št. Vidu. Ob nedeljah so gojenci predelavali katekizem, ki ga državna gimnazija ne nudi. V nižji skupini so se učili tudi slovenske slovnice in pravopisa, v višji pa še slovenske zgodovine, zemljepisa in latinščine. Da so gojenci ves študij resneje vzeli, jim je zavod ob vsakem trimestru izdajal spričevala, kjer je bila posebej ocenjena tudi marljivost, redoljubnost in vedenje posameznika. Če pomislimo, da so ta spričevala morali podpisati starši, bomo razumeli, da trenutek podpisa vedno za zavodarja ni bil ravno najbolj prijeten dan. Najbolj stvarno pa je pokazal obraz zavodskega življenja „strokovni list slovenskih srednješolcev škofovega zavoda“ Zavodar. Izšlo je preteklo leto sedem števil in ena Zabavna priloga. Tipkan je bil na štirih velikih straneh in ilustriran. Tekom leta so go-

jenci priredili Vodnikov večer in večer o slovenskih velikonočnih običajih ter dvakrat Veseli večer, zunaj zavoda pa zelo uspešno sodelovali s petimi točkami na slovenskem žegnanju 24. novembra 1958 v Slovenski hiši. Na telo zavodarji tudi niso pozabili: vsak dan jutranja telovadba, čez dan športne igre, v vročih dnevih kopanje. Za dušo je bilo dovolj pre-skrbljeno: vsakdanja sv. maša, duhovne vaje, kongregacijski in apologetski sestanki, dnevna večerna duhovna misel in za zaključek romanje v Luján k Materi božji. — Tako se je zaključilo eno leto v življenju zavoda. Ali bo moglo nadaljevati s tako blagoslovljeno delavnostjo, kakor je bilo v letu 1958? Odgovor zavisi predvsem od dveh činiteljev: od slovenskih družin, če bodo še v bodoče tako kakor včasih doma pripravljene na žrtve in bodo pošiljale svoje sinove študirat v slovenski zavod; in od slovenske skupnosti, če bo tudi v letu 1959 znala denarno ta pomembni zavod v izseljenstvu podpirati in ceniti. Mi, ki poznamo dušo našega človeka, si upamo izraziti vero, da bosta oba činitelja složno omogočila obstoj zavoda še za dolgo vrsto let.

Po odhodu g. Antona Dejaka za izseljenskega duhovnika v Franciji je prevzel skrb za slovenske rojake v mestu San Fernando pri Buenos Airesu in njega okolici g. Štefan Tonkli. Službeno deluje kot kurat v tamošnji krajevni bolnišnici, prosti čas pa uporabi za obiskovanje tamošnjih Slovencev, ki so večidel s Primorskega doma. Slovenska služba božja žal ne privlači naših ljudi, kar nam ni v ponos; polnočnica je pa bila dobro obiskana. Slovenski tečaj ima svoj sedež v kraju Victorii. Vodi ga učitelj g. Kováč, ki mu je v oporo šolski svet, sestavljen iz zastopnikov posameznih krajev. Težave so zlasti v tem, ker nekateri starši ne uvidijo potrebe po takih tečajih in rajši vidijo, da otrok slovensko pozabi, češ „da se tako bolje zživi v tukajšnje okolje“. Zanimivo je tudi, da se

srece, iz katerega poganjajo vitice in cvetje.

Evo nekaj čisto preprostih zgledov. Potem pa na delo in lep uspeh! Naj bo vsem vesela Velika noč!

GORENJKA

(Objavljeno v listu „Naša Luč“)

je le ena deklica iz tega okoliša 7. decembra 1958 udeležila mogočnega skupnega prvega sv. obhajila slovenskih otrok v Ramos Mejia. V ostalih primerih so se starši vdali pritisku zavodov, kjer hodijo otroci v šolo in poslali otroke kar tam k prvemu svetemu obhajilu. En primer je pa še bolj žalosten: doma so izjavili, da otrok ne zna več slovensko moliti, zato bi ga bilo tudi nesmiselno pošiljati k slovenskemu sv. obhajilu. Upajmo, da se bo leta 1959 ta položaj obrnil na božje, ker je g. Štefan Tonkli že prevzel verouk v slovenskem šolskem tečaju.

Izredno lepo je uspel izlet, ki ga je „Družabna pravda“ pripravila svojim članom in prijateljem v nedeljo, 11. januarja. Okrog sto Slovencev se je zbralo pri rojaku Alojziju Pircu na Hiawathi v delti Río de la Plata, kjer je g. Pirc oskrbnik večje pristave. Da ne bi udeleženci imeli težav z izpolnitvijo nedeljske dolžnosti, je šel z njimi tudi duhovni vodja „Družabne Pravde“ g. Jože Jurak. Približno ob enajst in četrť se je pričela sv. maša, ki jo je spremljalo ljudsko petje. Duhovni vodja je svojo pridigo naslonil na evangelij praznika sv. Družine. Poudaril je, da je „Družabni pravdi“ ta praznik zelo drag, kajti organizacija se zaveda silnega pomena krščanske družine za ves svet. Zato je na svojem IV. socialnem dnevu, 20. novembra 1955 še posebej razpravljala o družini in sprejela več pomembnih resolucij, ki jih je svoječasnó objavila tudi naša revija. Vsi kristjani bi morali dobro poznati božjo zamisel družine, biti poslušni Cerkvi, kadar v tej zadevi spregovorijo, biti poučeni o bistvu zakona, ki je rodni otrok in znati otroke potem tudi pravilno vzgojiti. V vzgoji morata sodelovati oče in mati, sicer bo vzgoja enostranska. Prav tako bo vzgojno delo prazno, nesmiselno, celo pogubno, če bo manjkal verski temelj in smisel za žrtve. — Po sv. maši so se udeleženci razpršili po vsem otoku. Vsak si je našel svoj način zabave. Večina je našla svoj oddih v prijetni vodi, drugi v senci dreves, tretji pa v bližini ražnja, kjer se je peklo meso in je bila na razpolago argentinska črnina, ki sicer ni prav elitno vino, se pa k mesu odlično

podá. Posebna motorna ladjica je na večer vse udeležence spet izkrcala v tigerskem pristanišču. Dan je minil, v prisotnih pa je ostala želja, naj „Družabna pravda“ še misli na take vrste izlete, ki res gojijo pravo slovensko družabnost.

VENEZUELA

Slovenska skupina v Venezueli se je v zadnjem času med seboj precej povežala in prišla do izraza. Bilo je ob priliki praznovanja sv. Miklavža. To praznovanje ni smelo mimo brez sledu. Slovenski rojaki so se zavzeli in mu z dobro voljo pripravili lep prihod. Pod vodstvom g. Kelbiča Rudija so nastopili otroci s prijazno igrico, delo g. Kunčiča Mrkota. Vsi gledalci so bili prijetno presenečeni, saj tako ljubkega in dovršenega prizora niso pričakovali. Režiser se je dobro znašel v svojem težkem položaju, saj je imel za igralce otroke, ki jim je slovenski jezik že kar težko tekkel. Prav tako so pokazali vse razumevanje starši, ki so pomagali otrokom in jih pošiljali na vaje (ena deklica je hodila celo iz 160 km oddaljene Valencie). Po tem prizorčku z angeljčki pa je prišel sam sv. Miklavž prav tako slovesno oblečen kot pri nas doma, v spremstvu dveh angeljev in črnega vraga za poredne otroke. Po tehtnih uvodnih besedah v španščini in slovenščini je začel deliti med navzoče svoja darila. To je bilo smešno, ko je nekatere moral pobasati parkelj, ker pač niso znali zadovoljivo rešiti stavljenih vprašanj. Vsi otroci pa so seveda obljubili, da bodo odslej naprej pridni. Rojake se je k prireditvi nabralo okrog sto, kar je lepo število za prvič, saj jih je v Caracas le malo. Je bil to prvi nastop slovenske družine v Venezueli. Pokazal je, da marsikaj zmore; treba je le dobre volje in požrtvovalnosti. Take in podobne prireditve so zelo pomembne in bodo prinesle veliko dobrega med Slovence: pridobile jih bodo za lepoto, dobroto in požrtvovalnost in naša mladina ne bo rasla v brezdelju ali v „slabemdelju“, kar je zelo nevarno v venezuelskem tropskem okolju.

Božič prav tako ni šel mimo brez

Neva Rudolf: Čisto malo ljubezni.

Avstralske črtice. Buenos Aires 1958.

Pod gornjim naslovom je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu izdala v opremi arhitekta Viktorja Sulčiča zbirko štirinajstih črtic tržaške pesnice in pisateljice Neve Rudolf, ki nam v lepi slovenščini in jasnem in sočnem jeziku riše podobe svojih mladih dni, deloma kot spomine s Krasa, deloma kot doživetja s poti in nove avstralske domovine.

Pisateljica, ki ima dar opazovanja za naravo in vse njene pojave in se hkrati trudi poglobljati v duše ljudi, ki jih srečuje, nam s temi črticami v hrup in šum in hkrati pustoto vsakdanjega življenja riše in tke na bele liste žive utripe svojega srca, ki jih beremo kot nekak očitek vesti, da smo že pozabili na hrepe-

nenja svojih duš in se pogreznili v odurni tempo brezdušne materije.

Iz teh črtic, ki so kot šopki rosnega in svežega cvetja, vstaja pred nami nov svet, ki se ni nikoli doslej dotaknil naših src: Avstralija. Iz te knjige pa nam zažari jasni kristal pistoljičine duše in nove barve in novo cvetje in nove ptice ožive pred nami tudi tam, kjer bi morda našli pusto in prazno morečo enoličnost.

Pa kot je pisano v črtici: Deklica v Jujunu. Samo v srcih, ki so trpela, se bo oglasil odmev te pokrajine — tako se nam zgodi ob branju teh belih strani: čutimo, da nam nekdo iz globine srca nasipa te bisere. Mladost in njeni problemi in dom in težko vživljanje v novi svet in nove ljudi so glavni motivi teh črtic, ki nas osvajajo s svojo svežino, iskrenostjo in tudi usodno tragiko te mladosti, ki ji je bila negotovost mati in vihar oče. Čeprav nas v črtici Bush pisateljica pripriljivo vklepa v usodo avstralskega človeka, ki sta ga klesala vihar in suša in nesreča, nas najbolj zajamejo vrstice, kot so one na strani 101: Vem, nekje za vsemi temi gmajnami in griči je morje. Tam prihajajo majhni, zeleni vali drug za drugim na prod in se ustavljajo ob školjkah s čudno zaviti mi lušicami...

sledu. Duhovno so se Slovenci nanj pripravili s tridnevno duhovno obnovo. Božične pesmi so požrtvovalni pevci pridno vadili in peli pod vodstvom gđe. Lije Mulej. V temni kapeli, kjer je samo v jaslicah brlela lučka, so najprej vsi zapeli: „Poslušajte, vsi ljudje...“ Nato pa se je pričela polnočna sveta maša. Med njo so pevci in pa tudi vsi navzoči prepevali lepe božične pesmi. Rojaki, ki so se v velikem številu odzvali povabilu, so si po polnočnici voščili vesele praznike in se počasi razšli na svoje domove. Noč je bila prav prijetna, ne prevročna. Zunaj je bilo že kar hladno. Kajti to čudno podnebje v Caracasu je precej različno: dnevi topli (vendar pozimi zelo znosni), noči pa se močno shlade, da se je treba dobro ogriniti. Upajmo, da bo v novem letu še več sodelovanja, zlasti pri skupnem petju.

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, ki je izdala te črtice iz daljne Avstralije, se nam tako znova predstavlja kot čuvarica ognja slovenske kulture že skoraj na vseh celinah in z veliko prizadevnostjo in požrtvovalnostjo skrbi, da ta ogenj ne ugasne, ko nalaga nanj vedno novega goriva, da švigajo v noč njegovi iskreci se plameni in se širijo v temo kolobarji njegove svetlobe.

Slavko Srebrnič

POVERJENIKI:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,
Caixa Postal 7058,
Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

Celoletna naročnina za
Argentino in države, ki
nanjo mejijo (razen Uru-
guaya) 180 pesov.

Za Uruguay in druge dr-
žave, če se plača v arg.
pesih, je naročnina 250
pesov;

za U. S. A. in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2000 lir;

drugod pa protivrednost
dolarja.

Tiska tiskarna Vilko,
Castro Barros 917
Buenos Aires

v s e b i n a

- 121 KRIŽI (Janez Kopač CM)
124 LA VIRGEN DE ESLOVENIA (Berni)
125 KRIŽ KRISTUSOV (pok. dr. Al. Odar)
131 PAPEŠKI MESEČNI MOL. NAMEN (J. Jurak)
133 KOMUNIZEM IN CERKEV (prof. Al. Geržinič)
136 ODPOVEM SE... (Niko Kotnik)
137 ODNOS ZDRAVNIKOV DO ČUDEŽEV (šavelj)
139 STVARNIKOV POMLADNI DAR (Sodobnik)
140 PRIHAJA LEPŠA DOBA ZA CERKEV (Mali)
143 TEMELJI SREČNE DRUŽINE (Sl. Dobernik)
145 NE NEHAM TRKATI... (Niko Kotnik)
146 MEJA (Gregor Hribar)
148 SKRIVNOST (Nada Černetič)
149 DOMOVINA, MILI KRAJ... (Janez Hladnik)
152 POGLED NA PLANINE (Oton Župančič)
154 IZ KOMUNISTIČNIH JEČ (B. B.)
156 IZ DOMOVINE
159 BREZ DRUŽINE — PA NIKDAR SAM
(Pravieux-Jurak)
164 MARJETICA (Zora Piščanc)
168 PO SVETU
172 SEDEM NAČINOV BARVANJA PIRHOV
173 MED IZSELJENCI
175 NOVE KNJIGE

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja konzorcij (Anton Orehar)

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intelectual 574.991

Urejujejo: Jurak Jože, Mali Gregor, Šušteršič Marijan
Platnice in stalna zaglavja je narisal Franci Holosani

Zgoraj: Vrhnika, rojstni kraj našega največjega pisatelja Ivana Cankarja

Desno: Pomladanski motiv na sončnih obronkih naših gora

Na zadnji strani: Pogled na Bače, kjer je bil doma župnik Franc Treiber, ki je napisal in zložil našo „Nmau čez izaro...“ V ozadju Jepa — Kepa (Foto V. Zaletel)

